

Тиждень

український

www.ut.net.ua

«Лугань» скульптора
Шматъка «порвали»
італійців. Стор. 70

№ 7 (15) 15 – 21 ЛЮТОГО

РУДЬКОВСЬКИЙ:
із Парижа до СІЗО.
Стор. 20

БІЙСЯ УКРАЇНЦЯ
Наша мафія в США.
Стор. 26

«САТАНА»
Історія найстрашнішої
зброї. Стор. 56

КОЛИСКА ТА КУЗНЯ

ДНІПРОПЕТРОВСЬК – БАТЬКІВЩИНА
ПРЕМ'ЄРІВ І МІЛІЯРДЕРІВ. СТОР. 40

ISSN 1996-1561

07 >

СТАРТУВАЛА ПЕРЕДПЛАТНА КАМПАНІЯ НА 2008 РІК!

Передплатити журнал з першого номеру ви можете через редакцію заповнивши квитанцію та передплативши її у будь-якому найближчому відділенні банку. Розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон.

НАШ ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС – 99319

Оформити передплату ви можете:

- у будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта»;
- через передплатні агенції:

АТЗТ «САММІТ» (м. Київ)
(044) 254-50-50 (багатоканальний)

ДП «САММІТ-Крим»
(м. Сімферополь) (0652) 51-63-55, 51-63-56

Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта) (0654) 32-41-35

«САММІТ-Харків» (0572) 14-22-60, 14-22-61

«САММІТ-Кременчуцьк»
(0536)(6) 3-21-88, 79-61-89

ДП «САММІТ-Дніпропетровськ» (056) 370-44-23,
370-45-12

ТОВ «ПресЦентр»:
(м. Київ) (044) 536-11-75, 536-11-80
(м. Запоріжжя) (0612) 62-45-39

ТОВ «Фірма Періодика»
(м. Київ) (044) 278-00-24

ТОВ Агенція передплати
«Меркурій»:
(м. Київ) (044) 248-88-08, 249-98-88
(м. Кременчуцьк) (0536) 70-03-84

ТОВ фірма «Меркурій»:
(м. Дніпропетровськ)
(056) 721-93-93, 721-93-94

(м. Новомосковськ) (05693) 6-00-93

(м. Павлоград) (05632) 6-00-93

ТОВ «Донбас-Інформ»

(м. Донецьк) (062) 345-15-92,
345-15-94

ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) (0472) 45-31-13,
45-25-10

ПП «Медіа-Новости»

(м. Полтава) (0532) 50-90-75

ТОВ "Ранкова Преса"

(м. Київ) (044) 251-48-44 (45),

(044) 251-49-01

**Вартість редакційної
передплати на журнал
«Український ТИЖДЕНЬ»:**

1 місяць – 14 грн;

3 місяці – 42 грн;

6 місяців – 84 грн;

12 місяців – 168 грн

повідомлення	отримувач платежу	
	ТОВ «Український тиждень»	26007026823721
	поточний рахунок отримувача	
	код отримувача	
касир	назва установи банку	
	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	
	322012	
	МФО банку	
касир	Прізвище, ім'я та по батькові платника	
	Адреса платника, телефон	
касир	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»	
	період:	
касир	платник (підпис)	
	сума, грн	

квитанція	отримувач платежу	
	ТОВ «Український тиждень»	26007026823721
	поточний рахунок отримувача	
	код отримувача	
касир	назва установи банку	
	Печерське відділення КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК»	
	322012	
	МФО банку	
касир	Прізвище, ім'я та по батькові платника	
	Адреса платника, телефон	
касир	вид платежу: за передплату на журнал «Український ТИЖДЕНЬ»	
	період:	
касир	платник (підпис)	
	сума, грн	

Відправте заповнений бланк замовлення

та квитанцію про оплату:

- факсом : (044) 503-37-41,
(044) 258-88-48;
- поштою : ТОВ «Український ТИЖДЕНЬ»
вул. Васильківська 2а, м. Київ, 03040

**За детальною інформацією
звертайтесь за тел. (044) 503-37-41**

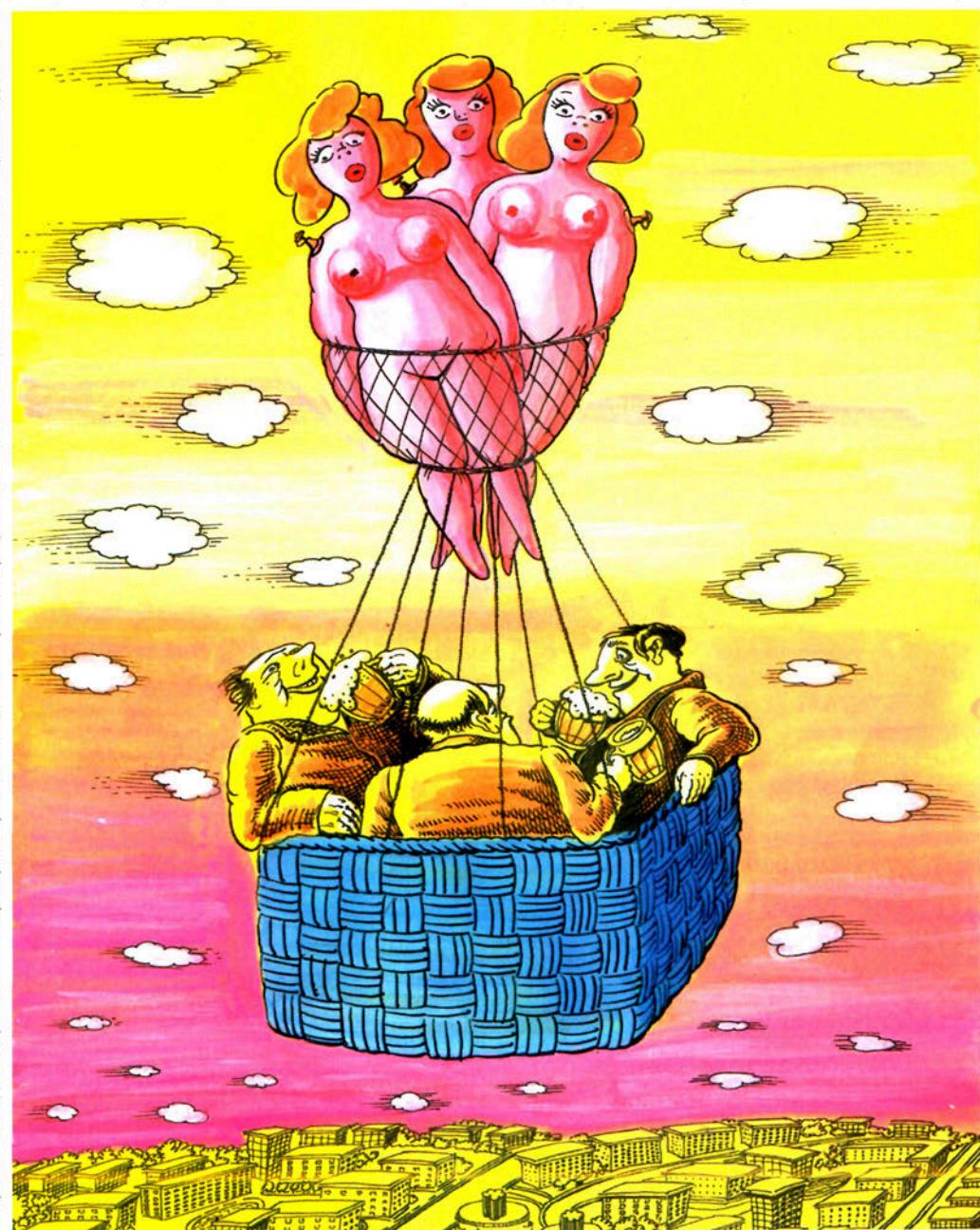
менеджер з передплати

Кашук Тетяна
kta@ut.net.ua

ОБРАЗ

Наші парламентарі розлінувалися остаточно. Вони не тільки відмовляються плідно працювати, а й для блокування

надають, що вони використовують повітряні кульки (див. стор. 11), в той час як самі зосереджують у буфеті. Мабуть, таки правильно напередодні

Тиждень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГмбХ
Відавець ТОВ «Український Тиждень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Роман Кульчицький
Відділ політики Анатолій Бондаренко
Відділ економіки Сергій Лук'янчук
Відділ розслідувань Андрій Лаврік
Відділ новин Наталя Васютин
Відділ країна Ігор Кручик
Відділ історії та науки Роман Кабаній
Відділ культури та спорту Вікторія Поліненко
Спеціальний кореспондент Марія Старожицька
Літературний редактор Ольга Артох
Виконавчий директор Роман Чигрин
Фінансовий директор Андрій Решетник

Відповідальний секретар Юрій Коломицев
Арт-директор Надя Кельм
Дизайнери Ганна Єрмакова, Тимофій Молодчиков,
 Микола Титаренко
Художник Андрій Єрмоленко
Більд-редакція Вікторія Буйнова, Анатолій Белов
Фотографи Андрій Ломакін, Євген Котенко
Кольорокоректор Олена Шовкопляс
Коректори Марина Петрова, Світлана Столова
Відділ реклами Алла Левковська
Відділ розповсюдження Наталія Астаф'єва
Відділ маркетингу Сергій Крилан
Помічник головного редактора Олена Чекан
 Свідоцтво про державну реєстрацію
 КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.

Друк ТОВ «Новий друк»
 Київ, вул. Магніторурська, 1
№ засм. 08-3445
Наклад 27 200
Адреса редакції 03040, Київ,
 вул. Васильківська, 2 а
Юридична адреса 01030, Київ,
 вул. Б. Хмельницького, 36, кв. 7
Телефон (044) 503 3740
 Виходить щотижня
 Розповсюджується в роздрібній торгівлі
 та за передплатою
Ціна договірна
 Передплата індекс 99319

Назвати кішку кішкою

ЮРІЙ МАКАРОВ

Я давно помітив асиметрію у, здавалося б, симетричній ситуації: коли україномовний українець не хоче переходити на російську, це називається «націоналізм», коли ж російськомовний українець не хоче переходити на українську, це називається «захист прав русскоязичного населення». До такої аберації можна було б якось призвичайтися, сприймаючи її як звичну обставину ландшафту, аж доки дніми одна поважна пані на одному поважному ресурсі не розмістила статтю «Звичайний нацизм?» (<http://www.pravda.com.ua/news/2008/2/4/70937.htm>). А щоби комусь не здалося, що різниця між словами «націоналізм» та «нацизм» суттєво лінгвістична, почала матеріал цитатою з Адольфа Гітлера.

Привід, звісно, – роз'яснення Конституційного Суду щодо обов'язкового дублювання іноземних фільмів українською мовою. Аргументи, звісно, – захист прав і свобод громадян. Ситуація певною мірою комічна. Вона нагадує відомий фрагмент із Корнєя Чуковського: «Дівчинко, чому ти плачеш?» «А я не тобі, я бабусі плачу». Плакати Верховній Раді, яка мала б, але так і не спромоглася прийняти сучасний закон про державну мову, наразі немає сенсу: депутати наші також плачуть. Вони плачуть у своїх бatalіях і погоджувальних рadaх, а ми живемо за «Законом про мови в УРСР» зразка 1989 року.

Можна було б сприймати згадану публікацію як індивідуальну жіночу істерику, а можна – як симптом чергового загострення хвороби, спричиненої, з одного боку, передвиборчими провокаціями (особисто я б наполягав саме на цьому слові) щодо офіційного статусу російської мови, з іншого –

послідовною непослідовністю, лицемірством, боягузством і, врешті-решт, байдужістю.

Я закликаю моїх російськомовних співвітчизників на хвилину уявити себе на місці пересічного україномовного українця. Про його права хтось згадує? Про його почуття, психологочний комфоркт, культурні потреби хтось подбав – реально, а не декларативно, не на папері?

Формально: в Києві закривають російські школи. Справді, якщо подумати, жах. Для багатьох киян, очевидно, російська мова – рідна, Київ є осередком російської, російськомовної культури: Булгаков, Ахматова, Пасторовський походять звідси. **Фактично:** я опитав геть усіх своїх знайомих, у яких є діти шкільного віку. У жодній із «українських» шкіл, ліцеїв та коледжів, які відділяють їхні діти, навчання не ведеться виключно українською. Зазвичай, окрім курсів української мови та літератури, подекуди історії, більшість предметів викладають російською – і всіх усе влаштовує...

Формально: Національна рада з питань телебачення і радіомовлення впровадила квоти для українського продукту в ефірі. Маються на увазі як країна-виробник, так і мова програми. **Фактично:** квоти обходять дуже просто – шляхом залучення до копродукції якоїсі вітчизняної компанії та субтитрування дрібнесенькими літерами. У результаті прайм-тайм усіх без винятку каналів першого та другого ешелонів зайнятий російськими серіалами із сором'язливим вкрапленням новин (до речі, теж не завжди українською), документалістики та ток-шоу.

Формально: держава в особі Держтелерадіо фінансує програму «Укра-

їнська книга» й приписує собі всі здобутки галузі (ростання обсягів на 26%, накладів – на 13% за минулий рік). **Фактично:** темпи зростання «з нуля» можуть гіпнотизувати хіба що невтамничених, згаданою програмою профінансовано аж 135 назв (!), у той час як асортимент типового книжкового супермаркету складається з десятків тисяч як мотлохи, так і першокласних російських видань, а в кутку сором'язливо, «задля годиться», стоїть поличка з вітчизняною продукцією.

Українець відчуває, що з нього знущаються. Це нормально? Ми цього прагнемо?

Час назвати кішку кішкою. Пере-дусім визнати, що українська мова потрібна не «купці національно стурбованих вихідців із трьох західних областей», як стверджують окремі високочолі віце-прем'єри, а всій українській нації – усім без винятку етнічним українцям, росіянам, євреям, полякам, білорусам, молдаванам, грекам і татарам. Нагадаю: перепис початку 1960-х років зафіксував 90% україномовних громадян УРСР, і динаміка зменшення за останні півстоліття тих, хто послуговуються в побуті рідною мовою, мала б сприйматися як національна катастрофа в будь-якій країні. І чесно, вголос сказати: Україні потрібно те, що скрізь у світі називається позитивною дискримінацією (affirmative discrimination) як відповідь на: а) історичні політико-культурні викривлення, б) потужну і якісну культурну ринкову експансію з-за кордону. Написавши ці вирішальні слова, я перервуся на тиждень. По-перше, на шпалті більше нема місця. По-друге, почекаю відгуків. ■

У НОМЕРІ

26 НАШІ ГАНГСТЕРИ У США

Українська злочинність загрожує Америці

33 ПЕРЕМОГА З РАХУНКОМ 1:1

Чому в газових перемогах Кремль пішов на поступки Україні

56 «САТАНА» З УКРАЇНСЬКОЮ БІОГРАФІЄЮ

Найстрашніша зброя на планеті Земля

1 КАРИКАТУРА ТИЖНЯ.

Малюнок Марини Іуровської

38 СЕРЦЕ ДО СВЯТА.

Прибутковий день закоханих

40 ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ГРУНТ.

Яскравий приклад українського центризму

2 НАЗВАТИ КІШКУ КІШКОЮ.

Авторська колонка Юрія Макарова

50 ПРИЧИНА УСПІХУ.

Єврейська громада Дніпропетровська – кузня мильйонерів

55 МІСТО ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ.

Задвірки мегаполіса

56 «САТАНА» З УКРАЇНСЬКОЮ БІОГРАФІЄЮ.

Найстрашніша зброя на планеті Земля

4 ФОТО ТИЖНЯ.

Корейський Че

6 ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ.

Кінець газової атаки

12 СУБ'ЄКТИВ.

«На пагорбах» не відчувають, але бачать. Авторська колонка Андрія Лаврика

60 У НЕЗАЙМАНИХ ЛІСАХ МАЛАЙЗІЇ.

Комфортна подорож джунглюми

66 ПІД КОСМІЧНИМ ПРИЦІЛОМ.

На наші голови літить супутник «Шпигун»

68 ФЕНОМЕН «ДНІПРА».

Дніпропетровський клуб назодганяє «Динамо»

70 СІЗІФОВА ПРАЦЯ.

Луганський скульптор підкорив Італію

73 ПИШНОТИ І ЧЕСНОТИ.

Авторська колонка Іди Ворс

74 ЛИСТИ ДО НЕБА.

Олександра Прахова – каліграф-розбійника

76 ВІДГУКИ.

Вистави, фіلمи, виставки, книги, музичні записи

78 АНОНСИ.

Коротко про культурні події

НАШТИЖДЕЛЬ

80 КІЛЬКА СЛІВ ВІД ЖУРНАЛІСТІВ

Тиждень

ДО О: «ВІВЕНЕНОГО»

70 СІЗІФОВА ПРАЦЯ

Луганський скульптор відмовився від 800 тис. євро

КОЛАЖ АНДРІЙ ЕРМОЛЕНКО
З ВІКОРИСТАННЯМ КАРТИНИ
П.П. БЕЛОУСОВА «ГЕРОЇ СОЦІРУДА»
ЛІБЕДЕСЬ З БРИДАОУ

Корейський Че

У Сеулі згоріла пам'ятка архітектури Намдемун – Велика Південна брама, побудована при в'їзді в місто у 1398 році. На відміну від наших Золотих воріт, дерев'яна Намдемун пережила всі воєнні конфлікти. Винуватцем катастрофи став 70-літній дідусь. Преса називає тільки його ім'я – Че.

Кілька років тому він продав земельну ділянку забудовнику, який не розплатився, а чиновники не відреагували на скарги старого. Пам'ятаєте, у 2001 році фермер Сергій Архипов захоплював Мінагрополітики з муляжем гранат і п'ятьма літрами бензину, щоб привернути увагу столичних журналістів і чиновників до того, що влада його рідної Миколаївщини ігнорує фермерські скарги.

«Маленькі громадяні» вже не можуть інакше чинити опір сильним світу цього, які їх просто не помічають, щойно йдеться про мільйонні прибутки. Коли немає надії на чиновників, поліцію і пресу, залишається два виходи, щоб про твою проблему заговорили – стати або убивцею, або Геростратом. Якщо «ущільнювальна забудова» в українських містах триватиме такими темпами, то приклад Че цілком може надихнути і киян. До речі, Золоті ворота також нещодавно відкрили після реставрації.

| НА ЧАСІ |

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

ЮРІЙ БАШМЕТ
отримав премію
Grammy

Російського диригента, колишнього львів'янина, відзначили нагородою Американської академії звукозапису в Лос-Анджелесі за краще виконання творів Стравінського й Прокоф'єва у складі свого оркестру «Солісти Москви».

ОКСАНА ХВОСТЕНКО
завоювала «бронзу»

Українська біатлоністка виборола 3-те місце на Чемпіонаті світу у Швеції. Лідерка національної біатлонної збірної не припустила жодного про-маху. «Бронза» стала кращим результатом спринтерських перегонів у кар'єрі 31-річної спортсменки.

ЛІЛІЮ ПОДКОПАЄВУ
увіковічили у Залі слави

Ім'я абсолютної олімпійської чемпіонки увійшло до списку всесвітньо відомих зірок спорту. Її фото з'явилося у «Міжнародній залі гімнастичної слави», розташованій в Оклакомі (США). З українських гімнастів такої честі були удостоєні лише Лариса Латиніна, Борис Шахлін і Поліна Астахова.

ЮРГЕН ТЕЛЛЕР
презентував «Україну»

Всесвітньо відомий фотограф відкрив у Нью-Йорку персональну виставку, присвячену Україні. В експозиції Теллера – портретні світлини українців та пейзажні фото Києва і Дніпропетровська. Минулоріч частина експозиції була представлена на 52-й Венеційській бієналі.

РУСЛАНА
зрадила «дикій»
стилістиці

Українська співачка підписала міжнародний контракт із відомим музичним лейблом Warner. Першим синглом нового альбому «Амазонка» стала англомовна балада, яку Руслана виконала в дуеті з лауреатом Grammy американським репером T-Rain'ом.

Кінець
газової атаки

Україні не перекриють газ,
натомість перекриють кисень
«РосУкрЕнерго» та
«УкрГазЕнерго»

Конфлікт навколо постачання природного газу з Росії до України, який зненацька розгорівся на початку лютого, завершився драматично і неочікувано. У результаті перемовин президентів України та РФ – Віктора Ющенка та Владіміра Путіна – було досягнуто домовленості не лише про врегулювання проблем із оплатою імпортованого до України газу, але й прийнято принципове рішення про усунення посередницьких компаній «РосУкрЕнерго» та «УкрГазЕнерго» та переход до прямих відносин між «Газпромом» і «Нафтогазом». Нагадаємо, що 7 лютого речник «Газпрому» Сергій Купріянов заявив, що Україна заборгувала Росії \$1,5 млрд за газ, імпортований у листопаді-грудні 2007 року та січні 2008 року. Більше того, «Газпром» стверджував, що частина цього боргу виникла внаслідок того, що Росія постачала до України не середньоазійський газ за визначену на 2008 рік ціною \$179,5, а російський – за «європейською» – \$314,7.

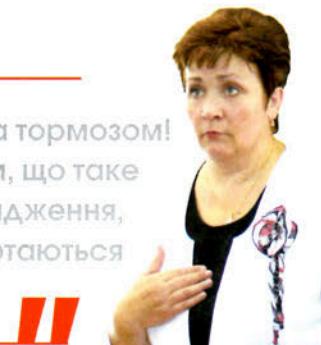
Останнє звинувачення повністю суперечило тій системі домовленостей, за якою відбувалося постачання газу до України у 2006–2007 роках. Адже сенс появі в російсько-українських газових відносинах посередника «РосУкрЕнерго» якраз і полягав у тому, що ця компанія мала «змішувати» дорогий російський та дешевий середньоазійський газ і експортувати його в Україну – і ні про яку окрему оплату «російського складника» ніколи не йшлося. І як би там не було, будь-які претензії щодо заборгованості «Газпром» мав адресувати не

ЦИТАТА ТИЖНЯ

ВАЛЕНТИНА СЕМЕНЮК про свою місію на посаді голови Фонду держмайна:

Семенюк ніколи не була тормозом!
Семенюк показала всім, що таке інвентаризація. Ті заощадження, які повертаються, повертаються і завдяки Семенюк

КОМЕНТАР ТИЖНЯ

Нагадаємо, уряд ухвалив рішення усунути Валентину Семенюк-Самсоненко з посади голови ФДМУ до 4 квітня 2008 року. Над кураторкою Фонду держмайна нависло службове розслідування Генпрокуратури «за фактами численних зловживань, що завдали значного збитку державі». Втім, Семенюк нагадує, що її можна звільнити лише зі згоди Парламенту. Діяти відповідно до чинного законодавства їй, мовляв, порадив і Президент Віктор Ющенко під час телефонної розмови. Доки ж Верховна Рада вирішуватиме долю Семенюк, їй залишається розраховувати лише на електронну систему на дверях свого кабінету. За словами Семенюк, вона не дозволяє ні кому, окрім себе, відчиняти головний офіс ФДМУ.

НА ЧАСІ

Ющенка до РФ виглядав відвертою провокацією.

Більшою несподівankoю стало швидке та конструктивне рішення «газової проблеми». Наразі ті умови врегулювання конфлікту, про які повідомили громадськість, є для України цілком позитивними. Погашення заборгованості за останні місяці 2007 року відбуватиметься за минулорічною ціною \$130. Ціна ж газу на 2008 рік не підвищиться і становитиме, як було домовлено раніше, \$179,5.

Однак найголовніший результат – Росія погодилася на переход до прямих контрактів з Україною без участі посередників. Для цього будуть створені дві спільні компанії, де «Газпром» і «Нафтогаз» належатимуть по 50%. Перша здійснюватиме постачання середньоазійського газу до України, друга – безпосередньо продаватиме споживачам. Якщо в цій схемі не приховано якісь підводні камені, її можна вважати вигідною для України. Споживачі матимуть прийнятну ціну на газ, схема його постачання буде прозорою, а «Нафтогаз» отримає можливість заробляти додаткові кошти від постачання імпортного газу до України.

Сергій Лук'янчук

На стор. 33 детально про можливі наслідки «газового перемир’я»

Україні і навіть не «Нафтогазу», а в першу чергу, своїм власним дочірнім компаніям «РосУкрЕнерго» та «УкрГазЕнерго».

Показово, що під час конфлікту російська сторона озвучувала вельми недружній підхід до процесу перемовин з Україною. Власне, кілька раундів перемовин між «Нафтогазом» та «Газпромом» у Москві були зірвані, і російська сторона коментувала це у стилі «ми повідомили українцям нашу позицію і відправили їх геть». Та й сам факт демонстративного «перекриття газу» у день довгоочікуваного візиту

НАХНЕННЯ

Спікер буває кусачим...

У Верховній Раді поширилися чутки, що в запалі штовханини біля Президії спікер Арсеній Яценюк вскусив народного депутата Нестора Шуфрича за руку. Що-

правда, пізніше Шуфрич спростував цю інформацію. «Ніхто мене не кусав», – повідомив він журналістам, ховаючи руку в кишеню.

*Кусав чи не кусав – вже не важливо,
Країна обговорює це диво.
І зуб дає: хворобу працювати
Передають лише тісні контакти,
Тож коли спікер всіх перекусає,
Законотворчість радісно засяє!*

Рима Щотижнева

П’ЯТЬ ПОДІЙ

РЕКОРД. У Євпаторії приготували найбільший у світі сальтисон – з 225 кг мяса та 2 кг спецій.

ФЕСТІВАЛЬ ЛЬОДУ. Перший офіційний фестиваль льодових скульптур пройшов у Черкасах. Для нього було створено 50 робіт.

НА ЗАМКУ. Пункт «Смільниця – Красценко» на українсько-польському кордоні заблоковано українцями.

ПОГРОМ. На мусульманському кладовищі у Нижньогірському районі Криму вандали знищили 250 надгробків.

МИСТЕЦТВО В НЕВОЛІ. У Луганську відкрилася виставка робіт в'язнів виправних закладів.

Трагедія у Львові

Вибух газу: самовільна реконструкція квартир чи навмисний підрив

Вибух у центрі Львова стався не внаслідок перевищення тиску побутового газу. Так вважають у комісії Держкомітету з питань пром-безпеки, охорони праці та гірського нагляду, що займається розслідуванням причин вибуху. Пе-ревірка газорозподільних пунктів, проведена комісією, засвідчила — всі показники у нормі.

Проте міліція і прокуратура Львова наразі так беззапеляційно відкидають версію не збираються. «Я прибув на місце події за 2 хвилини після вибуху. Відчувався характерний запах газу і пилюки», — розповів **Тижню** начальник прес-центру Львівського облуправління міліції Денис Харчук. Напередодні ж міліцейське керівництво заявляло журналістам, що попередні дані одразу двох експертів «газову версію» ще не виключають.

Також розглядаються версії, що будинок міг завалитися після самовільної реконструкції квартир та у результаті спрацювання вибухового пристрою. Проте останнє правоохоронці вважають найменш імовірним. Про конкретніші обставини, як стверджують

стражі порядку, можна буде сказати щонайменше через два тижні, коли будуть результати офіційної слідчої експертизи.

Не секрет, що вік чи не всіх будинків центральної частини міста нараховує щонайменше 150 років. Історичний центр Львова в 1998 році потрапив до списку світових пам'яток архітектури ЮНЕСКО, однак на його належну реконструкцію владі постійно бракує коштів. Чи не всі комунікації будинків старого міста давно вичерпали свій ресурс і потребують особливої уваги комунальних служб.

Нагадаємо, внаслідок вибуху в 3-поверховому житловому будинку в центрі Львова, що стався 7 лютого, одна людина загинула, 10 отримали травми, з них 7 — госпіталізовані. Кожна постраждала родина отримає від мерії Львова по \$1000. За останні півроку це вже другий випадок руйнування житлового будинку в Україні. У жовтні 2007-го у Дніпропетровську стався вибух побутового газу в 10-поверховому будинку. Тоді загинули 23 людини.

Не бойові втрати

Від удару в серце помер солдат

В нашій армії чергова смерть. Помер солдат термінової служби — 24-річний Андріан Поперечний. У хлопця після удару в груди, завданого його товаришем по службі, зупинилося серце. Що з'ясовували 20-річний солдат, якому до дембеля залишалося 2 місяці, та новачок Поперечний, встановлює слідство. Кримінальну справу порушили за статтями «Умисне вбивство» та «Порушення статутних відносин». На період проведення розслідування з посад усунено командира військової частини і командира роти, в якій стався інцидент. Якщо провину нападника буде доведено, солдату загрожує 15 років в'язниці.

Кінець соціалізму

На меткомбінаті ім. Ілліча в Маріуполі скорочують соціальні програми і штат

«Практично з моменту народної приватизації комбінату ми жодного разу не впорядковували штат», — сказав гендеректор ММК ім. Ілліча, затяжий соціаліст, Володимир Бойко. І наказав зменшити штат до показників 1990 року. Тобто звільнити 10% — 6 000 працівників.

Як стало відомо **Тижню**, причина скорочення — економічні проблеми комбінату, що виникли на тлі підвищення цін на сировину. І хоча процес скорочення штату може затягнутися — деякі соціальні програми ММК згортає вже зараз. А у буфетах комбінату ціни підвищилися на 35—40%. І зараз тільки на 10—15% нижчі ринкових, а не в половину, як було раніше.

ЦИФРА ТИЖНЯ

34 561

українець

залишилися
без водійських прав

Таким результатом закінчився місячник боротьби ДАІ з правопорушниками. Ще 88 тис. водіїв вдалося відбутися штрафом. За місяць спецоперації ДАІ зафіксувала понад 800 тис. порушень правил дорожнього руху. Більше ніж 38 тис. українців затримано за кермом у нетверезому стані. У Департаменті ДАІ України попереджують: суворі міри покарання застосовуватимуть до автопорушників і надалі. Тим часом правозахисники наполягають: практика позбавлення водійських прав інспекторами ДАІ є незаконною. «Така норма існувала в законодавстві до 2001 року, однак була скасована Верховною Радою, бо суперечила праву людини користуватися своєю власністю», — заявив **Тижню** Володимир Чемерис, член громадської ради МВС з питань прав людини, представник Української Гельсинської спілки.

Квартирне питання

Дедалі менше українців наважуються на купівллю житла

В Україні зафіксований 5-відсотковий спад обсягу операцій із купівлею-продажем житла. За словами міністра юстиції Миколи Оніщук, зменшення попиту на квартири та житлові будинки зафіксовано у Києві на 23%.

Президент Асоціації фахівців із нерухомості України Олександр Бондаренко пояснив **Тижню**, що така тенденція — наслідок стагнації ринку нерухомості. «У 2006 році ціна на житло підвищувалася дуже швидко, а прибутки громадян — ні. У 2007 році висока інфляція примусила населення рахувати гроші. Все більше людей не наважувалися за таких умов брати іпотечні кредити», — зазначив Бондаренко. Висока ціна на житло, додає фахівець, зумовлена невідповідністю попиту пропозиції. «В Україні потрібно 47 млн м² нового житла, натомість у 2007 році збу-

дували лише 8,5 млн м². Якщо будуватимуть більше житла, диктатура продавців нарешті зміниться на диктатуру покупців. І останні зможуть вимагати реальну вартість квартир замість існуючих сьогодні захмарних цін», — стверджує експерт.

ОПИТУВАННЯ

Вражаючий оптимізм

Українці не сумніваються в якісній підготовці Євро-2012

Абсолютна більшість українців переконані, що Україна зможе на належному рівні провести Євро-2012. Такі дані оприлюднив Київський міжнародний інститут соціології (КМІС), який протягом 25 — 29 січня 2008 року провів всеукраїнське опитування громадської думки.

У належний рівень проведення Чемпіонату Європи з футболу найбільше вірють на Заході України (70% респондентів), трохи менше — в центральних та південних областях (64 і 62% опитаних відповідно). Найнижчий рівень оптимізму щодо підготовки Євро-2012 — у мешканців східних регіонів (54% респондентів). На думку президента КМІС Валерія Хмелька, значні сподівання українців на якісну підготовку масштабного спортивного дійства пов'язані, передусім, з незнанням поточних проблем цієї царини. «Опитані нами люди — не фахівці, а прості громадяни. Тому, зрозуміло, що необізнаність у проблемах, які можуть завадити нормальній підготовці Євро-2012, є природною», — сказав Хмелько **Тижню**.

ВІРА В НАЛЕЖНУ
ПІДГОТОВКУ ЄВРО-2012КОРУПЦІЯ ПІД ЧАС
ПІДГОТОВКИ ДО ЄВРО-2012

Опитування провів Київський міжнародний інститут соціології. Кількість респондентів — 2036 осіб віком від 18 років. Статистична похибка вибірки не перевищує 3,5%.

ГРАФІКА: ГЛАВА ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГР

ФОТО: АНДРІЙ ЛОМАНЬ, ТНС

У Туркменістані подорожчав бензин

у вісім разів – з ₣2 до ₣16

Роздрібні ціни на бензин у Туркменістані підвищилися майже у 8 разів. Літр туркменського А-95 коштує вже не 400 манатів (блізько ₣2), а 3,1 тис. манатів (майже ₣16). Нову ціну на пальне встановив уряд відповідно до постанови президента Курбангули Бердимухамедова про безкоштовне забезпечення бензином або дизельним приватних автovласників. Власники «легковиків» можуть безкоштовно отримати 120 л бензину щомісяця. Для власників автобусів і вантажівок дармовий ліміт обмежено 200 л. Решту доведеться купувати за комерційними цінами. Забезпечення безкоштовним пальним поповнило список пільг, встановлених державою для громадян країни. Нагадаємо, населення Туркменістану безкоштовно отримує газ, електрику, воду і харчову сіль. Ще недавно 1 л бензину був дешевшим склянки газованої води. Такі «соціалістичні» ціни на пальне існують також у Венесуелі, Ірані, Лівії та Саудівській Аравії – країнах, що мають одні з найбільших у світі запаси нафти.

Інтернет-афера

Українці продавали іспанцям повітря

В Іспанії затримали 76 інтернет-аферистів – учасників злочинного угрупування, які наживалися на продажах товарів через Інтернет. Серед шахраїв було 5 українців, 2 громадян Росії, а також громадяни країн Європи і Латинської Америки. Злочинці пропонували придбати товари, а одержавши гроші, зникали. За даними іспанської поліції, аферисти привласнили майже €3 млн. Їхніми жертвами стали кілька тисяч людей – жителів Іспанії та інших країн.

Дірка в кораблі

Шатл «Атлантіс» вдруге «лататимуть» у космосі

Під час старту від корабля відвалилися три фрагменти покриття. Два шматки монтажної піни – ще на 110-й та 112-й секундах польоту. За 7,2 хвилини від корабля відпав черговий фрагмент. За даними фахівців, термозахисний шар зазнав незначних ушкоджень і лише біля правого двигуна.

Ідентичних «травм» корабель зазнав ще в червні 2007 року під час попередньої місії. Тоді астронавту Джону Олівасу довелося ремонтувати розрив кустарними методами, використовуючи медичний інструмент для накладання скоби.

Як відомо, пошкодження теплоізоляції стало причиною катастрофи шатла «Коламбія» у лютому 2003 року. Шматок монтажної піни, відірвавшись на старті, пробив теплоізоляційне покриття, що і спричинило катастрофу при входженні

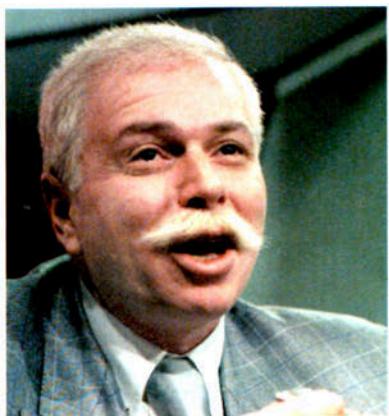

корабля в атмосферу під час повернення.

Шатл «Атлантіс» стартував із космодрому на місії Канаверал 7 лютого 2008 року. На його борту пereбувають 7 астронавтів. Основне завдання місії – вихід на орбіту і монтаж на МКС європейського модуля, призначеного для наукових експериментів.

Помер Бадрі

головний опонент
Саакашвілі

У Лондоні помер Бадрі Патаркацишвілі – відомий бізнесмен і опонент президента Грузії Міхе Саакашвілі. Це він створив тбіліський телеканал «Імеді», який став рупором для критики чинної грузинської влади. Він також був бізнес-партнером Бориса Березовського.

Саакашвілі силовим рішенням закрив «Імеді», що спричинило масові виступи опозиції. Потім у Грузії було запроваджено надзвичайний стан. У центрі Тбілісі повісили велетенську карикатуру на Бадрі. На ній бізнесмен був зображеній у вигляді ляльковика, який тримає на ниточках 10 маріонеток – лідерів опозиційних партій, які він, мовляв, спонсорує. Як механізм вирішення конфлікту з опозицією Саакашвілі призначив дочасні президентські вибори.

Патаркацишвілі як кандидат взяв у них участь, хоча й жив у Лондоні. Він обіцяв знятися з перегонів на користь єдиного кандидата від опозиції, але так і не зробив цього, чим налаштував проти себе антисаакашвілівську громадськість Грузії.

Попри сивину, Патаркацишвілі не можна назвати старим: йому було всього 53 роки. Про якісь серйозні захворювання у бізнесмена ЗМІ ніколи нічого не казали. Помер він, як повідомляється по-передньо, від серцевого нападу. Борис Березовський вже повідомив, що поліція Лондона розслідує цю смерть.

НАТАЛІЯ ВАСЮТИН
редактор відділу новин

Антинатівська клоунада

Затягувати законотворчий процес будь-якими методами – єдина мета парламентської меншості. І НАТО тут ні до чого

Замість того, щоб вивчати пакет документів щодо вступу до СОТ (угоду Рада має ратифікувати до червня 2008 року), чи призначити, врешті-решт, віце-спікерів Парламенту, що мало бути зроблено вже давно, чи голосувати по законопроектах, наші депутати займаються казна-чим. Вони, бачте, протестують проти приєднання до НАТО, хоч цей процес може тривати кілька років. Вони не просто марнують свій час і викидають у повітря (перепрошую, в гелій) наші з вами, тобто, платників податків, гроші. Нагальні потреби держави відправляють під три чорти заради вдоволення своєї політичної пики та природної схильності до байдужування.

Може, у цьому і є якийсь позитивний аспект. Приynamні мої діти вважають телеканал «Рада» найкориснішим з-поміж інших х для здоров'я. «Дивлячись його, люди або сміються, або засинають», – аргументує це твердження мій 12-річний син. Окрім цього, жодній іншої реальної користі для держави, а не для політиків особисто, від перетворення депутатами сесійної зали на циркову арену ані політологи, ані прості люди не бачать. Та й логіку таких дій пояснити важко. Бо, по-перше, будь-які суперечки вирішуються шляхом перемовин, а по-друге, склад нашого Парламенту і наші закони дають змогу робити це цивілізовано.

Хтось мені зможе закинути: якщо навіть члени Євросоюзу не можуть все спокійно владнати, то що ж казати про нас. Нещодавно **«Тиждень»** писав про італійський парламент, більки з якого транслювали усі телеканали світу. На відміну від України, в Італії до такого безладу доводить незадовільне законодавство: дві абсолютно рівноправні палати парламенту; безліч дуже дрібних партій, які потрапили до законодавчого органу з 1% голосів; більшість, яка формується з 10, а то й більше фракцій. Італійські парламентарі стверджують, що

ладні змінити усе, лише б працювати спокійно і повноцінно. З часів Муссоліні єдиним прем'єром, якому парламент дав змогу проприматися весь конституційний термін – 5 років, був лише Берлусконі.

У нас же для плідної праці депутатів є все – однопалатна Рада, малофракційність, забезпечена 3-відсотковим прохідним бар'єром, ба, навіть буфет з майже радянськими цінами. Чого ім ще потрібно?

Відповідь дуже проста: будь-що затягувати час, допоки в кулуарах влади вдастся «порешать» кадрові питання (від кандидатур віце-спікерів до Антимонопольного комітету), а ні – то дати підстави Президенту розпустити Верховну Раду й намагатися наступного разу «відхопити» більше голосів. Ну, і принагідно трішки пограти на прихильності електорату, причому не найнтереснішої його частини.

ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Ваша подача матеріалів не розкриває всю глибину проблеми. Тому що на київських пагорбах вона не так відчутна, як у злидешньому соціумі Донбасу, навченим роками, десятиріччями ви- добувати з-під землі багатство, сковане у надрах. <...>

Вивчаючи надану вами схему на стор. 46 – 47 журналу, ми задумалися: а чому ніхто не порахує скільки коштів вугільна галузь віддає у бюджет країни, крім того, що забезпечує своєю продукцією енергетику України, її промисловогospодарський комплекс? (тут і далі виділено редакцією).

Але йдеться передусім не про те. Дуже здивувалися працівники <...> Державного підприємства «Макіївугілля» (а таких немало), прочитавши, що наші шахти контролює не хто інший, як шахновний Рінат Ахметов! А разом із таким і Віталій Гайдук з Сергієм Тарутою. <...> Так ми і до Юлії Володимирівни разом з Віктором Андрійовичем дійдемо. До відома: ДП «Макіївугілля» було і досі залишається державною формою власності. Протягом останніх років профспілкові органи наполегливо ведуть боротьбу за її збереження на підприємстві, іншими словами – борються проти приватизації. ДП «Макіївугілля» – головне містоутворювальне підприємство майже півмільйонної Макіївки. Напевне, місту є що втрачати, віддаючи єдиний виробничо-технологічний комплекс, де працює майже 20 тис. людей, на «дерібан» приватизації.

За дорученням спеціалістів ДП «Макіївугілля» прес-секретар В. Ляшенко, голова асоціації НППД І. Дятлов, голова міської (регіональної) організації НПГУ А. Акімочкін.

В інтернеті з'явився блог **Тижня**. Ви можете поспілкуватися з нами і залишити свої відгуки за адресою ut-magazine.livejournal.com

АНДРІЙ ЛАВРИК
редактор відділу розслідувань

«На пагорбах» не відчувають, але бачать

Мене як штатного працівника редакції дуже потішло, навіть розчудило, те, що **Тиждень** читають не тільки в Києві і Львові, а й у шахтарській Макіївці, раніше не поміченій у захопленні українською періодикою. Звідти навіть відгуки пішли, щоправда, схвалюючими їх не назвеш. Попри те, що у листі, написаному від імені фахівців і профспілчан ДП «Макіївугілля», неозброєним оком видно низку протиріч, ми з деякими скороченнями вирішили його надрукувати (дав. поруч).

Перше враження від прочитаного викликає в уяві таку картинку: макіївські гірники під час короткої перерви, не піднімаючись із забою, у світлі «коногонок» гортають **Тиждень**, вивчають інфографіки і обурюються, обурюються... Але це неможливо – дані відділу розповсюдження свідчать про те, що, на жаль, наш журнал навряд чи популярний серед шахтарів Макіївки. Сумнівно, що вони переймаються його змістом, а, тим пак, ним обурюються. Тож авторам листа варто бути щирішими і говорити від власного імені, а не всього колективу.

Друге враження: я так і не зрозумів, заперечують наші дописувачі контроль Ріната Ахметова та інших поважних громадян над деякими шахтами «Макіївугілля» чи ні. Адже я впевнений, що про те, як контролювати шахту, не будучи її законним власни-

ком, спеціалісти «Макіївугілля» чули більше, ніж усі журналісти разом узяті. Але якщо автори листа наполягають, то я готовий жирними літерами написати наступне: «Панна Ляшенко, а також пані Дятлов і Акімочкін переконані, що шахти «Макіївугілля» не контролює Рінат Ахметов або будь-хто інший». Адже читач, як клієнт, завжди правий.

Третє, останнє враження: лист писався чи то в центральному офісі Партиї регіонів, чи то в ЦК КПУ. Оскільки викладені в ньому тези близі до риторики цих політичних сил, ніж лідерам не чужої Юлії Тимошенко Незалежної профспілки гірників України, до складу якої входять більшість працівників «Макіївугілля» й Анатолій Акімочкін, який підписався під листом. Та і голова НПГУ Михайло Волинець – нардеп від БЮТу, відомий викривач фінансових махінацій у вуглепромі. Доведений (зокрема й Волинцем) факт: вугільна галузь дає в держбюджет в рази менше, ніж з нього вигрібає «вугільне лобі». Причому ці мільярдні дотації у самі шахти і, відповідно, гірникам, не потрапляють, інакше не було б і «копанок», і «злиденного соціуму Донбасу».

Але, панове, наголошу: усе написане мною – суто суб'єктивні враження. А авторам листа бажаю перемог у їхній безкомпромісній боротьбі та успіхів у нелегкій праці.

Редакційна рада: Анатолій Бондаренко, Кирило Галушко, Роман Кульчинський, Юрій Макаров, Лідія Смоля, Олексій Сокирко, Роман Цуприк

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васильківська, 2а
Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740
E-mail: office@ut.net.ua

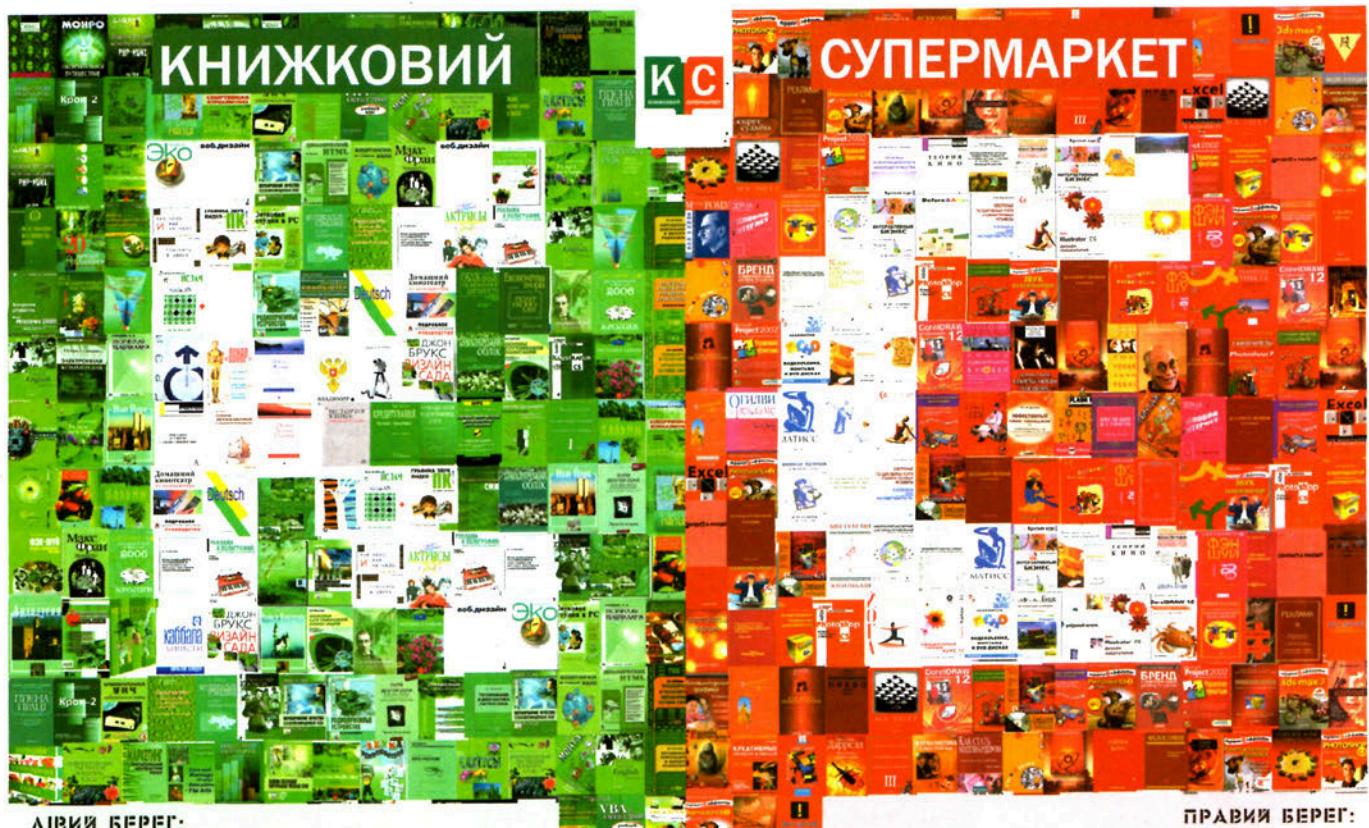
ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор
www.presscom.ua

ЛІВИЙ БЕРЕГ:

ЛЕНІНГРАДСЬКА ПЛ., ВУЛ. БУДІВЕЛЬНИКІВ, 4
М.«ЛІВОБЕРЕЖНА», ВУЛ. ЛУНАЧАРСЬКОГО, 10

ПРАВИЙ БЕРЕГ:

М.«ПЕТРІВКА», ПРОСП. МОСКОВСЬКИЙ, 6
М.«КОНТРАКТОВА ПЛОША», ВУЛ. МЕЖИГІРСЬКА, 3/7

ФОТО: МИХАЙЛО ГАЛУСТОВ

Свій серед чужих

У МОСКВІ НА ВУЛИЦІ АРБАТ, ЗА КІЛЬКА ХВИЛИН ПІШКИ
ВІД КРЕМЛЯ УЖЕ 10 РОКІВ ПРАЦЮЄ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНИ,
7 ІЗ ЯКИХ ЙОГО ОЧОЛЮЄ ВОЛОДИМИР МЕЛЬНИЧЕНКО – ІСТОРИК,
ПИСЬМЕННИК, ДОСЛІДНИК УКРАЇНСЬКОЇ РОСІЇ

РОЗМОВЛЯЛА ОЛЕНА ЧЕКАН

Як стверджував Олег Скрипка: «Москва – кузня українського націоналізму». А коли ви усвідомили себе українцем?

– З дитинства, відколи пам'ятаю себе в українському селі Медвин. Втім, у Москві національне самовідчуття справді загострюється. Тим більше, коли працюєш від імені України в арбатському світі. Тут Тарас Шевченко «блукав по закарлючищих вулицях московських», а у квітні 1861 року домовина з його прахом два дні стояла в арбатському храмі Тихона Амафунтського, де відбулася панахида. З вересня 1916-го по березень 1917 року, на Арбаті, 55, жив царський засланець Михайло Грушевський, який пророче писав, що «здавалося особливо потрібним робити якісь запаси і сховки української національної

енергії». У Москві з особливим щемом згадуються слова Грушевського про те, що ми є великим народом і зобов'язані представляти його з гідністю.

В ОБЛОЗІ

У. Т.: Вдаючись до військових термінів, чи почувастесь ви інколи в облозі, наприклад, під час Майдану або чергових газових ускладнень, або, як зараз, на тлі різкої оцінки намірів України щодо НАТО?

– Бувас по-всякому. І в «облозі» були, і квіти нам приносили під час Майдану, і теплі речі для Майдану – і росіяни, і українці, які давно вкоренилися у Москві. А взагалі, коли державна політика здійснюється мудро й виважено, проблем в роботі Центру немає. Хоча частенько порозумітися з російським інтелектуалом стократ

легше, ніж із вітчизняним горепатріотом, який робить собі таке-сяке ім'я на тлі чергового московського галасу.

У. Т.: Потужність Російської імперії створювалася також завдяки вихідцям з України. Чому нагадування про це так дратує і російських істориків, і пересічних громадян?

– Думаю, що це відбувається тому, що в їхній генотип умонтовано імперський синдром. Упродовж століть Малоросія сприймалася невіддільною частиною Росії, ще й нині деякі російські гарячі голови стверджують, що «Україна не має жодного геополітичного сенсу». Подібні «наукові» стереотипи відображаються в буденній свідомості. Якось мені довелося чути, як чоловік напідпитку

БІОГРАФІЧНА НОТА

Народився у 1946 році в селі Медвин на Богуславщині. Доктор історичних наук, член-кореспондент АПН України, заслужений діяч науки України, член Національної спілки письменників України та Спілки письменників Росії. З 2001 року – генеральний директор Культурного центру України в Москві. Автор понад 40 книг, зокрема: «Україна на Арбаті, 9» (2003); «Пралор України на Арбаті» (2004); «Михайло Грушевський: «Я оснувався в Москві. Арбат, 55» (2005); «Тарас Шевченко і Михайло Грушевський на Старому Арбаті» (2006); «Тарас Шевченко: «Мое перебування в Москве» (2007); «На славу нашої преславної України». Тарас Шевченко і Осип Бодянський» (2008).

кричав у вікна Культурного центру: «Ну, что, украинцы?! Запомните, Украина – это русская земля! Русская! Понятно?!» Звичайно, мені можуть сказати, що це трапляється не щодня. Згоден. Але повчали нас у Москві люблять досі. Скажімо, Тарас Шевченко свого часу не сприйняв імперську 5-вежеву громіздкість храму Христа Спасителя: «Крайне неудачное произведение. Точно толстая купчиха в золотом повойнике остановилась на показ среды белокаменной». Так-от, сучасний московознавець Лев Колодний напучує, як треба було поетові

– Грушевський на ділі показав, як відновити історичну справедливість у царині науки, тож зараз Україні просто необхідно писати свої правдиві підручники. Водночас особливо важливою є робота вчених Інституту історії України НАНУ на чолі з Валерієм Смолієм, які спільно з російськими колегами (поміж них багато справжніх вчених, а не тільки політнауковців) обговорюють гострі питання нашої спільної історії.

У. Т.: Наскільки сильною є підтримка Центру з Києва?

– Дехто в Україні не втрачає надії комерціалізувати діяльність унікальної державної установи, перетворивши її на абиякий бізнес-центр. Але ми вперто ведемо свою лінію. Ось зараз в основі нашої діяльності – масштабні проекти: «Тарас Шевченко», «Михайло Грушевський», «Діаспора», «Діалог культур», «Презентація»... Результатами двох перших проектів стали, зокрема, виявлення в російських архівах і публікування досі не відомих документів, що стосуються життя Шевченка та Грушевського. Вперше складено карту перебування Шевченка в місті. Ми впритул підійшли до проведення екскурсій стежками, якими ходили наші велиki українці.

КОЛО ДРУЗІВ

У. Т.: Наукова розробка московської Шевченкіані вже вичерпана чи продовжується?

– Зараз готується книга «Шевченко і Щепкін», а наприкінці лютого виходить у світ в Москві

ФОТО: МИХАЙЛО ГАЛУСТОВ

ПРИХОДЯТЬ, СПЕРЕЧАЮТЬСЯ, ЗАПИТУЮТЬ, ВІРЯТЬ, НЕ ВІРЯТЬ, І – ЗНОВУ ПРИХОДЯТЬ. ЦЕЙ ДІАЛОГ ІЗ ПРОСТИМИ РОСІЯНАМИ ДЛЯ НАС НАЙДОРОЖЧИЙ

думати про московські штуки: «Сравнивать храм надо не с купчихой, а со строем богатырей в золоченых шлемах, или с крепостью из пяти башен»:

*До нас в науку! Ми навчим,
Почому хліб і сіль почім!*

У. Т.: Як ви ставитеся до ідеї написання спільногопідручника з історії України і Росії?

(українською мовою!) монографія «На славу нашої преславної України» про дружбу Шевченка з Осипом Бодянським – видатним українським і російським славістом, професором Московського університету. До речі, в цьому році виповнюється 200 років з дня його народження, і ми вже започаткували проект «Осип Бодянський».

У. Т.: Ще й досі не вщухають суперечки щодо того, був Гоголь письменником українським чи російським... Чи підтримуєте ви звязки з українцями, які перебралися в Росію, аби вони не втрачали своєї українськості?

– Нещодавно у вашому часописі мистецтвознавець Дмитро Горбачов, який, до речі, виступав у Центрі з розповіддю про українських художників Москви і Санкт-Петербурга, зауважив, що у цих містах вітчизняні художники «розчиняються як українці». Так-от, ми надаємо таким митцям можливість у межах проекту «Відомі українці в Росії» виставляти у Центрі свої роботи. Не-

ВПРИТУЛ

Володимир Мельниченко: «Тут Тарас Шевченко «блукав по закарлючистих вулицях московських»

вдовзі покажемо твори санкт-петербурзьких членів Спілки художників Росії на виставці «Я родом із України». Окремо хочу сказати про друзів Центру – відомих українців, які давно вже стали надбанням російської культури, науки і політики. Це, перш за все, Олексій Петренко, Белла Руденко, Елліна Бистрицька, Василь Лановий, ректор Московського університету Віктор Садовничий, мер Санкт-Петербурга Валентина Матвієнко, перший віце-прем'єр московського уряду Людмила Швецьова. А символом Культурного центру України без перебільшення став перший український космонавт, двічі Герой Радянського Союзу Павло Попович, який не забув рідну

мову, будь з ким позмагається у виконанні українських народних пісень. Ось кому давно треба дати Героя України!

У. Т.: Кілька років тому, коли я частіше буvala в Центрі, мене вразили матеріали (деякі я бачила вперше), що висвітлювали діяльність Симона Петлюри, ОУН-УПА, а також історичні читання про Голодомор в Україні, на яких було багато росіян, і науковців, і пересічних москвичів. Це здавалося чимось нереальним на тлі кремлівських веж, що так добре видніються з горішніх вікон Центру.

— Так, нереально, але — факт. Приходять, сперечаються, запиту-

ють, вірять, не вірять, і — знову приходять. Цей діалог із простими росіянами для нас найдорожчий. Для них ми представляємо у себе кращі монографії та документальні збірники з цієї тематики. Нинішній Рік пам'яті жертв Голодомору починаємо презентацією книги професора Київського університету Валентини Борисенко «Свіча пам'яті. Усна історія про геноцид українців у 1932–1933 роках». Не можу не згадати також, як 24 листопада минулого року в Центрі зібралися півтисячі людей, які разом з усією Україною дивилися виступ нашого Президента і приєдналися до скорботної хвиlinи мовчання. Потім відбувся концерт-реквієм ▶

пам'яті жертв Голодомору та політичних репресій — спільний виступ хорових капел Національного університету «Києво-Могилянська академія» та Культурного центру України в Москві і Національного оркестру

гляди. Якщо переконливішо є наша позиція, то честь і хвала нашим аргументам...

У.Т.: А як бути з тим, що у листопаді минулого року на документаль-

I НЕ БУЛО В ЗАЛІ ВІДЧУЖЕННЯ – БУЛО ГЛІБОКЕ СПІВЧУТТЯ НАШІЙ ТРАГЕДІЇ, БУЛИ СЛЬОЗИ, БУЛА СПОКУТА...

України «Камерата». І не було в залі відчуження — було глибоке співчуття нашій трагедії, були сльози, була спокута...

У.Т.: Але все це суперечить політичній волі тієї держави, у столиці якої розташовано Культурний центр.

— Ми не політична, а науково-культурна установа, у своїй роботі спираємося на історичні документи й реальні факти. Та й, ми не варимося лише у власному котлі, а залучаємо російських науковців і культурологів, які відстоюють свої по-

ній виставці про Голодомор в Україні, яку розгорнув у своєму приміщенні Центр, було вчинено погром?

— Це ж не може спинити цілеспрямовану роботу колективу або порушити її системний характер. Ми йдемо свою дорогою — і це найкраща відповідь провокаторам. А російська наукова та культурна еліта з нами підноє співпрацю. До речі, Культурний центр України нагороджено пам'ятною медаллю Російської академії наук «За видатний внесок у розвиток культури». І давайте поглянемо на цю проблему ширше: ми пропагуємо гнане і циковане впродовж століть українське

Слово не тільки літературними заходами, а буквально кожним днем своєї роботи, кожним кроком. У цьому бачимо наше історичне надзвідання в російському середовищі. У нас працює магазин української книги, а в останні роки ми видали у Москві українською мовою десяток книг.

У.Т.: Маєте багато розвідок щодо українців у Росії. Яка найнесподіваніша?

— Вже майже 20 років живу в Москві, але ніколи не думав, що напишу «Арбат очима українця». Цією книгою ми започаткували серію видань «Україна на Старому Арбаті» про багатовікову українську присутність на найвідомішій російській вулиці та в усьому арбатському світі. Щодо несподіванок, так вони за рогом кожного арбатського провулку — тільки встигай дослідити! Думаю, що з часом Росія муситиме змиритися з тим, що її історію, її культуру творили також багато українців. Не тільки змириться, а і віддати їм шану, назвати імена. Оце, мабуть, і буде для мене найкращою несподіванкою. ■

ФОТО: МИХАІЛ ГУСТОВ

Володимир Мельниченко: «Ми йдемо свою дорогою — і це найкраща відповідь провокаторам»

ЦКМ НАУ

(Центр Культури та Мистецтв
Національного Аерокосмічного
Університету), пр. Комарова, 1

ЛЮТОГО 23
19:00

Прем'єрсток

ПРЕЗЕНТАЦІЯ НОВОГО АЛЬБОМА

Головний інформаційний партнер

Тиждень

Замовлення квитків
довідки за телефонами:

406 68 35
599 31 61

Розміщує

Пригощає

Євроконтакт

Побачити Париж та відсидіти

РОМАНТИЧНА ПОДОРОЖ МИКОЛИ РУДЬКОВСЬКОГО НАДИХАЄ СЛІДЧИХ

Автор: Антон Зікора

Mинулий політичний тиждень почався з пікетів біля будівлі Печерського суду. «Свободу Рудьковському!» — вимагала з самого ранку масовка в очікуванні засідання. Самого Рудьковського завезли в суд на інвалідному візку.

Необізнаним нагадаємо. Колишнього міністра транспорту і зв'язку затримали за звинуваченням у порушенні правил перебування на під-

Засідання, що відбулося 11 лютого, було частиною процесу кримінальної справи щодо розкрадання майна в особливо великих розмірах, яка за версією слідства, полягала в тому що екс-міністр злітав до Парижа з приватною метою за гроші держпідприємства «Служба міжнародних автомобільних перевезень», а це — 392 900 грн.

Пікантності ситуації додає той факт, що в столицю Франції разом із міністром летіла дівчина — одна

**САМА НІКОЛАЄНКО
ВІДДАЛА ПЕРЕВАГУ
72-РІЧНОМУ МІЛЬЯРДЕРУ,
ЗАБУВШИ ПРО МІНІСТРА-
РОМАНТИКА**

писці про невиїзд і за відмову співпрацювати зі слідством. Рудьковський був відсутній за адресою, за якою зареєстрований у місті Чернігові. Втім, сам обвинувачуваний на ім'я слідчого Білого написав заяву, що на даний момент проживає в квартирі своєї матері в Києві.

МІНІСТР-РОМАНТИК

Після того, як Рудьковського завели в залу, коридори суду миттю заповнили журналісти. У приміщенні було задушливо і жарко — і обвинувачуваному стало погано.

з колишніх «Mіс Україна», кажуть, ніби це була Олександра Ніколаєнко.

Погодьтеся, політ державним коштом із «Mіс Україною» до Парижа засвідчує романтичну натуру колишнього міністра. Чоловіки, скажіть, хто з вас не злітав би із Сашею Ніколаєнко до Франції, та ще за рахунок українських платників податків? Та за таке не тільки 12 років (стільки можуть дати екс-міністру), за таке можна взагалі залишок своїх днів на Колімі провести, правда? Такими самими

Жага мандрів веде за ірати

романтиками були герої Ільфа і Петрова із «Золотого теляти». Пам'ятаєте, на чому погорів водій «Антилопи Гну» Адам Козлевіч? Різного роду чиновники каталися на його автомобілі, причому робили це виключно за казенний рахунок: виїжджали на природу, де, напиваючись, танцювали голими.

ПОБАЧИТИ ПАРИЖ І... до сізо

Ось цитати з класики: «...А ви б на свої каталися! — із запалом кричав шофер (державним працівником —

ВПРИТУЛ

ФОТО: УНАН

Тиждень). — На власні гроші. Після цих слів посадовці гумористично переглядалися і зачиняли вікна. Катання в машині за свої гроші здавалося їм просто дурнею... Всіх працівників, яких возив Козлевич, рано чи пізно, садили у в'язницю. «Останньою його жертвою стало відділення обласної кіноорганізації, що знімalo історичний фільм «Стенъка Разін і княжна». Весь філіал «заховали» на шість років.

Десь о 13-й міліція запустила журналістів до зали, де зачитували

За таке можна і в «цугундер»

ОСОБИСТА СПРАВА

НА КОРИСТЬ РОСІЇ

Дії Рудьковського в уряді Януковича

Блокада Молдови

Вересень 2006-го. У пік протистояння Росії з Молдовою за його рішенням було розпочато «капітальний ремонт» єдиного залізничного мосту, який пов'язує Молдову з країнами СНД. Рудьковський заблокував будівництво залізничної гілки «Ізмаїл – Рені», яка б поліпшила з'єднання з Молдовою, та заборонив перельоти до Москви над Україною державній авіаційній компанії Молдови.

Туркменська провокація

Грудень 2006-го. Сприяв прийому в Києві представників туркменської опозиції, що дуже розізлило нове туркменське керівництво, і було однією з причин провалу місії української делегації на перемовинах щодо газу.

Російський реверс

Січень 2007-го. Наказом Мінтрансу вдвічі було знижено мито з танкерів, що приймають нафту на терміналі «Південний», щоб заповнити трубу «Олеса – Броди» російською сировиною. Як відомо, головним лобістом роботи в реверсному напрямку нафтогону є Росія.

Протока у подарунок

Листопад 2007-го. Після загибелі російських суден у Керченській протоці ініціював підписання нових правил судноплавства. Тепер Росія також може брати збір за прохід протокою. Втрати України, за оцінкою, становитимуть \$40–50 млн щорічно.

Не виключено, що зловживання службовим становищем – це лише зручна стаття обвинувачення, а сам Рудьковський невипадково потрапив у СІЗО СБУ. Дії екс-міністра з наведеного списку, за дивним збігом обставин, постійно йшли на користь Росії.

Без ЕНТУЗ

ПАРАЛЕЛЬНО З БЛОКУВАННЯМ РОБОТИ ПАРЛАМЕНТУ ПАРТІЯ РЕГІОНІВ РОЗГОРНУЛА АНТИНАТІВСЬКУ КАМПАНІЮ ПО ВСІЙ УКРАЇНІ

Автор: Анатолій Бондаренко

У містах Сходу вішають білборди із зображенням, яке мас асоціювати НАТО з німецькими окупантами. А від Полтави до Донецька

проходять мітинги і пікети з антинатівськими гаслами. Та попри загальноукраїнський характер кампанії впадає в очі певна розгубленість регіоналів чи, радше, відсутність єди-

ної партійної лінії: далеко не всі їхні обладри поспішають оголошувати свої області «територією, вільною від НАТО», хоча такі пропозиції виникають на порядок денній, а прес-

«А ЩО Я З ЦЬОГО МАТИМУ?»

БІЛЬШІСТЬ ОДЕСІТІВ ДИВЛЯТЬСЯ НА СИТУАЦІЮЩОДО НАТО СУТО ПРАГМАТИЧНО

Автор: Сергій Дібров, Одеса

Для початку, я намагався знайти в Одесі людей, які аргументують не-припустимість участі в Альянсі, використовуючи ще радянський стереотип: «НАТО – ворог». Пошуки закінчилися невдачею, можливо, тому що антинатівських демонстрацій і пікетів у ці дні не проводили взагалі.

Потім я спробував дізнатися настрої жителів, розпитуючи їх просто на вулиці. Бізнес-консультант Єгор вважає, що вступ до НАТО може позбавити Україну традиційних ринків зброй. Водночас спеціаліст у комп’ютерній галузі Сергій сподівається, що вступ полегшить доступ до багатших і сучасніших ринків.

Взагалі, варто зауважити, що більшість моїх співрозмовників (жителі Одеси від 20 до 45 років) вагаються між перспективою вступу до НАТО та збереженням нейтрального статусу країни. Також в Одесі не надто популярна теза «геть від Москви»: багато одеситів вважають, що вступ до НАТО може погрішити відносини зі східним сусідом, що матиме, у свою чергу, суттєві фінансові наслідки. З іншого боку, частина співрозмовників були впевнені, що вступ до Альянсу – це можливість швидко увійти до «вищої ліги» світової політики і наблизитися до Європи. Майже усі, з ким я спілку-

вався, вважають, що вступ до НАТО можливий виключно після референдуму.

30-річний менеджер Сергій висловив сумнів щодо того, чи взагалі наш державний апарат спроможний ефективно реалізувати будь-який проект, не кажучи про такий складний, як підготовка країни до членства в Альянсі: «Я не можу згадати жодної серйозної ініціативи з боку влади, яка не перетворилася б на зайвий головний біль для пересічних українців. Саме тому сьогодні я проти НАТО».

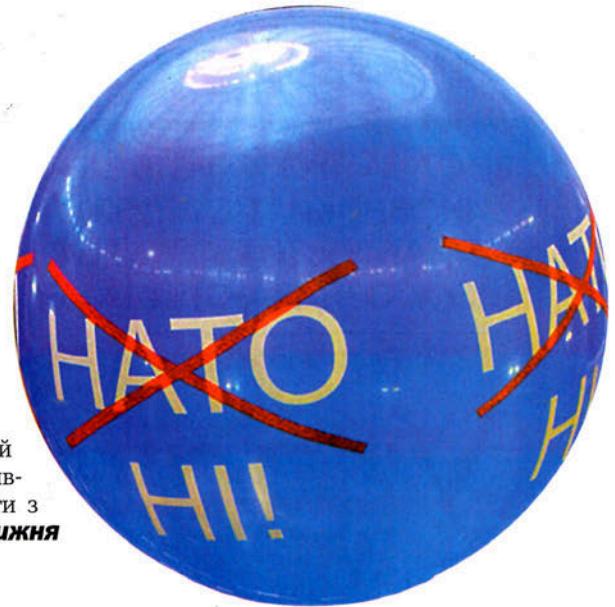
Квінтесенцією одеського погляду на Альянс стала думка полковника української армії пана Георгія, який під час спільніх навчань тренувався як з російськими військовими, так і з вояками країн НАТО. «Буде Україна членом Альянсу чи не буде – я не бачу великої різниці. Моя військова служба від того суттєво не зміниться. Тому я дивлюся на ситуацію під таким кутом: якщо після вступу українським військовим підвищать платню – це добре. А якщо ні, то ніякого сенсу в членстві особисто я не бачу».

ІАЗМУ

служба ПР воліє не розповідати про партійну кампанію й відправляє до координатора акції – відомого проросійського депутата Вадима Колесніченка. Але навіть він не зміг пояс-

нити **Тижню**, скільки людей зібрали мітинги ПР. Певне уявлення про це можна отримати з репортажу кореспондентів **Тижня** з Одеси та Донецька. ■

На чотири літери

ПАРТІЯ РЕГІОНІВ ПРОВАЛЮЄ КАМПАНІЮ ПРОТИ НАТО НА СВОЇЙ «МАЛІЙ БАТЬКІВЩИНІ»

Автор: Денис Панченко, Донецьк

9-та ранку – нікого. Пів на десяту – на центральній площі Донецька лише я та Ленін. Бронзовому вождеві, на відміну від мене, звісно, не зимно, хоча дме славетний донбаський вітряган.

ХТО ПІЗНО ВСТАЄ...

Нарешті, за чверть до 10-ї, з'являється автобус, прикрашений партійною символікою ПР. Його заходяться розвантажувати прибулі чоловіки в однакових блакитних фартушках. На асфальт виростає великий стос полотнищ для наметів, друкованої продукції, транспарантів промислового виробництва. Варто зауважити, що агітаційні намети чорноробі «партії заможних пацанів» установлюють спритно, треновано. Тим часом на іншому кінці площини виникають ситуативні попутники «регіонів» – активісти ПСТУ Наталії Вітренко, які безпомічно борсаються з червоною парусиною, несилі нап'ясти її на металевий каркас.

Чергові влаштовуються в наметиках, на розкладних дзигликах, пити чай з термосів, попереджені, що «робочий день до 17-ї». Мені дістаються від «біло-блакитних» агітаторів по повній програмі: кілька буклетів «НАТО нам не надо!», календар та постер із символікою ПР, а також фірмові, блакитні, прапорець та дві повітряні кульки. Все це упаковано в якісний «партійний» пластиковий пакет – разом зо 5-7 гривень собівартості. Вітренківці, як і годиться політмаргіналам, беруть не ціною, а зухвалістю. Поверх намету причеплюють саморобний транспарант «НАТО хуже гестапо».

Перехожі, які поспішають хутко перетнути площу, де вирує сильний вітер, поруч з наметами практично не зупиняються. Якщо не рахувати купки мисливців за рекламною халовою пенсійного віку – агітатори уже знають їх в обличчя, тож ввічливо, проте категорично, женуть геть.

ПРЯМА МОВА

Олександр Логинов, робітник шахти ім. Калініна: «Я раніше завжди підтримував Януковича. Під час президентських виборів ішав у Київ, правда, туди

наш поїзд не дістався, застряг десь на запасній колії малого полустанку. Запам'яталося, як «в туалет» треба було бігати по снігових кучугурах за лісопосадку та ще – як місцеві носили попід вагонами величезну каструлю з вареною картоплею, три гривні міска. Але все одно я підтримував «регіони», бо вони вважалися нашими, місцевими. А тепер думаю: що з того, власне, я отримав?»

Вікторія Ложка, приватна підприємиця: «Ніякого НАТО нам, дійсно, не потрібно. Маю двох синів, і не хочу, аби вони воювали десь в Афгані чи Сербі за чужі інтереси. А відносно референдуму щодо вступу... ніхто ж не відміняв нейтральний, позаблоковий статус незалежної України, ще з 1991 року».

«Майор» (юний шібайголова, який стрибав на фірмових роликах просто з гранітного постаменту): «Мені по барабану, усі запитання – он до того дядька, бачиш?» – вказус на Ілліча.

Цитату для Леніна, вибиту на монументі, вигадали передбачливі, щоб виховати у донеччан інстинкт пролетарської обраності: «Донбass это – не случайный район, а это – район, без которого социалистическое строительство останется простым добрым пожеланием». Пізніше це стало у народі «партії одного регіону». Рік тому, якщо вірити місцевим соціологам, проти вступу України до НАТО рішуче виступали 90% донечкан, натомість найліпшими керівниками для нашої країни вони називали Путіна, Сталіна та Лукашенка. Це, звичайно, після Януковича. ■

Прозорість влади

ВИСЛІВ «ПРОЗОРІСТЬ ВЛАДИ» НАШІ ЧИНОВНИКИ І ПОЛІТИКИ ПОВТОРЮЮТЬ, ЯК МАНТРУ. **ТИЖДЕНЬ РОЗІБРАВСЯ, ЩО Ж ОЗНАЧАЮТЬ ЦІ МАГІЧНІ СЛОВА**

Автор: Анатолій Бондаренко

Урепертуарі українських чиновників поняття «прозорість влади» стало особливо популярним після подій 2004 року. В 2005-му, під час промови на саміті в Давосі, герой Помаранчової революції, новий Президент України Віктор Ющенко, представляючи свою програму дій, обіцяв: «Третій крок – боротьба з корупцією. Мій уряд не буде красти. Не будуть красти й місцеві уряди. Бізнес буде відділений від політики. Ми усунемо зайні перешкоди і надмірне регулювання там, де виникає предмет корупції. Адміністративна реформа сприятиме прозорості влади на всіх рівнях». Жодного пункту з цього плану за 3 роки виконати Ющенку не вдалося.

Проте мантру «прозорість влади» машинально й досі повторюють чиновники усіх рівнів та «кольорів». Насправді, це дійсно корисна річ (прозорість, а не мантри), без якої інститути посправжньому демократичної країни просто не можуть діяти.

Прозорість дуже легко побачити: коли всі урядові зустрічі доступні для преси, коли бюджети і фінансова звітність державних установ та підприємств всіх рівнів може бути переглянута будь-ким, коли закони, правила та рішення доступні для обговорення, що реально впливатиме на їхній зміст. Отже, сайт Верховної Ради, де швидко з'являється усе, включно зі стенограмами засідань, є інструментом прозорості. А закриті засідання Уряду або Київради – прикметами корумпованого стилю управління.

Непрозорим та корупційно небезпечним також є те, що «Нафтогаз України» не оприлюднює свій контракт з експортером газу, або те, що ліцензії на експорт газу з території України Міністерство економіки видає за невідомими критеріями. Ціна питання – сотні мільйонів доларів США.

Вибори та референдуми не мають бути єдиними способами для громадян для здійснення хоч якогось впливу на владу. Головне призначення прозорості – сприяти тому, щоб люди щоденно брали участь у політичному процесі. Одним із інструментів цього є закони, для вільного доступу до інформації. Наразі про українське законодавство такого сказати не можна.

Чиновники мають надто багато способів закрити інформацію. Органи влади часто безпідставно відмовляють у її наданні, позиціонуючи як таку, що «опублікуванню не підлягає», «не для друку», «для службового користування», або просто мовчки ігнорують запити громадян.

Прозорість запобігає таким ганебним випадкам, коли міністр використовує для своїх приватних потреб літак коштом держпідприємств, або коли державну Раду з питань благодійності, серед членів якої знаходяться всі українські мільярдери, очолює донька Президента. Насамкінець, політики повинні забути про приватність, – як свою, так і членів своїх родин, просто тому, що вона є несумісною з прозорістю. Якщо людина бажає займатися публічною службою, бути держчиновником чи політиком, вона мусить бути готовою розказати про себе геть усе – навіть про колір своєї націльної білизни. ■

Як є насправді

Доступ громадян до інформації органів влади штучно обмежується

Інформація про власність на землю і нерухомість закрита і розосереджена між різними установами

Процес прийняття рішень владою закритий

Бюджетний процес приховано

Фінансових перевірок не відбувається, або вони здійснюються залежними структурами

ВПРИТУЛ

Бізнес тісно пов'язаний з політикою. Політики безкарні внаслідок впливу, який вони мають

Чіткість ролей і відповідальність чиновників та політиків. Або ти чиновник, або ти бізнесмен

Свобода доступу до інформації

Наявна загальнодоступна інформація про власність – включно з відкритим кадастром земель і відкритою базою нерухомості

Прийняття рішень владою – відкритий процес. На всіх рівнях відбуваються відкриті зустрічі та засідання за участі громадських об'єднань

Громадяни отримують детальні роз'яснення щодо бюджету країни і можуть впливати на розподіл місцевих коштів

Судді корумповані та діють на боці влади

Ефективне оскарження дій чиновника в суді – поширенна практика. Здійснюється покарання корупціонерів

Відбувається незалежний фінансовий аудит органів влади

Наші гангстери у США

**УКРАЇНСЬКА МАФІЯ В АМЕРИЦІ
МАЛО ЧИМ ПОСТУПАЄТЬСЯ ІТАЛІЙСЬКІЙ**

Автор: Василь Васютин

На початку цього року суд Лос-Анджелеса засудив на довічне ув'язнення 35-річного українського емігранта Петра Крилова. Йому інкримінували участь у викраденні з метою викупу та вбивства людей. Ця подія спровокувала загострення уваги до проблеми української організованої злочинності у Сполучених Штатах. Зазначимо, що нашадки козаків відчутно впливали на криміногенну обстановку в Новому світі ще на початку минулого століття.

Кінці у воду

Хоча сьогодні говорять більше про вихідця з України, банді, у складі якої він діяв, була інтернаціональною. У лютому 2002-го, окрім Крилова, який емігрував ще у 1999 році з Одеси і проживав у Вест-Голлівуді, було арештовано також двох литовців — Юріуса Кадамоваса і Айнара Альтманіса, а також колишнього жителя Санкт-Петербурга Юрія Міхеля. У березні того ж року з озера Нью-Мелонес у Каліфорнії витягли чотири трупи — три чоловічі та жіночий. Попри те, що вони були дуже понівеченні, поліції вдалося встановити особи вбитих.

Олександр Уманський, колишній одесит, володів у Голлівуді компанією Advanced Mobile Technologies, яка спеціалізувалася на монтажі дорогої автоЕлектроніки. 39-літній Ріта Пеклер, яка приїхала в Аме-

рику з Ленінграда в 1979 році, добре знали багато емігрантів і «нових росіян», які відкривали бізнес і купували нерухомість у Лос-Анджелесі. Пеклер вела бухгалтерію компанії Matador Media, що належала ще одному загиблому — лезгину Георгію Сафієву. Четвертим був молодий режисер Нік Харабадзе — син Гогі Харабадзе, відомого грузинського кіноактора, який знімався, зокрема, в «Листопаді» Отара Іоселіані. Убитий був відомий тим, що привозив до Росії голлівудських зірок, зокрема Джона Малковича і Дольфа Лундгрена.

До справи підключили 150 слідчих ФБР. Варто наголосити, що водо-

на зустріч. Незабаром підприємець зв'язався телефоном з родичами, сказавши, що потрапив у неприємну ситуацію. Попросив перерахувати на банківські рахунки в Об'єднаних Арабських Еміратах \$234 тис. Приблизно у такий самий спосіб зник продюсер Харабадзе, а 20 січня — Сафієв. Останній незабаром зателефонував партнерам у Москві, повідомивши, що перебуває у небезпеці, і назвав номер рахунка в Дубаї, на який необхідно переказати \$5 млн (компаньйони і родичі, щоправда, змогли перевести тільки \$1 млн). На момент перерахування грошей всі викрадені вже були мертві.

БАНДИТАМ ВДАЛОСЯ ЗАРОБИТИ \$2,1 МЛН, ХОЧА ВОНИ ПЛАНУВАЛИ РОЗЖИТИСЯ НА СУМУ, В 20 РАЗІВ БІЛЬШУ

лали працюють у Нью-Мелонесі досі, оскільки не виключено, що там залишилися й інші тіла — у 2000–2001 роках у Голлівуді зникло більше десятка бізнесменів.

Ріта Пеклер стала першою жертвою, яку викрали у грудні 2001-го. Ймовірно, бандити саме у неї вивідали інформацію про інших жертв, а також використали її як приманку. Наприклад, Олександру Уманському зателефонувала якась стара знайома (підозрюють, що це була сама Ріта), і 13 грудня він виїхав

з Дубаї гроши переводили у прибалтійські, німецькі та американські банки. До арабських рахунків приchetні росіяни Андрей Агєев та Олександр Афонін. Попри те, що їх таки було затримано у Барнаулі, де вони офіційно проживали, Росія відмовилася їх екстрадувати у США. Бандитам вдалося заробити \$2,1 млн, хоча вони планували розжитися на суму, в 20 разів більшу.

Юріуса Кадамовасу та Юрію Міхелю, яких визнали лідерами банди, минулого року присудили смертну

www.kinoposok.ru

Кадр з к/ф «Одного разу в Америці»: італійські мафіозі остерігалися українських

кар. Подібний вердикт очікував і на Петра Крилова, проте його адвокати намагалися переконати присяжних, що українець діяв під погрозами, нібито у випадку відмови мали загинути його рідні — як ті, які живуть у США, так і ті, які залишилися в Україні. Проте свідчення Айнара Альтманіса, який погодився співпрацювати зі слідством, також, як і ще кілька інших затриманих, довели — Крилов діяв із власної волі. Поки тривав суд, він навіть намагався утекти з в'язниці. Під час обшуку в його камері були виявлені інструменти, за допомогою яких підсудний проробив дірку в стіні.

Довічне ув'язнення жителі добропорядної Каліфорнії вважають надто м'яким вироком для Петра Крилова. Багато американців дотримуються думки, що з представниками української та російської мафії варто діяти з не меншою жорсткістю, аніж вони чинять злочини. Водночас укорінності негативний стереотип України як кримінальної держави.

«ШОЛОМЕНЬКІ» БУЛИ

В одному із фільмів Гая Річі старий сицилійський дон серед речей, які не

варто робити в житті, називає «не з'язуватися з українцями». Ця цитата перегукується із записаними «підслушкою» словами члена банди Джона Готті в Нью-Йорку, коли він попереджав свого знайомого: «Ми, італійці, уб'ємо тебе. Але вони — божевільні: вони уб'ють усю твою родину».

Роберт Фрідман, автор книжки «Червона мафія: Як російська злочинність окупувала Америку», що побачила світ наприкінці минулого року, вважає термін «російсько-українська мафія» не зовсім правильним, оскільки основним її кістяком є етнічні євреї, які упродовж 30-ти років емігрували до США. Українською вона є з огляду на міста, вихідці яких посли чільні місця у злочинній ієрархії — Київ, Одесу, Львів.

У 1980-ті єврейські переселенці з СРСР почали створювати певну кланову структуру задля захисту своїх інтересів. Спочатку це був контроль над торгівлею та розбудова району Брайтон-Біч у Нью-Йорку. Проте згодом апетити зросли. Новітніх мафіозі почали цікавити фінансові та біржеві операції, відмивання грошей. Лише шахрайство з податками у торгівлі пальним, яким займалися

жителі колишнього СРСР, коштувало федеральній та місцевій владі \$2 млрд щорічних збитків.

Після розвалу Союзу до США почали тягтися і злочинці зі стажем. Одні з них одразу опинилися на найвищих щаблях, решта, причому не обов'язково євреї за походженням, ставали підручними. Відбувалася поступова окупація інших сфер, чому сприяло ліберальне американське законодавство. Нині так звана російсько-українська мафія досягла такого рівня розвитку, що жоден ділок з теренів екс-СРСР, намагаючись здійснити в США нелегальну чи напівлегальну обрудку, не зможе цього зробити без її посередництва. Західні спецслужби виявилися просто не підготовленими до боротьби з настільки кваліфікованими злочинцями.

За словами колишнього працівника Держдепартаменту США Джонатана Вінера, 75 лідерів російських та українських злочинних угруповань, яких американський уряд відстежував у світі в 1990-х роках, мали ізраїльський паспорт. Достатньо згадати двох із найрозшукуваніших ФБР за багатомільйонні фінансові афери злочинців: 56-річного ►

уродженця Львова Ігоря Фішермана та 61-річного колишнього киянина Семена Могилевича (докладніше див. *Тиждень №5* – прим. red.). Із 800 тис. радянських євреїв, які емігрували за останні 30 років у США, 10% утягнені в організовані злочинні групи. «Зусилля влади з розслідувань злочинів лідерів мафії блокували деякі чільні урядовці з тих міркувань, що оприлюднення таких даних може бути розцінено як прояви антисемітизму», – вважає Роберт Фрідман, сам єврей за національностю.

У керівництві російсько-українських синдикатів чимало людей із ученими ступенями – математиків, фізиків, економістів, інженерів. С також інші фахівці – колишні офіцери КДБ і військові з досвідом спецоперацій. Зрозуміло, що ці люди довідченіші, аніж конкуренти з кримінальних угруповань колумбійського, мексиканського та навіть італійського походження. Вони починають просочуватися в політику й економіку. Основна небезпека полягає в тому, що «наші» злочинні синдикати, як ніхто інший, здатні до підкупу державних чиновників усіх рівнів.

ПОПЛІЧНИКИ АЛЬ КАПОНЕ

На тлі новітніх мафіозі справжнім вимираючим видом виглядає стара українська етнічна мафія – а така, як не дивно, також існує. Географія її діяльності обмежується районом довкола Великих озер: з головним центром у Чикаго – з американського боку і Торонто – з канадського. У російському бойовику

США, 1920-ті роки. Українці були одними з найбільших порушників «сухого закону»

шували» бізнес своїх одноплемінників, займалися операціями з нерухомістю та землею, а також створили кілька власних дрібних банків. Під час Великих гангстерських воєн 1920-х у Чикаго українці стояли останньою «роздорок». На відміну від італійців, які намагалися розширити свій вплив, вони встрягали у бійку лише тоді, коли зазіхали на їхню територію.

Як стверджують очевидці, підйом української мафії припав на часи «сухого закону». Добре контакти з діаспорою у Канаді зробили «булгерство» головною статтею її

зъвіхих опришків» значно поповнилися українцями – колишніми вояками німецької армії та визволеними з концтаборів в'язнями, які не забажали повернутися додому. Їм просто ніде було подітися, не маючи роботи і не знаючи мови. Тоді ж значну частину капіталів мафії було переведено у Детройт, що перетворювався на автомобілебудівну столицю США. Тут ці вклади працюють і досі.

Тривалий застій у діяльності та відсутність приливу молодої крові з етнічної Батьківщини спричинили те, що зараз українська етнічна мафія майже зійшла з арени. Останні з могікан живуть за рахунок вдало вкладених коштів, утримуючи при цьому ресторани, нічні клуби і торговельні центри. З відкриттям кордонів «свіжа кров» так і не потекла, надто довго між земляками не було контактів. Нові емігранти органічніше впалися в угруповання, про які йшлося вище.

Нинішня пасивність українських «донів» зовсім не означає, що їхнє слово нічого не важить. Наприклад, район у Чикаго, де колись значний вплив мав Аль Капоне, сьогодні окупували афроамериканці – темношкірі жителі міста вигнали звідти італійців. А от українців ніхто не зміг потіснити з центру Чикаго, попри усі спроби. Досі там стоять дві українські церкви, два банки, музей та кілька ресторанів. ■

ЯК СТВЕРДЖУЮТЬ ОЧЕВИДЦІ, ПІДЙОМ УКРАЇНСЬКОЇ МАФІЇ ПРИПАВ НА ЧАСИ «СУХОГО ЗАКОНУ»

«Брат-2» її представників змалювано надто карикатурно і тенденційно. Насправді картина далека від цієї дійсності.

Ще на початку ХХ ст. у середовищі діаспори почали формуватися групи, які надавали перевагу не вельми законному методу заробляння грошей. Згодом вони почали об'єднуватися, щоб протистояти злочинним кланам ірландців, італійців, а згодом – латиноамериканців. Традиційно українські мафіозі «кри-

дохів. Активна контрабанда канадського самогону стала основою миру з італійцями – Аль Капоне волів не чіпати своїх постачальників. Це настільки підняло авторитет українців, що на тривалий час на вівіть узалежнило від них росіян, яких на той час в Чикаго проживало набагато менше.

«Зачистка» злочинності, розпочата Едгаром Гувером, змусила на деякий час залягти на дно. Але після Другої світової війни ряди «чика-

DJEM
95,6 FM
Рекомендус

2 березня

19:00

Центральний
БУДИНОК
ОФІЦЕРІВ

(вул. Грушевського,
30/1, м. Арсенальна)

Леонід

ФЕДОРОВ ВОЛКОВ

Володимир

Головний
інформаційний партнер

Тиждень

Пригощає

Docker
born to be free

Інформаційні
партнери

petrovka.ua
www.petrovka.ua

**www.rock
kiev
ua**
www.rockkiev.ua

Замовлення
квитків

599-3161

253-2163

253-8072

дovідки

Перекресток

ЖИВИЙ ЗВУК

Новий
альбом

“Романси”

DJEM
95,6 FM
Рекомендус

Ольга
АРЕФЬЄВА
i Ковчег

Акустика

ЖИВИЙ ЗВУК

Перекресток

Головний
інформаційний партнер

Тиждень

Пригощає

Docker
born to be free

Інформаційний
партнер

**www.rock
kiev
ua**
www.rockkiev.ua

8
березня

19:00

Центральний
БУДИНОК
ОФІЦЕРІВ

(вул. Грушевського, 30/1,
м. Арсенальна)

599-3161

253-2163

253-8072

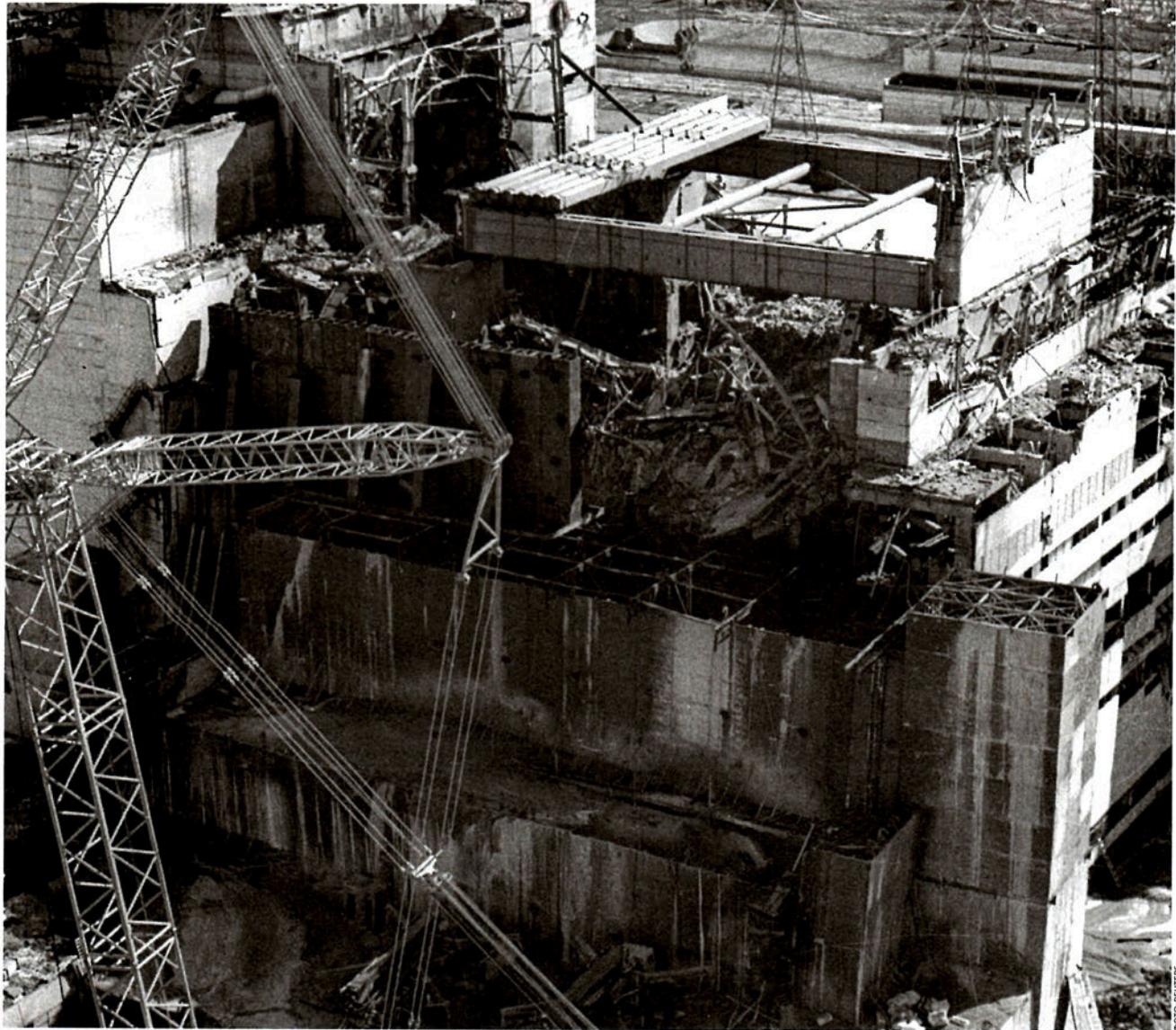

ФОТО: REUTERS

Арка над ПЕКЛОМ

УКРАЇНА ПОСПІШАЄ З БУДІВНИЦТВОМ «УКРИТТЯ-2». ХОЧА ЩО САМЕ БУДУЄМО, ПОКИ НЕ ВІДОМО

Автор: Галина Ключковська

Українську владу вчоргове зацікавило «чорнобильське питання». Днями секретар РНБО Раїса Богатирьова озвучила рішення Ради терміново виводити ЧАЕС з експлуатації. План виведення розписано на 2008 – 2012 роки. У ньому, зокрема, передбачено і три етапи петретворення об'єкта «Укриття» на

екологічно безпечною систему. Перший етап – стабілізація об'єкта – по суті, вже здійснений. Саркофаг недавно додатково бетонували, щоб продовжити термін експлуатації ще на 15 років. Третій, який передбачає повний демонтаж саркофага та переворення 4-го енергоблока ЧАЕС на «зелену галевину», – дуже далека перспектива. А от другий етап – спо-

рудження нового укриття над чорнобильським саркофагом – наразі викликає багато питань.

ЩО БУДУЄМО?

На перший погляд, із будівництвом об'єкта «Укриття-2» вже все вирішено. Торік у вересні ДСР ЧАЕС і французький концерн Novarka підписали контракт на проектування

ВПРИТУЛ

та спорудження так званого нового безпечного конфайнмента (НБК) — того самого об'єкта «Укриття-2». Гроші на будівництво дає Міжнародний чернобильський фонд. Це має бути велетенська сталева арка, яка неначе ковпаком закриє зверху нинішній об'єкт «Укриття». Французи вже пафосно заявили, що споруда стане новим інженерним шедевром, адже на неї піде утрічі більше сталі, ніж на спорудження Ейфелевої вежі. Втім, на відміну від паризького архітектурного дива, арка має не лише дивувати зір туристів. Сама ідея «Укриття-2» передбачала, по-перше, захист персоналу та довкілля від радіації і, по-друге, створення умов для вилучення з-під саркофага та захоронення радіоактивних відходів. Деякі експерти стверджують, що заховати саркофаг під арку без вирішення проблеми відходів — шлях у глухий кут. Інші уточнюють: будівництво арки зменшує небезпечність саркофага, але ефективніше і дешевше було б залити його бетоном, що ми і зробили б ще 17 років тому, якби на горизонті не «засвітилися» дармові грантові кошти.

Більше того, невідомо, наскільки міцною і надійною буде споруда арки і чи захищатиме від радіації.

Концептуальний проект, що виграв тендер, — це, фактично, ескіз, а не техніко-економічні обґрунтування з результатами усіх можливих експертіз та прорахунків. Детальний проект починають розробляти тільки тепер, після підписання контракту.

Чим загрожує такий «вивернутий» підхід? Спробами західного проектанта зробити якомога менше за якомога більші кошти. Вже під час підписання контракту зазначалось, що після індексування вартості робіт проект подорожчає на

вністю лягають на плечі України, і в будь-якому випадку коштуватимуть нашому бюджетові щороку понад \$10 млн.

Оскільки договір підписано, то загальною доцільністю будови пізно перейматися, як кажуть, проїхали. На перший план виходить питання про те, чи буде враховано вимоги української сторони до «Укриття-2». І як контролювати виконання робіт, щоб не отримати кота в мішку. Адже Україна несе повну відповідальність за усі рішення щодо «Укриття-2», і

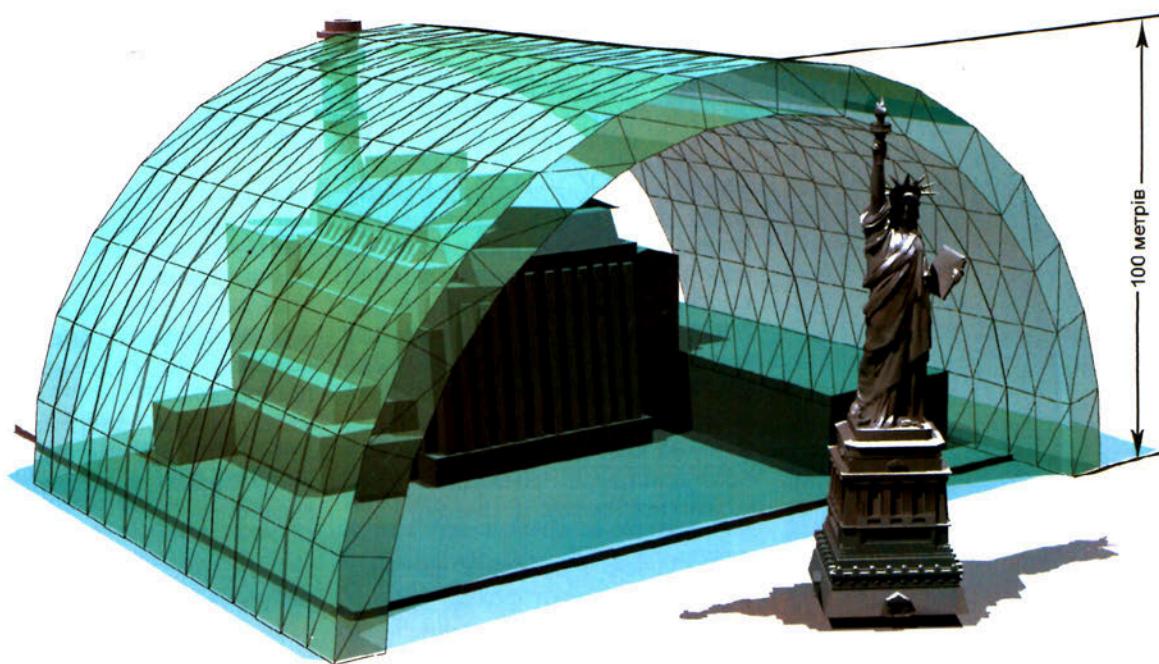
ДЛЯ УКРАЇНИ ВАЖЛИВО ЗВЕСТИ НАД РЕАКТОРОМ НАДІЙНУ СПОРУДУ, ЯКА ВИРІШУВАТИМЕ ПРОБЛЕМИ, А НЕ СТВОРЮВАТИМЕ ЇХ

\$150 млн (з \$505 млн до \$655 млн), а згодом — ще на €100 млн, у які оцінені експертами ризики виконання проекту. І це ще не межа.

Можна заперечити — гроші все одно не наші, тож яка нам різниця, куди і скільки їх піде? Але для України важливо звести надійну і міцну споруду, яка вирішуватиме проблеми, а не створюватиме їх. Тим більше, що витрати на утримання та обслуговування конструкції по-

ще багато років нам доведеться жити з тим, що збудували французи. Додаткових коштів на вилучення відходів Захід, найімовірніше, не дастъ — мавр зробив свою справу. А для того, щоб вирішити проблему самотужки, потрібна політична воля. Інакше влада ризикує піддатися спокусі заховати проблему під арку і забути про неї років на сто. Європа, схоже, на цю спокусу вже піддалася. ■

ПРОЕКТ «УКРИТЯ-2»

Під аркою, що закриє чернобильський саркофаг, могла б уміститися статуя Свободи

ДУМКА ФАХІВЦЯ

З будівництвом «Укриття-2» ми запізнююємося на 7 років

СЕРГІЙ ПАРАШИН
заступник секретаря РНБО,
екс-директор ЧАЕС

У. Т.: Наскільки гостро для України стоїть питання будівництва «Укриття-2»?

– Ми дуже зацікавлені в тому, щоб об'єкт «Укриття-2» був споруджений. По-перше, затягнувся період підготовки – ми запізнююємося на 7 років. По-друге, надто пізно щось змінювати у конструкції, яка має свої переваги і недоліки. Україна вже публічно погодилася з вибором концерну Novarka, і ми вважаємо, що він здатен цю роботу виконати, хоча деякі висунуті українською стороною вимоги при виборі підрядника дійсно не були виконані. Ми певні, що цей проект можна успішно реалізувати, але за умови наявності сильного замовника, яким є ЧАЕС. Мається на увазі структура, що професійно обстоює інтереси держави, здатна впливати на графік виконання робіт і на будь-якому етапі проектування та будівництва розуміти, чим займається підрядник, вчасно скоригувати його дії і не допустити перевитрат коштів.

У. Т.: Чому ви так наголошуєте на ролі ЧАЕС?

– ЧАЕС є юридично відповідальним суб'єктом за наслідки усього процесу, а фактично – суб'єктом, що виражає позицію держави України. До 2005 року ЧАЕС не могла ви-

конувати належну роль. В останній час кваліфіковане управління ЧАЕС було серйозно порушене у зв'язку з невмотивованим звільненням екс-міністром МНС Нестором Шуфричем директора ЧАЕС Ігоря Грамоткіна, який за останні 2 роки зумів організувати роботу і, без перевільщення, примусив нарешті західних партнерів рахуватися з позицією української сторони. Зокрема, він зумів зрушити з місця проект будівництва СВЯП-2, зупинений ще у 2003 році у зв'язку з помилками в проекті. При цьому вдалося повернути (!) значну частину коштів, виділених Заходом на цей проект. Звільнення Грамоткіна виявило повне нерозуміння наслідків такого кроку для України. Зараз, коли його поновлено на посаді, сформовано команду, яка, я певен, зможе довести проект до кінця.

У. Т.: Чи достатньо міцна споруда арки?

– Щоб відповісти на це питання, потрібен детальний проект. Можу сказати, що нам доведеться ще не раз відстоювати свої інтереси, так як це сталося при закладенні рівня міцності, який за нашими нормативно-

то підрядник не отримає дозволу на будівництво. Перед підписанням контракту українські фахівці зустрічалися з Президентом і назвали дві невирішені проблеми – видалення і переробки радіоактивно забрудненої води, що накопичилася під саркофагом, і небезпечного радіоактивного пилу, на який з часом перетворюються паливовмісні маси. Президент звернувся до голови ЄБРР Лем'єра з проханням знайти ресурси на вирішення цих проблем, а згодом підписав указ, яким доручив Кабміну також виділити належні кошти. Такий «ручний режим» – вимушений крок з огляду на пасивність минулого складу Кабміну.

У. Т.: Що робити з відходами під саркофагом?

– З технічного погляду, проблем щодо вилучення відходів я не бачу. Ще в початкових планах було розібрати слабкі конструкції саркофага, отримати доступ до міцніших і починати дистанційно вилучати і складати відходи у спеціальних контейнерах. Цей процес може зайняти 10–15 років, якщо буде фінансування, або 50 років, якщо дер-

**ПРОЦЕС ВИЛУЧЕННЯ ВІДХОДІВ
МОЖЕ ЗАЙНАТИ 10–15 РОКІВ, ЯКЩО
БУДЕ ФІНАНСУВАННЯ, АБО 50 РОКІВ,
ЯКЩО ДЕРЖАВА НЕ ПРИДІЛЯТИМЕ
ПРОБЛЕМІ НАЛЕЖНОЇ УВАГИ**

правовими документами мав бути класу 3.0, що відповідає опірності споруди до дії потужного смерчу. Західні фахівці сказали, мовляв, смерч такого класу – це «надто дорого», давайте проектувати на смерч класу 1.5. Тепер ми змушені знову наполягати на повній відповідності конструкції НБК вимогам українських норм щодо дії смерчу.

жава не приділятиме проблемі належної уваги.

У. Т.: Як запобігти «роздуванню» конструкції на подальших етапах проектування?

– Буде суверій контроль, зокрема і з боку ЄБРР, що також не зацікавлений у безконтрольному збільшенні вартості.

У. Т.: Українські підприємства братимуть участь в освоєнні коштів?

– Ми будемо на цьому наполягати. Навіщо використовувати імпортні матеріали, якщо є наші, нічим не горші?

| ВПРИТУЛ |

Перемога з рахунком

1 : 1

**ПОСЕРЕДНИКІВ МІЖ «ГАЗПРОМОМ» І «НАФТОГАЗОМ»
ЛІКВІДОВАНО – ЦЕ «ПЛЮС», ЦІНА ЗА ТРАНЗИТ НЕ ПІДНЯТА – ЦЕ «МІНУС»**

АВТОР: Сергій Лук'янчук

ІІІ **е** у понеділок, 11 січня, перспективи позитивного завершення українсько-російського газового конфлікту здавалися маломовірними. Однак вже наступного дня перемовини між президентами Віктором Ющенком та Владіміром Путіним не лише зняли загрозу «пекріття газового крану», але й вирішили на користь України чи не всі спірні питання, озвучені сторонами під час лютневого газового «бліцкригу».

Найбільш сенсаційний результат – ліквідація посередників. Хоча майже всі обізнані в російсько-українських газових перипетіях люди були переконані, що лютневий газпромівський демарш мав на меті збереження у схемі постачання посередницьких компаній «РосУкрЕнерго» та «УкрГазЕнерго», російська сторона несподівано погодилася перейти на прямі відносини. Поява двох спільніх компаній, утворених на паритетних засадах «Газпромом» і «Нафтогазом» для постачання газу в Україну та його продажу споживачам всередині країни, означає кінець РУЕ та УГЕ.

Показово, що чи не вперше в історії українська сторона в особі Президента, прем'єрки та голови «Нафтогазу» спрацювала як єдина команда, всупереч усім похмурим прогнозам про відсутність між ними порозуміння. Адже як би не виглядав процес для стороннього спостерігача, має значення тільки результат.

Однак виникає резонне запитання: а чого, власне, хотіла добитися від України Росія? І про який саме компроміс їй вдалося домовитися?

Найцікавіша версія: «газова атака» на Україну насправді була димовою завісою, за якою Росія хотіла приховати свої наміри щодо «зачистки» раніше діючих схем за участь РУЕ та УГЕ. Справді, свого часу саме вищі посадові особи Росії були ініціаторами та захисниками тіньових структур, які давали змогу з мінімальними затратами купувати та транзитувати середньоазійський газ і продавати його в Європі за високою ціною. Однак зараз ситуація змінюється: за кілька місяців Владімір Путін вже не буде президентом РФ, натомість не виключена його поява на чолі потужної нафтогазової компанії – діючої або новоствореної. І шлейф асоціацій із сумнівними посередницькими «конторами» йому ні до чого. Імовірно, що першою жертвою цієї «зачистки» став Семен Могилевич, а потім настало черга РУЕ.

Другий аспект: Росія пішла на поступки в обмін на непідвищення Україною тарифів на транзит та зберігання російського природного газу, який експортується до Європи. Показово, що саме збільшення тарифів на транзит було однією з головних вимог новопризначеною уряду Тимошенко, натомість 12 лютого це питання не згадували взагалі. Якщо це справді так, то тут українська сторона дуже ризикує: за нинішньої ставки транзит для «Укртрансгазу» є збитковим. І не факт, що ці збитки можна буде покрити за рахунок прибутку, що даватиме СП, яке планують створити разом із «Газпромом».

Критики угоди стверджують, що за допомогою новоствореного СП з продажу природного газу в Україні «Газпром» посилює свої позиції (мовляв, в УГЕ в нього було 25%, а в новій

компанії буде 50%). Але, по-перше, і за РУЕ, і за УГЕ стояв «Газпром» – ні про яку самостійність цих компаній не може бути й мови. А по-друге, створення «прямих» посередницьких компаній дає «Нафтогазу» непогану можливість отримати додаткові кошти від імпорту газу в Україну та його продажу кінцевому споживачеві, адже тепер йому належатиме прибуток РУЕ, який до цього йшов у кишеню Дмитрові Фіргашу. Не виключено, що новоствореним компаніям перепаде і такий ласій шматок, як експортні контракти, які зараз належать РУЕ. А ці гроші «Нафтогазу» вкрай потрібні – інакше вона просто не зможе розплатитися з кредиторами.

Втім, зараз ще зарано робити остаточні висновки про те, чи справді виграла Україна від нових домовленостей з «Газпромом». Наразі в цій гіпотетичній перемоги рахунок 1:1. ─

Наша газова зброя – Тимошенко з Дубиною

Найкращі друзі чоловіків

ЧОЛОВІКИ ДОБУВАЮТЬ АЛМАЗИ, ПЕРЕТВОРЮЮТЬ ЇХ НА ДІАМАНТИ, РОЗРОБЛЯЮТЬ ДИЗАЙН ПРИКРАС. І ВИРОБИ З ДІАМАНТАМИ ТАКОЖ КУПУЮТЬ ЧОЛОВІКИ

Автор: Олена Ієкан

Відомий вислів «Діаманти – найкращі друзі дівчат» не зовсім відповідає дійсності. Не жінки, і тим більше не дівчата, а саме чоловіки завжди прагнули володіти діамантами. Адже ці коштовні камені – підтвердження могутності усіх чоловічих імперій, від королівських до медійних. Жінки – тільки вітрина, на якій їх розміщують. Родинні коштовності, навіть придбані у наш час, не належать жінкам, і

ЗАВТРА БУДЕ ДОРОЖЧЕ

Та все це стосується діамантів із великої літери: рідкісних за чистотою, кольором та огранкою і, звісно, вагою більше одного карата та ціною, що зашкалює за мільйони доларів. Наші рідні чоловіки купують нам зовсім інші камінці і, як правило, не забирають назад за сумних обставин. Інколи ми купуємо їх самі, щоб при нагоді, із загадковим блиском в очах сказати подрузі: «Я не можу назвати його ім'я, але він справжній чоловік!»

ЮВЕЛІРНІ ВИРОБИ З ДРІБНИМИ ДІАМАНТАМИ, ЯКІ ПРОДАЮТЬСЯ В НАШІЙ КРАЇНІ, МІСТЯТЬ ВКРАЙ ДЕШЕВІ КАМІНЦІ

після розлучення чи смерті мають повернутися у скарбницю роду. Згадаймо лише нічний телефонний дзвінок Єлизавети II до Британської амбасади в Парижі щодо аварії, в яку потрапила принцеса Діана. Та ще була жива, а королева Великої Британії вже цікавилася, де діамантові коштовності, які були на Діані у той фатальний вечір. І дарма, що королева – жінка. Тут вона виступала в суто чоловічій ролі глави імперії.

ЦІКАВО ЗНАТИ

Найбільші алмази у світі: «Куллінан» (3106 каратів), «Ексельсіор» (971,5 карата), «Йонкер» (726 каратів).

ФОТО REUTERS

й інакше: наразі в Китаї та Індії активно розвивається виробництво штучних діамантів, і їхня поява на ринку може збити ціну. До речі, від натуральних вони відрізняються своєю... бездоганністю – в них немає жодних дефектів.

Алмазно-діамантова галузь залишилася Україні у спадок від СРСР, і досі працюють два заводи з огранки алмазів: у Вінниці та Києві. До речі, якщо вам трапиться нагода купити прикраси з діамантами радянських часів, не відмовляйтесь. Не пожалкуєте ніколи: вони, як на сучасний погляд, може, надто стримані, але водночас їхній дизайн шляхетний, і вони вже тягнуть на справжній вінtag. А якість тогочасної огранки досі дуже високо цінується спеціалістами. Щодо ціни: вони вам коштуватимуть значно дешевше, ніж сучасні вироби з магазину.

ВПРИТУЛ

АБЕТКА ДІАМАНТОЗНАВСТВА

Колір

Ціна діаманта може змінюватися залежно від його кольору – від безбарвного чи з блакитним відтінком – D (найвища категорія) до блідо-жовтого – M. Наприклад, безбарвний бездефектний діамант вагою 1 карат коштує \$18,1 тис., а такий самий камінь кольору M – \$3,7 тис.

Каратність

Ціна діаманта безпосередньо залежить від його каратності – ваги. Зокрема, безбарвні бездефектні камені вагою від 0,70 до 0,89 карата коштують \$9 тис. за карат; від 2,00 до 2,99 карата – \$32,6 тис. за карат.

(1 карат = 0,2 г.)

carat	0,70	0,90	1,0	1,25	1,50	1,75	2,0	2,25
mm	5,8	6,3	6,5	6,9	7,4	7,8	8,2	8,6

Чистота

Усі діаманти мають природні вкраплення – часточки графіту, відповідно до їх кількості виокремлюють 5 основних груп каміння: від бездефектних (IF) – вкраплення непомітні за десятикратного збільшення – до I3 – помітні дефекти.

Визначити чистоту каменю з точністю 99,9% можна виключно в лабораторних умовах.

них – увесь український бомонд), прирівнюють до кращих світових зразків. Але коштують такі вироби значно дешевше за рахунок невеликої, порівняно із західними ювелірами, плати за роботу.

Щодо дизайнерських розробок, у нас є власні традиції, що йдуть від скіфської пекторалі, шапки Мономаха, від прикрас, які отримала в посаг дочка князя Ярослава Мудрого Анна, коли виходила заміж за короля Франції. Але дизайн українських ювелірних виробів консервативніший – вони тяжіють до класики, а тому менш під владні примхливі моді.

Прикраси з діамантами, які ми можемо собі дозволити, продають у фірмових магазинах ювелірних заводів, спеціалізованих крамничках та інтернет-магазинах. Ціни – від \$100 до \$500, тобто такі самі, як у світі.

Однак діамантам так і не судилося стати одним з інвестиційних інструментів. Винятком є прикраси з камінням від 5-ти до 10-ти каратів, особливо якщо вони мають власне давнє і загадкове життя або пов'язані з історичними подіями і персонажами. Звичайні громадяни, як правило, купують прикраси з камінчиками значно меншими одного ка-

рати і роблять це швидше для душі або на пам'ять, надаючи їм статусу родинних оберегів. Однак якщо, не дай, Боже, настане чорний день, на вряд чи їх можна буде оперативно перетворити на живі гроши – вторгована сума буде значно меншою за витрачену. Та й вартість конкретного каменю об'єктивно може визначити лише висококласний спеціаліст.

І все ж таки загальний обсяг українського діамантового ринку сягнув за останні роки 4–5 тис. каратів і має стійку тенденцію до збільшення. А це означає, що українські чоловіки почали будувати нехай невеличкі, але власні імперії. ■

ЛІКНЕП

Корисні поради

Від постійного носіння дорогоцінне каміння вкривається жиром та пилокою, тому вироби з діамантами потрібно хоча б раз на рік мити. У домашніх умовах можна на 10 хвилин залишити прикрасу в нашатирному спирті, а потім протерти цупкою тканиною. На виробництві діаманти миють у концентрованій сірчаній кислоті і власновують їм ультразвукові ванночки.

ДІАМАНТИ ПО-УКРАЇНСЬКИ

Вітчизняні ювелірні заводи купують діаманти на світових біржах, самі розробляють дизайн прикрас і успішно продають їх на зовнішньому та внутрішньому ринках. 70% виробів із діамантами, реалізованих у 2007 році в нашій державі, виготовлено саме в Україні. І це при тому, що вони, як правило, дорожчі за турецькі чи китайські. Проте варто знати, що ювелірні вироби з дрібними діамантами, які продаються в нашій країні, містять вкрай дешеві камінці. Як правило, за кольором – це клас M, за чистотою – I 1–3 [див. довідку]. Секрет в тому, що камінці настільки дрібні, що їх низька якість не помітна.

Успішно працюють у нас і невеличкі приватні ювелірні фірми, зорієнтовані виключно на індивідуальні замовлення. Те, що вони пропонують своїм клієнтам (а серед

БІЛІ ПОЧИНАЮТЬ - ЧОРНІ ВИГРАЮТЬ

У США ВІДБУВАЄТЬСЯ НАЙЗАХОПЛИВІША ВИБОРЧА КАМПАНІЯ З ЧАСІВ 1968 РОКУ. СХОЖЕ, ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ США КАНДИДАТОМ ВІД ДЕМОКРАТІВ СТАНЕ ТЕМНОШКІРІЙ

Автор: Йон Таллін спеціально для **Тижня, Каліфорнія**

Вже на перших праймеріз [див. словничок] спостерігалася надзвичайно висока явка прихильників демократів. Наприклад, у деяких штатах у праймеріз взяли участь у 5 разів більше молодих виборців, ніж у 2004 році. Темношкірому Бараку

робітної плати працівникам штабу місіс Кліnton. До речі, в цей час сама Гіларі змущена була позичити на вибори іще \$5 млн. Тріпі місяць тому першим висловив припущення, що місіс Кліnton не вистачає коштів. Зараз він акцентує: дуже важко буде переагітувати на свою сторону

ОБАМІ ЖЕРТВУЮТЬ МАЛІ СУМИ СОТНІ ТИСЯЧ НЕБАГАТИХ АМЕРИКАНЦІВ, А ПОЖЕРТВИ ДЛЯ КЛІНТОН СКЛАДАЮТЬСЯ ЗІ ЗНАЧНО МЕНШОЇ КІЛЬКОСТІ ВЕЛИКИХ ВНЕСКІВ

Обамі вдалося залучити до виборчого процесу ціле покоління студентів і цим спростувати стереотип про байдужість молоді до політики.

КАМПАНІЯ В БОРГ

«Важко бути царем гори, коли ти голий, як бубон», — говорив Джо Тріпі, керівник кампанії республіканця Джона Едварда щодо невиплати за-

суперделегатів [див. словничок], коли у твоєї кампанії закінчилося пальне. Водночас рішуча заява Гіларі: «Це мої гроші», швидше за все, не відповідає дійсності. Мое припущення — у неї немає \$5 млн вільних коштів готівкою. Натомість вона отримала їх під банківську заставу спільнога з Біллом майна. У мене є сумніви, що вони володіють нерухомістю на таку суму, тому не виключено, що частину застави був і майбутній заробіток Білла від консалтингу. Саме минулого тижня «Нью-Йорк Таймз» писав про намагання Клінтона посприяти одному з найбільших спонсорів його бібліотеки в отриманні концесії на розробку великого уранового родовища у Казахстані. Відповідь конкурентів не забарилася — Обама залишив місіс Кліnton оприлюднити податкову декларацію (перед цим

ФОТО STEVE RHODES

зробивши те саме), але Гіларі досі відмовляється. Кожен працівник Кліnton, якому не заплатили на цьому тижні, читає історії про велики успіхи Обами із залучення коштів («обамі жертвують малі суми сотні тисяч небагатих американців, а пожертви для Клінтон складаються зі значно меншої кількості великих внесків — Тиждень») і спостерігає по ТБ більш ніж переконливі перемоги конкурента у Вашингтоні, Мейні, Небрасці та Луїзіані у минулі вихідні. Зрозуміло, що це не сприяє підвищенню бойового духу.

Проблема Кліnton — у невдалому плануванні. Теренс Маколіф, мультимільйонер-спрітник, якого Клінтони після виборів 2000 року просунули на посаду керівника Національного комітету Демократичної партії, розробив стратегію кампанії, в якій більшість праймеріз мали пройти дуже рано, та згідно з якою Гіларі мала бути номінована кандидатом у президенти від демократів вже до 5 лютого, відповідно,

ДІЙОВІ ОСОБИ

Перед стартом

Наразі найзапекліша боротьба йде всередині Демократичної партії за те, хто стане кандидатом. Головні претенденти — Барак Обама і дружина Білла Клінтона Гіларі. У Республіканській партії головним претендентом вважають Джона Маккейна.

| ВПРИТУЛ |

Барак Обама став надією не лише для реперів та растаманів

збір коштів після цієї дати не пла-
нували. Та не так сталося, як гада-
лося, до остаточного вибору канди-
дата ще мають пройти місяці, і не
виключено, що його буде зроблено
аж на національних зборах у Ден-
вері, у серпні.

ОБАМА АТАКУЄ

З кожним новим тижнем Обама
здійснює потужні «вторгнення» у
місцевості, де виборці Кліnton ра-
ніше мали значну перевагу. Мину-

лий вікенд продемонстрував силу
незалежних «низових» груп при-
хильників Обами, що утворилися
навіть у районах, де зазвичай до-
мінують республіканці. Наприклад,
штати на зразок Небраски, у яких
дуже незначна кількість афро-аме-
риканського населення, зі значною
перевагою підтримали Обаму. У
«супервіторок» він завоював біль-
шість виборців — білих чоловіків,
за винятком округів на «глибокому
Півдні». Але навіть там нижня межа
його підтримки становила 40%. Це
доводить, що Новий Південь по-
троху відходить від старої расової
політики. Обама здобув до 50% під-
тримки молодих латиноамерикан-
ців, і результат може бути країшим,
якщо він ретельно попрацює ще у
Техасі.

Насамкінець, Обама «зазіхає» і
на молодих жінок, у сенсі ще од-
ного сегмента виборців. Серед
представниць старшого віку теза
Кліnton про те, що їм необхідно
мати жінку-президента в Білому

домі ще за їхнього життя, сприйма-
ється дуже близько до серця, у
сенсі «зара з або ніколи». Та поміж
молодих жінок, які часто спостері-
гають на екрані телевізора пред-
ставниць своєї статі — керівниць
найвищого рівня, ідея «зара з або
ніколи» аж ніяк не має такого силь-
ного відлуння.

НЕ ТУРБУЙСЯ, ГОВАРДЕ

Чинний керівник демократичної
партії Говард Дін, вочевидь, занепо-
коєний можливою нічиєю між Клін-
тон і Обамою на з'їзді партії. Хоча у
свій час навіть сам Джон Кенеді по-
трапляв у подібну ситуацію в 1960-му, Дін правий, коли вважає,
що телекартинка з партійних акти-
вістів та груп підтримки, які за ні-
чиє обирали кандидата десь у
готельних кімнатах, буде з успіхом
використана республіканцями. Але
я вважаю, що йому не варто пе-
рейматися — Обама продовжить
збільшувати свою електоральну
бузку за рахунок збільшення кіль-
кості людей, які розумітимуть, що
насправді відбувається. ■

СЛОВНИЧОК

Праймеріз — попере́днє голосу-
вання за кандидата, якого потім ви-
суне партія. Кожен претендент, за-
лежно від кількості набраних голо-
сів, отримує пропорційну кількість
своїх делегатів на загальний з'їзд
партії. Від сумарної кількості делега-
тів, які «набрав» претендент за
результатами усіх праймеріз, зале-
жить, чи переможе його канди-
датура на загальному з'їзді. За умови
його перемоги, він стає єдиним
кандидатом від партії, але уже на
виборах президента.

Супервіторок — день, коли одно-
часно проходить найбільша кіль-
кість праймеріз. Цього року у супер-
віторок, 5 лютого, праймеріз відбу-
валися одночасно у 24 штатах.

Суперделегати — делегати з'їзду,
яких не обирають на праймеріз і які
отримують своє місце за посадою,
або за статусом у Демпартії. Су-
перделегати на відміну від інших
самі виначають, кого з кандидатів
підтримати. Цього разу суперде-
легатів буде близько 20%.

ПРО АВТОРА

Йон Таплін — професор Анненберг-
ської школи з комунікацій Універси-
тету Південної Каліфорнії, член Аме-
риканської Кіноакадемії, в минулому
— менеджер турів Боба Діланна та
успішний кінопродюсер, згодом —
віце-президент компанії «Меріл-Лінч»
з медіа-поглинань. Веде блог на те-
му політики та цифрової культури
<http://jtapl.in.wordpress.com/>

ФОТО: АНДРІЙ ЛОМАНЬ

СЕРЦЕ ДО СВЯТА

ДЕНЬ ВАЛЕНТИНА НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ

Автор: Марія Старожицька

Свято кохання підкралося зненацька. Воно існувало вже досить давно, і відзначали його, хто як міг. Але цього року експерти, нарешті, все підрахували – і були вражені. 14 лютого в Україні стало третім із найвитратніших свят після Нового року та 8-го березня. Більше того, за обсягом витрачених коштів воно практично зрівнялося із Міжнародним жіночим днем.

Як же їх багато... У формі сердец повітряні кульки, свічки, подушки, рамки, іграшки, глечики... Елітне ексклюзивне кохання – у червоному джакузі форми серця, рожевий автомобіль-«сердечко» – шикарна гламурна мрія... Безкоштовний варіант – витоптати серце у снігу під вікном коханої, але ж і снігу цієї зими у природі не випросиш... І цукерки, цукерки... Шоколадна торгова марка «Корона» ініціювала «Наймасовіший поцілунок в Україні» – у трьох

містах, з прямою телетрансляцією. Є всі шанси потрапити до Книги рекордів Гіннеса – наш попередній рекорд, що тримається 5 років, – 2745 пар луганчан, які одночасно цілувалися. А що робити – всі діти знають, що у кохання – смак шоколаду.

А інші батьки на зборах бурхливо обговорюють, чи купувати і цього року всім дівчаткам та хлопчикам різні сердечка (одним – прикраси для волосся, іншим – блокнотики) за централізовано зібрані гроші, чи наказати дітям самим малювати валентинки, кому їм захочеться. Рішення у 4-му класі однієї з київських шкіл прийняли компромісне: цього року, доки школа ще початкова, діти отримають від батьківського комітету подарунки і вказівку, кому саме (хлопчики – дівчаткам, дівчатка – хлопчикам) їх дарувати. Якщо хтось захоче подарувати валентинку інди-відуально, він має це зробити, аби

інші не бачили та не заздрили. «Батьки, поясніте це дітям вдома!» – суворо інструктувала класний керівник.

У подарунковому відділі супермаркету популярні оптові закупівлі: сувенірні фігурки різних тварин із серцями в лапах беруть навіть по 200 штук одразу, переважно за безготівковим розрахунком. Як пояснює продавець, День Валентина набув популярності як привід для корпоративних вечірок, перебравши в цьому сенсі першість навіть від новоріччя – те все ж таки родинне свято, а це, так би мовити, – дородинне та навколо-динне...

Але в цього свята є всі шанси стати державним! Опитування на тему кохання соціологічна служба Центру Разумкова проводить в Україні мало не кожен рік. Із одностайністю, про яку і досі не мріють вітчизняні політики, 98% громадян України визнають, що кохання є. А 2% тих, які вважають, що кохання – це вигадка, можна віднести до статистичної похибки. Водночас майже три чверті дорослого населення країни лишаються впевненими, що чітко сформулювати визначення цього почуття не можна, у кожного воно своє. У нас, до речі, дуже високий показник довіри до цього почуття – відповідно до аналогічного опитування в сусідній Польщі цілих 9% не вірять в існування кохання, а з решти тих, хто відчув його на собі, майже третина назавжди розчарувалися.

«Ми досліджуємо ставлення до кохання з середини 1990-х років, і постійно отримуємо приблизно одні й ті самі цифри – жодне інше явище не має такої стабільності у сприйнятті, – розповіла **Тижню** Людмила Шангіна, директор соціальних програм УЦПЕД ім. Олександра Разумкова. – Інша річ, що цінності кохання та родинні цінності в Україні – стабільно другі серед пріоритетів. І це сумно, бо на першому місці в наших співгромадян – здоров'я. У Сполучених Штатах та європейських країнах світу любов і родина – на чільному місці, а про здоров'я ніхто особливо не хвилюється – громадяни знають: що б не сталося, їх не буде викинуто на узбіччя життя. А в наших громадян, як це не прикро, немає такої впевненості. І не з'явилось за всі ці роки».

Отже, всім нам до цього свята варто побажати, аби серце було здорове. А з коханням – вже як складеться. ■

меценат
проекту

Міністерство
культури
і туризму
України

ЛІВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ім. ЛЕСЯ КУРБАСА

НА ЧЕСТЬ 120-річчя ЛЕСЯ КУРБАСА

70-річчя ВАСИЛЯ СТУСА

20-ліття ТЕАТРУ імені ЛЕСЯ КУРБАСА

ГАСТРОЛЬНИЙ ПРОЕКТ

24 лютого – 2 березня 2008 року

КИЇВ

в приміщенні Храму св. Василія Великого
(Вознесенський узвіз, 7, Львівська площа)

початок о 14:00

вхід вільний

24
лютого

в приміщенні Київського академічного Молодого Театру
(вул. Прорізна, 17)

початок о 19:00

за Василем Стусом

**МАРКО ПРОКЛЯТИЙ,
АБО СХІДНА ПЕГЕНДА**

драматична симфонія

Григорій Сковорода

БЛАГОДАРНИЙ ЕРОДІЙ

чудний глум

Клім

БОГДАН

неісторична хроніка

НАРКІС

катавасія

Григорій Сковорода

ХВАЛА ЕРОСУ

філософська комедія

за Інгебор' Бахман

МА-НА НАТ-ТА

судовий експеримент

Семюель Беккет

ЧЕКАЮЧИ НА ГОДО

трагікомедія

початок о 14:00

в приміщенні студентського театру Університету
ім. Івана Карпенка-Карого (вул. Ярославів вал, 40)

25
лютого

виставка акторського курсу ЛНУ ім. І. Франка

МУДРІСТЬ ЖА ЩОДЕНЬ

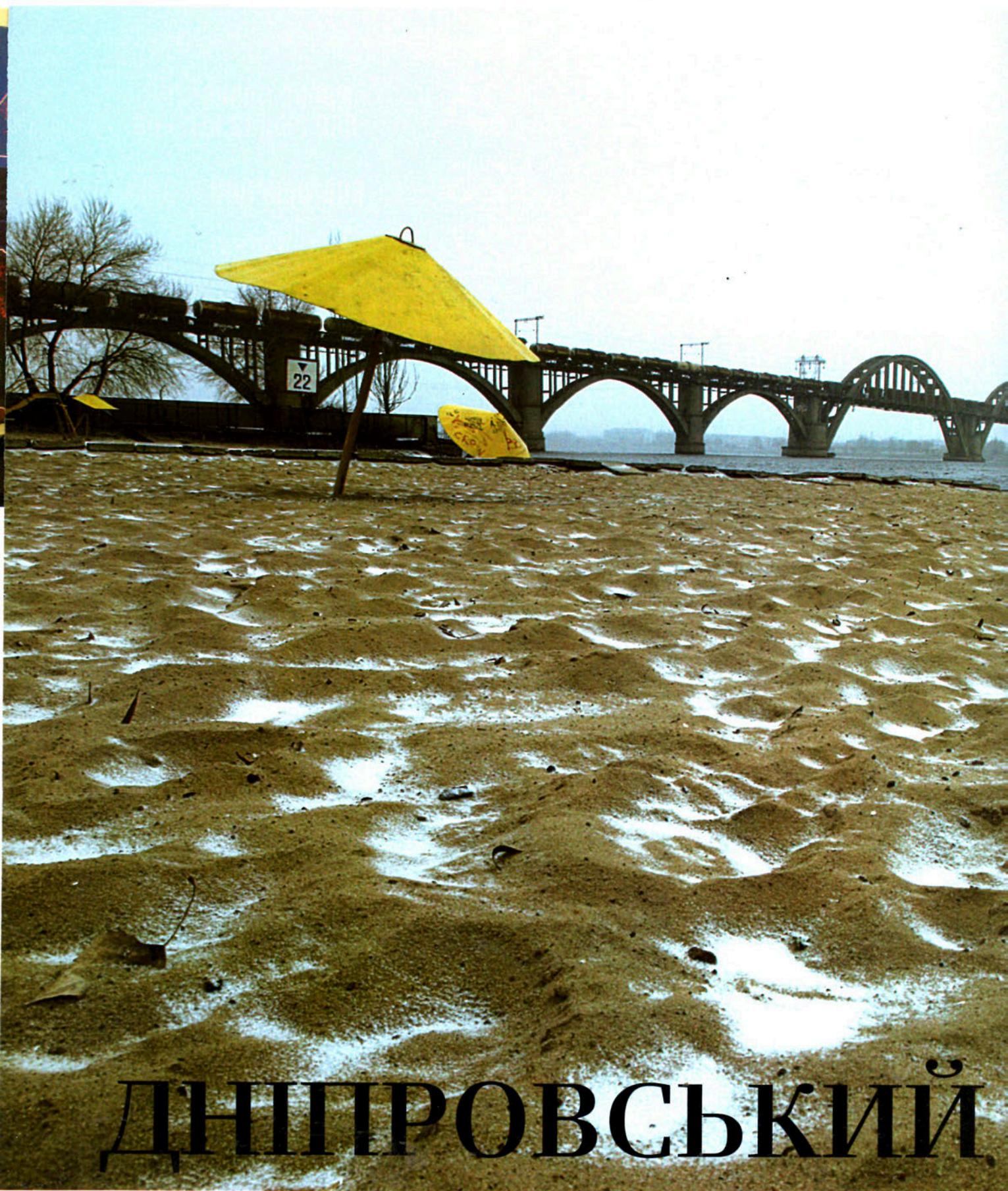
байки

художній керівник –
Володимир КУЧИНСЬКИЙ

квитки продаються тільки в касах Молодого театру.
тел.: театру - 278-73-92, Проскурня продакшн - 587-54-32

інформаційна підтримка

Тиждень ПРОФІЛЬ

ДНІПРОВСЬКИЙ

|ТЕМА ТИЖНЯ|

**МІСТО НАД ДНІПРОМ
ЗАВЖДИ ПОСТАЧАЛО
УКРАЇНІ ФАХОВИХ
УПРАВЛІНЦІВ, ПРОТЕ
ЗАРАЗ ЙОМУ
САМОМУ ПОТРІБНА
«СВІЖА КРОВЬ»**

Дніпропетровськ можна сміливо вважати прикладом яскраво вираженого українського центризму. По-перше, місто насправді знаходиться в центрі України. По-друге, на відміну від проукраїнського Львова та проросійського Донецька, Дніпропетровськ виглядає доволі аполитично: думки його жителів щодо підтримки цих протилежностей розділіся. Потрете, саме тут чи не найтісніше переплелися російська та українська історії. Катерина II мріяла зробити з Катеринослава західну столицю Росії, а українські козаки звели тут чи не найбільше своїх січей. І ці всі чинники не могли не позначитися на формуванні менталітету сучасних дніпран.

ЗМІСТ:

НЕСПРАВЖНІЙ МІФ

Виходець із Дніпра розповідає про рідне місто
СТОР. 42

КОНВЕЄР ЛІДЕРІВ

Регіон виховує не просто хороших керівників, а одіозних особистостей
СТОР. 42-43

СТАТУСНІ РЕЧІ

Кожен дніпропетровський підприємець прагне вивести свій бізнес на міжнародний рівень
СТОР. 44-45

РОДЗИНКИ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Промисловий гігантизм та історична романтика краю
СТОР. 46-47

МАЙЖЕ СТОЛИЦЯ

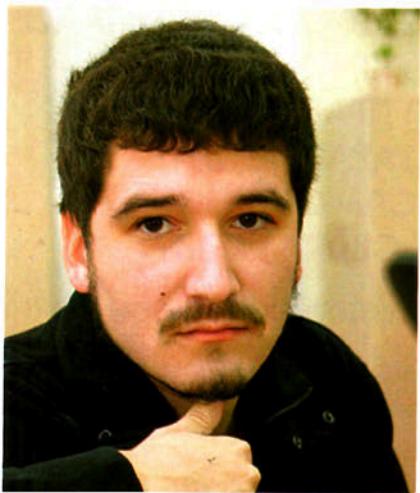
Дніпропетровськ ніколи не був реальною столицею, але в метафоричному сенсі цей статус він отримував часто
СТОР. 48-49

ГРУНТ

ФОТО: ЕВГЕНІ КОТЕНКО

ПОГЛЯД З СЕРЕДИНИ

ОТАР ДОВЖЕНКО
журналіст

Несправжній міф

Навряд чи в інших містах України пам'ятають пісню Іосifa Кобзона «Дніпропетровськ, мой дом родной». Але місто, де обронзовілий за життя радянський співак навчався в гірничому технікумі, дотепер зустрічає пасажирів столичних поїздів цією бравурною мелодією. Легендарний образ, конче необхідний кожному великому місту (Львів – місто-історія, Харків – «перша столиця», Одеса – місто гумористів, Донецьк – місто-пролетар), Дніпропетровську дістався не найприємніший: колиски і кузні кадрів для двох у цілому не симпатичних, як на сучасний ліберальний погляд, режимів. Для мене Дніпропетровськ перестав бути «домом рідним» на початку 2000-х. Відтоді довелося покинти у Львові та Києві – містах із зовсім іншою історією, енергетикою і культурою. Поглянувши збоку на місто, яке за останні 7 років

зовсім загрузло у нетрях скляних торговельних центрів, фешенебельних магазинів і супермаркетів, починаєш розуміти, що легенда про острівець «всього найкращого з радянського» висмоктана з пальця. Ракети і труби, Брежнєв і Щербицький, Кучма і Тимошенко, навіть Пінчук і Коломойський – кон'юнктурні і скороминущі міфологеми, які прижилися в публістиці, але мало цікавлять пересічного дніпропетровця. Уся совдепівська рафінованість сучасного Дніпропетровська закінчується центральною площею Леніна, віддавна поділеною між власне Леніним, автостоянкою й вічним метробудом. Місцеві комерсанти пропонують тимчасово евакуювати Ілліча, а під площею зробити ще один, підземний, поверх стоянки, але депутати не дають. Як і перейменовувати «тоталітарні» назви вулиць – Дзержинського, Косюра, Петровського і невинно убієнного куркулями в 1919-му комсомольського активіста Йосипа Шліндяка, якому присвятив вірш Михайло Светлов, також родом із Катеринослава. Історія цього міста – це історія колонізації козацького краю спершу царською, а потім більшовицькою Росією. Обидві його назви поєднують позитивні українські архетипи (Дніпро, слава) з іменами мучителів України, а третя – Січеслав – залишилася історичним анекдотом. Тут уперше погоджуєшся з комуністами: цю історію не перепишеш.

У цілому ж місто як місто. Хіба що йому вдалося завдяки потужній і не зовсім зруйнованій за часів 1990-х промисловості уникнути масового відгливи мізків до Києва та за кордон. Дніпропетровців спонукали сунути до столиці не бідність чи безробіття, а навпаки –

успіхи і статки тих, кому десь там уже пощастило. Потім вийдіжати вже не було потреби: місто й собі влаштувалося не пірше Києва, принаймні, якщо судити за кількістю дорогих авто й будинків. Мені завжди віддавалося, що в Дніпропетровську більше задоволених життям.

На вулиці, де я виріс, із десяти будинків кінця XIX ст. залишилися два чи три недоруйнованих, а на місці решти височіє щось велике і гламурне. Замість пивбару «На ямі», куди щовечора сповзалися на кухоль розведеного пива втомлені трударі, цілу ніч гуває музикою кабак для скоробагатьків. Гіантomanія, завжди притаманна зодчим цього міста, набула чудернацьких форм: на в'їзді в місто, з боку Запоріжжя, виник супермаркет просто неба, де продають комбайні, трактори і бульдозери. Посеред дніпровського плеса біля Нового мосту звідкись постав гейзер заввишки в кілька десятиметрів.

Але є речі незмінні. Дніпропетровський метрополітен, який прогризає собі шлях у гранітній скелі вже понад 20 років і ніколи не прогризе. Зведений на піску й воді готель «Парус», який ніколи не зруйнують і не заселять. Вистражданій місцевою владою Південний міст, яким ніхто не їздить. Рівнинно-поміркований менталітет, у якому соціальний пессімізм радянських переселенців поєднався із козацькою хазяйновитістю. Широченна спокійна річка, якій нікуди поспішати. З цих констант, напевно, колись народиться справжній образ цього не столичного, але й не провінційного міста, який житиме довше за пам'ять про генсеків, червоних директорів та олігархів. ■

КОНВЕЄР ЛІДЕРІВ

ДНІПРОПЕТРОВСЬК ДАВ УКРАЇНІ ОДНОГО ПРЕЗИДЕНТА І ТРЬОХ ПРЕМ'ЄРІВ

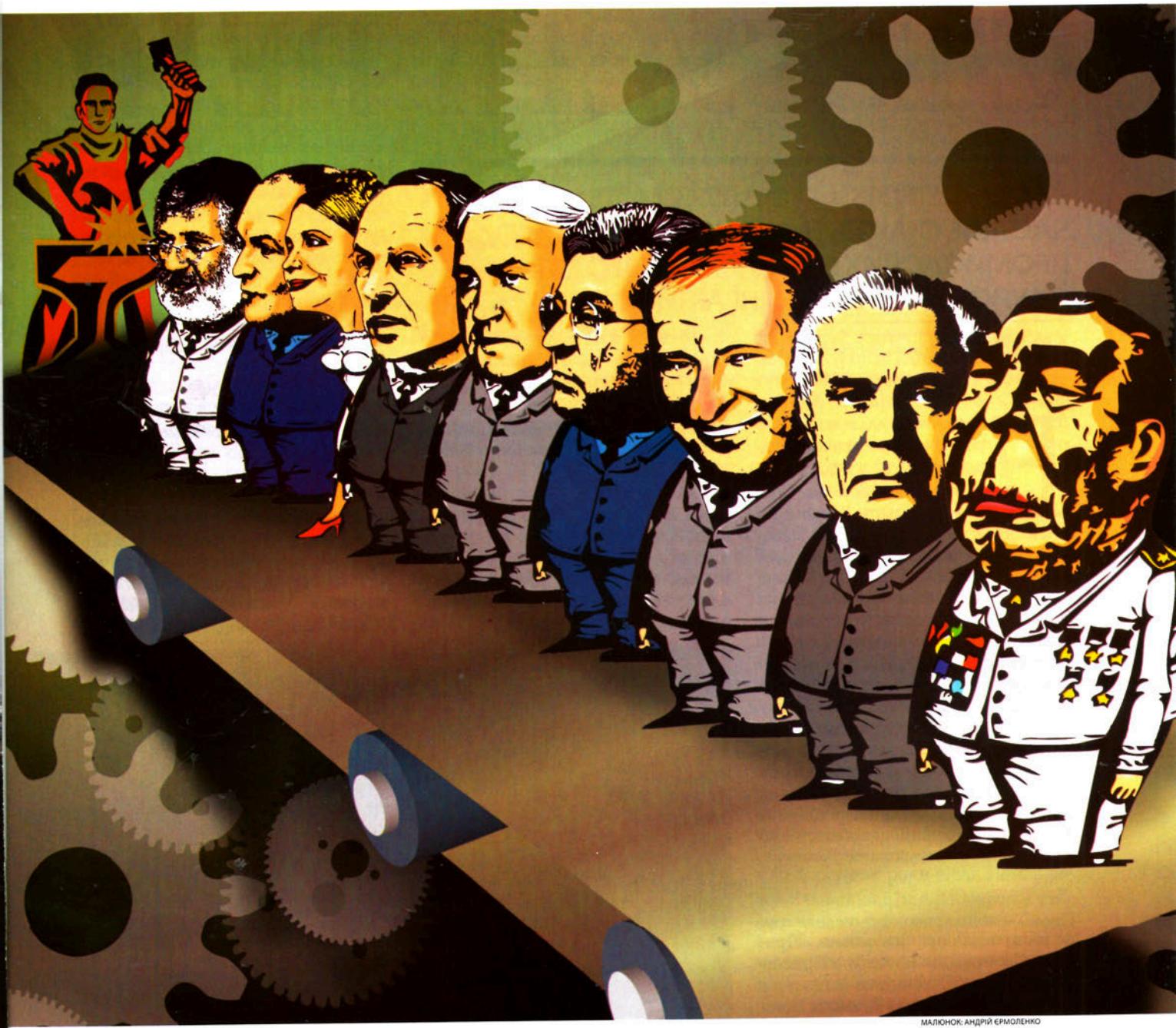
ЛЕОНІД БРЕЖНЕВ. Уродженець Дніпродзержинська. 18 років обіймав найвищу посаду в СРСР – Генеральний секретар ЦК КПРС. Мала батьківщина не дуже шанує

виплеканого нею вождя. У Дніпропетровську досі немає вулиці, названої на честь Брежнєва. Проте є вулиця Володимира Щербицького.

ВОЛОДИМИР ЩЕРБИЦЬКИЙ. Просидів у кріслі першого секретаря ЦК КПУ 17 років – до 1989-го. Кажуть, що саме його Брежнєв хотів бачити своїм наступником. І саме Щербицький демонізував Дніпропетровськ в очах киян, вибудувавши управлінські ланки майже виключно зі своїх земляків.

ЛЕОНІД КУЧМА. Другий Президент незалежної України родом з Черкащини, але саме у Дніпропетровську отримав вищу освіту і зробив блискучу кар'єру від інженера до гендиректора заводу «Південмаш». І саме

ТЕМА ТИЖНЯ

МАЛЮНОК: АНДРІЙ ФОМАЛЕНКО

Кучма розвалив виплеканий Щербіцьким «дніпропетровський клан».

ПАВЛО ЛАЗАРЕНКО. Цей голова колгоспу з Дніпропетровщини став чи не найскандальнішим очільником українського уряду. І хоч обіймав він цю посаду трішки більше року (з травня 1996-го по липень 1997-го), проте «успішно». За даними ООН, Лазаренко спустошив казну України майже на \$200 млн.

ВАЛЕРІЙ ПУСТОВОЙТЕНКО. Колишній мер Дніпропетровська змінив у прем'єрському кріслі Павла Лазаренка

(з липня 1997-го по жовтень 1999 року). Проте нічим особливим не запам'ятався.

СЕРГІЙ ТІПІКІ. Мільярдер. Екс-секретар Дніпропетровського обкому ВЛКСМ, був міністром в урядах Лазаренка та Ющенка. Керував Нацбанком. На гроші Коломойського і К° Tiripko організовував групу «Приват», але потім продав свої акції та створив власну групу «ТАС», яку також продав.

ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО. Двічі прем'єрка. Зараз мало асоціюється з кланом

«дніпропетровських». Проте у велику політику її привів саме земляк – Павло Лазаренко.

ВІКТОР ПІНЧУК. Мільярдер. У Дніпропетровську Пінчук заснував свою групу «Інтерпайп», яка принесла йому статок – \$1,2 млрд.

ІГОР КОЛОМОЙСЬКИЙ. Мільярдер. Дніпропетровського бізнесмена вважають основним ідеологом бізнес-групи «Приват». У різноманітних рейтингах Коломойський змагається за друге місце з Пінчуком.

СТАТУСНІ РЕЧІ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА ДЕДАЛІ ЧАСТИШЕ СТАЮТЬ НАДБАННЯМ МІЖНАРОДНИХ ПРОМИСЛОВИХ ГРУП, А МІСЦЕВІ ОЛІГАРХИ СКУПОВУЮТЬ ІНОЗЕМНІ АКТИВИ

Автор: ЯРОСЛАВ ДМИТРЕНКО

Економічні аналітики, не соромлячись, називають Дніпропетровськ вогнищою Коломойського. Але так само можна назвати Кривий Ріг і Павлоград містами Ахметова, Новомосковськ і Нікополь — Пінчука, Дніпродзержинськ — Тарути, а Вільногірськ — Фірташа. Промислових об'єктів, розташованих у регіоні, вистачило і на геройв новітньої української епохи приватизації, і на іноземних капіталістів. Багато хто у Дніпропетровську впевнені, що, рано чи пізно, європейці, які наприкінці XIX ст. заклали підвальнини промислового розвитку Дніпропетровщини, про це згадають і повернуться в Україну як власники « заводів, газет, пароплавів ». Але поки що саме місцеві багаті грають першу скрипку в житті регіону.

«ПРИВАТНІ» СПРАВИ

Провідна фінансово-промислова група міста на Дніпрі, безумовно, «Приват». Названа так на честь «Приватбанку» і його засновників-акціонерів Ігоря Коломойського і Геннадія Боголюбова. У 1990-х інтереси «Привату» були тісно пов'язані з Павлом Лазаренком. Але після падіння сумнозвісного екс-прем'єра, «приватівці» потрапили в опалу. Фактично, завдяки старанням попереднього Президента країни Леоніда Кучми, «Привату» не вдалося оволодіти багатьма підприємствами базових галузей промисловості Дніпропетровщини. Донецьким сусідом дніпрян — Рінатом Ахметовим — були приватизовані криворізькі Південний та Центральний ГЗК, «Криворіжстал» — разом із зятем Леоніда Кучми Віктором Пінчуком (останнє потім було відіbrane і перепродане британському індусові

Лакшмі Мітталу), а також наймолодше шахтарське об'єднання «Павлоградвугілля».

Росіянину Вадіму Новінському дістався Інгулецький ГЗК. До речі, це підприємство, внаслідок об'єднання з «Метінвест-Холдингом» Ріната Ахметова, в минулому році ввійшло у шістку провідних залізорудних компаній світу.

«Індустріальний союз Донбасу» (Тарута і Гайдук) викупив «Дніпровський металургійний комбінат» (Дніпродзержинськ) і ледь не відібрали у Коломойського Дніпропетровський металургійний завод. Фактично, саме донецька експансія, освячена паном Кучмою, стала на заваді створенню «Приватом» вертикально інтегрованої гірничо-металургійної компанії національного масштабу. Вплив власників «Приватбанку» на металургійну галузь, за виключенням феросплавів, був досить обмеженим. Як наслідок, в минулому році Коломойський та Богодухів продали свої металургійні активи (ГЗК «Суха Балка», Дніпропетровський, Дніпродзержинський коксохімі, «Баглійкокс», МЗ ім. Петровського) росіянину Роману Абрамовичу [гив. **Тиждень №8**].

Очікується, що близько мільярда доларів, отриманих від Абрамовича, засновники «Привату» витратять на створення транснаціонального феросплавного холдингу, до якого увійдуть українські, австралійські, африканські, американські, а також грузинські й румунські феросплавні заводи та копальні. Вже зараз «Приват» контролює приблизно 20% світових запасів марганцевої руди і виробляє 12% феросплавів. Цікаво, але поки що не відомою є доля Нікопольського феросплавного заводу, найбільшого

у Європі. Після того, як держава намагалася його відібрати, основні акціонери підприємства Віктор Пінчук і група «Приват» з'ясовують, хто із них головний феросплавник. Окрім того, частину коштів «Приват» отримав цінними паперами групи «Євраз», і тепер акціонери ФК «Дніпро» стали бізнес-партнерами володаря лондонського «Челсі».

ТРУБНИЙ МАГНАТ

Першою транснаціональною фінансово-промисловою групою, створеною в регіоні, прийнято вважати «Інтерпайп» Віктора Пінчука, яка у кращі роки мала річний оборот \$3 млрд. Визнаний світовою бізнес-спільнотою уродженець міста на Дніпрі має непохитні позиції у цій галузі. Йому належать Нижньодніпровський трубопрокатний завод, Новомосковсьь-

| ТЕМА ТИЖНЯ |

кий трубний, а також гордість радянської трубної галузі — Нікопольський південно-трубний завод. Останній був поділений на самостійні підприємства-цехи не без зиску для Віктора Михайловича. «Інтерпайл» — четверта у світі трубна компанія і третя — з виробництва залізничних коліс. Але зараз пан Пінчук зосередився на мистецтві та спонсорській діяльності і не відіграє серйозної ролі в політичних процесах, що відбуваються у регіоні.

МРІЇ ДРУГОГО ЕШЕЛОНУ

Місцеві олігархи, так би мовити, нижчого рівня також мають свої амбіції. У Дніпропетровську налічується багато компаній, які займають провідні місця на національних ринках і мріють про світове визнання. Наприклад, засновник групи «Дніпротехсервіс» Олексій Зінов'єв (ВАТ «Дніпротяжмаш», Синельниковський ресорний завод, «Український НДІ технологій машинобудування» та ін.) планує постачати металоконструкції для спільнотного українсько-бразильського космодрому Alcantara. Компанія «АртМетал-

Фурнітура» Валерія Шамотія входить до десятки світових виробників офісних стільців. Окрім цього, корпорація «Логос» Шамотія займає провідні місця у виноробстві (ТМ «Таврія»), як і корпорація «Алеф» Вадима Єрмола-

группа HeidelbergCement (Дніпродзержинський та Криворізький цементні заводи), американська Procter&Gamble (завод «Ольвія Бета Клінінг» у м. Орджонікідзе), головний акціонер футбольного клубу «Монако» —

РЕГІОНУ ПОТРІБНА НОВА ГЕНЕРАЦІЯ ЛІДЕРІВ, ЯКА Б НЕ ТІЛЬКИ ЗАРОБЛЯЛА ГРОШІ, А Й ВИРІШУВАЛА Б СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

єва (ТМ «Столетов» та ін.). Вихоць із Дніпропетровська — володар київського ЦУМу Валерій Мазур. В останні роки екс-міністр промисловості перетворив нікому не відомий раніше Синельниковський цеглинний завод на провідного в СНД виробника волокнистої теплоізоляції «Синтіз».

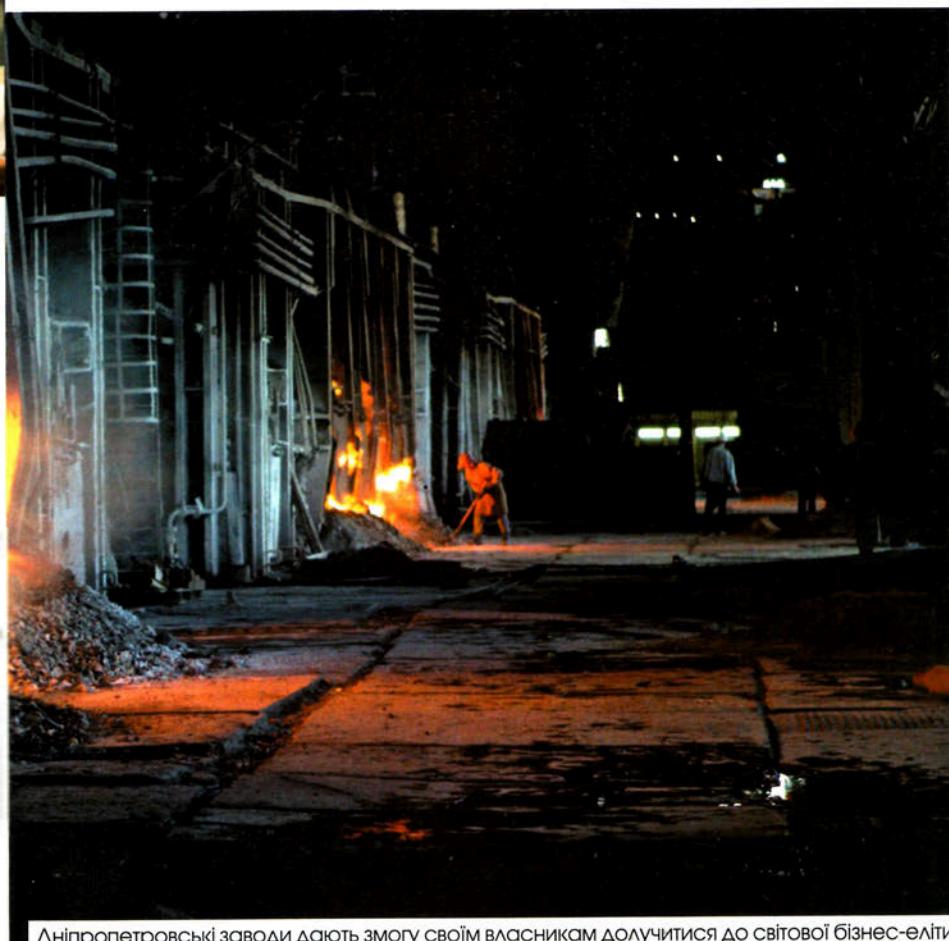
ІНОЗЕМНА ЕКСПАНСІЯ

Непогано почиваються у краї Arcelor Mittal Steel (комбінат «Криворіжсталь»), німецька транснаціональна

російський хімічний трейдер Алесь Федорічев (Дніпродзержинський завод мінеральних добрив) та газовий олігарх Дмитро Фірташ, який, хоч і є громаднином України, керує бізнесом з Австрії, орендує у держави Вільногірський гірничометалургійний комбінат.

СИЛА ДЕМОКРАТІЇ

Звичайно, трапляються у Дніпропетровську й прикрай інциденти, що здивують на життезадатність вислову «чужинцям тут не місце». Як-то події навколо місцевої «Озерки» чи замах на головного реїндра групи «Приват» Геннадія Корбана. Але все ж таки не кримінал створює обличчя Дніпропетровська, а заповзятливість і прагматизм його жителів. Завдяки присутності в регіоні кількох вітчизняних і міжнародних ФПГ, Дніпропетровську вдалося уникнути долі Донеччини, де влада і бізнес були узурповани однією силою. В останні роки після Помаранчевої революції дніпропетровці стали свідками безкомпромісної бізнесової та політичної боротьби, а також спроб консолідувати інтелектуальну і бізнесову еліту задля створення нової дніпропетровської партії. У першу чергу на об'єднавчу роль претендую прем'єр-міністр і уродженка міста Юлія Тимошенко. Але місцеві політологи не виключають варіант повернення у велику політику Леоніда Кучми і навіть Павла Лазаренка, наскільки б фантастичним це не здавалося. Але справжнім дарунком для батьківщини більшості козацьких січей була б нова генерація бізнесменів і політиків, яка б не мала радянського світогляду та менталітету і змогла б дедалі більше інтегрувати регіональну промисловість у світові ринки, а також вирішити численні соціальні проблеми регіону.

Дніпропетровські заводи дають змогу своїм власникам долучитися до світової бізнес-еліти

Родзинки Дніпропетровська

Дніпропетровщина вражає як пам'ятками історії давньої, так і надбаннями історії сучасної

ЖОВТИ ВОДИ

Під Жовтими Водами почалися Визвольна війна Богдана Хмельницького в 1648 році й атомна енергетика України в 1950-х роках. Східний гірничо-збагачувальний комбінат вже понад півстоліття добуває уранову руду

МЕТРОТРАМВАЙ У КРИВОМ РОЗІ

Хоча офіційно підземний транспорт називається швидкісним трамваем, над павільйонами усіх 11-ти станцій красується літера «М». Має два маршрути загальною довжиною 18 км. Кривий Ріг є одним із найдовших міст у Європі – 126 км завдовжки і всього 46 км у завишки

БЮСТ БРЕЖНЕВА У ДНІПРОДЗЕРЖИНСЬКУ

Єдине в Україні вшанування пам'яті першого секретаря ЦК КПРС. Дніпродзержинськ може похвалитися неофіційним титулом «найбруднішого міста» України – за даними Центральної геофізичної обсерваторії, індекс забруднення повітря шкідливими викидами тут сягає 17,2 (в середньому по країні – 8,1, по Києву – 6,9)

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

НИКОПОЛЬ

Центр чорної та кольорової металургії, а також видобутку марганцевих руд. Okрім цього, відомий похованням «нереєстрового» запорізького отамана Івана Сірка (с. Капуліска – 10 км від Нікополя). Щоправда, Сірка поховано без голови – його череп знаходиться у Дніпропетровському історичному музеї

«КРИВОРІЖСТАЛЬ»

Найбільший металургійний комбінат, зведений у 1930-ті роки. У 2005 році продано індійській компанії Mittal Steel за рекордну для українського процесу приватизації суму – 24,2 млрд грн

ГРАФІКА: ПАВЛО НІКОНОРОВ

ДНІПРОПЕТРОВЦІ – ПРО ЖИТТЯ, НЕДНІПРОПЕТРОВЦІ – ПРО МІСТО

ВІКТОР ПЕТРОВ-ДОМОНТОВИЧ (1894–1969) Уродженець Дніпропетровська, письменник-неокласик

«Колишнє губерніальне місто однopoverхових будиночків, що їх споруджували вчителі гімназії, панотці, штабс-капітани, колезькі асесори на заощаджуваний гріш, сплачуваний внесками за банковими заставами, вмерло. Воно було розстріляне за перших років революції, його поглинув новий по-бут, і тепер воно було призначено на остаточне знесення, щоб на звалищах постав новий центр, заллятий світлом нового індустріального сонця».

ВІССАРІОН БЄЛІНСКІЙ (1811–1848), ЛІТЕРАТУРНИЙ КРИТИК

«...Місто надзвичайно оригінальне: вулиці прямі, широкі, є будинки порядні, але все більше мазанки, вулицями бродять свині з поросятами, сплутані коні. На величезній площі стоїть храм, досить великий, але він займає місце самого лише олтаря згідно зі старим планом. Потьомкін хотів його будувати на цілий аршин ширшим від собору Петра і Павла в Римі. Але вмер, і з ним умерли всі його велетенські плани... Цікавий також міський сад. У ньому тільки одних яблунь до 49 родів, акацій до 30 родів».

ДМИТРО ЯВОРНИЦЬКИЙ (1855 – Харківщина – 1940 – Дніпропетровськ), АКАДЕМІК

«Якби мене Господь виніс ... у хуторець біля Дніпрових порогів, то я був би найщасливішим у світі чоловіком. Якби можна було приліпітися мені чим-небудь, чи там писарем, чи там членом яким у городі Катеринославі, – умер би й не пішов би геть з нього».

ТЕКСТИВКА ФАНАТІВ ФК «ДНІПРО»

«Родился ребёнок и выпил вино!
И первое слово сказал он: «ДНІПРО»!

ТЕМА ТИЖНЯ

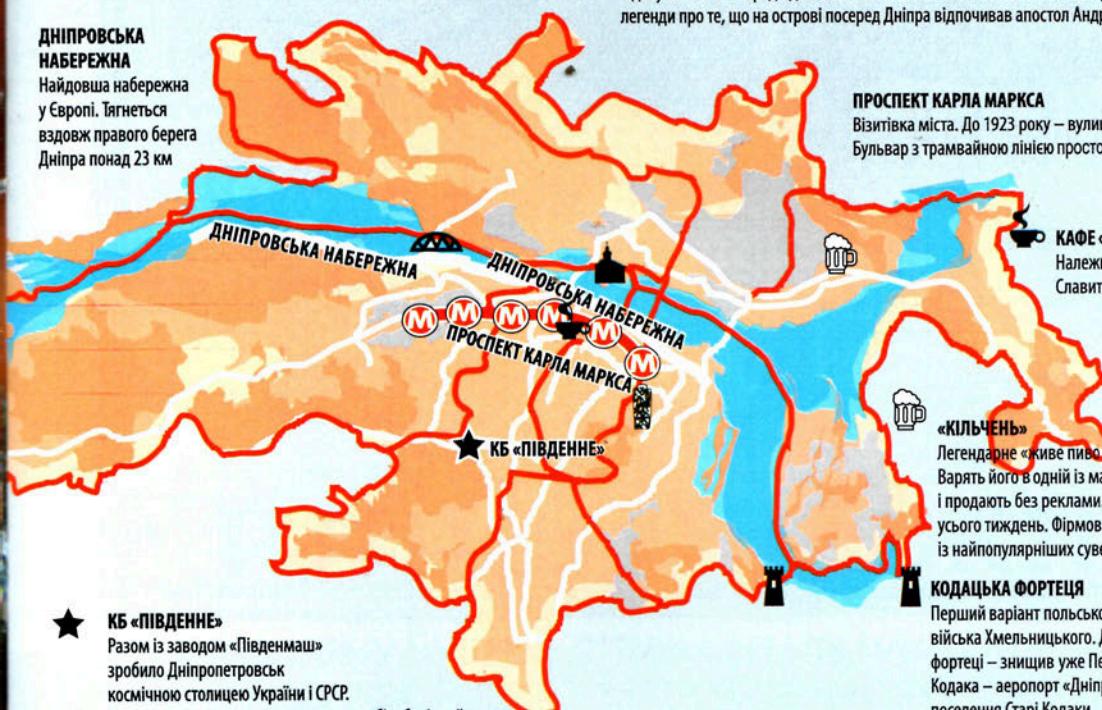
МЕТРО

Претендує на занесення до Книги рекордів Гіннеса як найкоротше у світі – 6 станцій із загальною довжиною маршруту 7,8 км. Наразі найкоротшим вважається метро в ізраїльській Хайфі (теж 6 станцій), але його збираються закрити.

ДНІПРОВСКА НАБЕРЕЖНА
Найдовша набережна у Європі. Тягнеться вздовж правого берега Дніпра понад 23 км

МОНАСТИРСКИЙ ОСТРІВ

У документах міськради досі називається Комсомольським. Свою неофіційну назву отримав від церковної легенди про те, що на острові посеред Дніпра відпочивав апостол Андрій Первозваний.

КБ «ПІВДЕННЕ»

Разом із заводом «Південмаш» зробило Дніпропетровськ космічною столицею України і СРСР.Хоча започаткували завод як автомобілебудівний

МЕРЕФО-ХЕРСОНСЬКИЙ ЗАЛІЗНИЧНИЙ МІСТ

Диво інженерної думки початку ХХ ст.: 35 залізобетонних арок і 2 металеві прольоти по 52 м кожен. Але головна «фішка» мосту, тому, що він повертає просто посередині річки

МІЛУШИН

Московський купець який відвідав із кумом у 1885 році Катеринославський ярмарок, про міст через Дніпро

НЕСТОР МАХНО (1888–1934)

Провідник анархістського руху 1917–1921 років

АГРАФЕНА ПОНЯТКОВСЬКА,

місцева гозачка записано в 1874 році

«А на станции Нижне-Днепровск, ошарашамши по две рюмочки и закусивши оные раками местного производства, стали мы на заднюю площадку, чтобы, значит, со страхом и трепетом днепровский мост переехать. Ну и мост: от удивленья и страха многие даже икаты начали! И как это трезвый человек такое выдумать мог?»

«Одним із улюблених аргументів більшовиків проти махновців – що останні за місяць перебування в Катеринославі нічого творчого в життя міста не принесли. Але махновці не партія і не влада. У Катеринославі вони були в якості військового революційного загону, який беріг свободу міста. Все інше – справа місцевих робітничих мас».

«А тут, де це тепер город (Катеринослав), тут скрізь були болота та очерети непролазні. Звірю тут водилося багато. Було удень звірюка потягне вівцю, то й не зачіпай його. Пасли скот вони усе по горі; як тільки спустися, кажуть, під гору – оце, де тепер пристань – тут і біда, від звірю не відіб'єшся. Сказано, вовка стілько було, що і вовчі чоботи носили, і в вовчих кожухах ходили».

ЯКБИ ПЛАНЫ КАТЕРИНИ II БУЛИ ВТІЛЕНІ В ЖИТЯ, ПЕРШИЙ УНІВЕРСИТЕТ НА ТЕРИТОРІЇ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ ВИНІК БИ В КАТЕРИНОСЛАВІ

Автор: Андрій та Тетяна Портнови

Мисто, в якому ми виросли, ніколи не осягало того, до чого прагнуло. Кількаразово претендуючи на роль столиці, Катеринослав-Дніпропетровськ послідовно змарнував цей шанс. Його передісторія почалася на найсхідніших окраїнах Річпосполитої, коли 1635 року поляки звели фортецю Кодак, згодом захоплену козаками. Острівець мілitarної культури в Дикому степу був ранньомодерним кордоном Європи.

Наприкінці XVIII ст. Російська імперія захопила Крим і Причорномор'я. Південна Україна стала тереном грандіозного імперського експерименту. Фаворит цариці Потьомкін розробив проект нового міста — Катеринослава. Південну столицю імперії планували «во вкусе римских и греческих зданий», з широкими проспектами, розкішними садами, університетом і музичною академією. 1787 року Катерина II заклали фундамент Преображен-

ського собору, який мав пере вершити собор Святого Петра у Римі.

Усі ці проекти померли разом з імператрицею 1796 року. Її син і наступник на престолі Павло I не любив матері, тож наклав вето на усі її починання і перейменував Катеринослав на Новоросійськ. Як наслідок, надто широким проспектом «бродили свиньи з поросятами» [враження від міста Віссаріона Белінського прим. reg.], на небрукованих вулицях стояла «постоянная грязь невылезная», а замість палаців в античному стилі постали скромні дерев'яні та зрідка кам'яні будинки. Призначене бути столицею місто спіткала доля глухої провінції.

Зі стану летаргії Катеринослав вийшов наприкінці XIX ст. внаслідок стрімкого розвитку металургійної промисловості. Кількість заводів (у 1903 році їх було майже 200) і населення (на початку ХХ ст. — понад 100 тисяч осіб) збільшилася як на дріжджах. Міський краєвид характеризували димарі та смог, за заводськими

гудками люди вели відлік часу. Місто змагалося за статус промислової столиці з польською Лодзею. Свідома частина місцевих еліт описувала стрімкий розвиток Катеринослава як доказ того, що він не є «потёмкинською деревнею». Образ міста як «нової Америки» заступає собою давніший образ «нової Еллади».

Історія міста фактично знову починалася з нуля. На тлі промислового бума в закинутому Потьомкінському палаці нищилися залишки архіву батька міста. Ще дідусь Олени Блаватської Андрій Фадєєв згадував, що клапті тих паперів валялися у садку, доки геть не зникли. Блаватська народилася у серпні 1831 року, її будинок зберігся у Дніпропетровську, а місце колишнього саду поглинув черговий завод.

Під час революції 1917—1921 років Катеринослав залишився російським містом, довкола якого інколи вирувало українська селянська стихія. Її найвідоміший прояв — махновщину — пов'язують із «січовими тради-

| ТЕМА ТИЖНЯ |

цями». Хоча більшість запорозьких січей справді існували на теренах сучасної Дніпропетровської області (звідси пропозиція частини патріотично налаштованих краєзнавців перейменувати місто на «Січеслав»), проблема історичних звязків козацтва з махновциною не така проста. Сотник українського війська Сергій Левченко, занотував у спогадах, що навіть серед дніпровських лоцманів «ніхто не знати нічого про якусь там «Січ». Втім, незалежно від знання про минуле, типологія поведінки махновців могла в деякому відтворювати давні стелові козацькі зразки.

Радянська індустріалізація та урбанизація перетворили Дніпропетровськ на мільйонне місто. Але це не зняло старої проблеми співіснування і боротьби міського та селянського. Сотні тисяч нових «міщан» жили у місті по-сільському. Приватний сектор мирно сусідував із багатоповерхівками. Чимало жителів останніх більше цікавилися працею на землі, ніж принадами міського простору: театрами, бібліотеками, ресторанами. Особливість радянської модернізації полягала в тому, що радше село опанувало місто, ніж навпаки.

У 1960–70-ті роки Дніпропетровськ втретє претендував на статус столиці – столиці застою. Закрите для іноземців місто з надпотужним «Південмашем» і не менш потужним представництвом «дніпропетровських» у

вже майже архетипічно дніпропетровські риси: будівництво «з нуля», «без ґрунту»; невирішено протистояння міського й сільського всередині міста; слабкість гуманітарного і переважання інженерно-технічного

ЧИ НЕ НАЙВЛУЧНІШЕ БОЛЬОВУ ТОЧКУ МІСТА НА ДНІПРІ ОКРЕСЛИВ ЙОГО УРОДЖЕНЕЦЬ – ПИСЬМЕННИК ВІКТОР ПЕТРОВ-ДОМОНТОВИЧ У РОМАНІ «БЕЗ ГРУНТУ»

Кремлі, відсвяткувало у 1976 році своє 200-річчя. Сумнівно вирахуваний (віддати рапорт на ім'я Польномкіна про вибір місця для нової столиці) ювілей напрочуд вдало «збігся» із 70-річчям Брежнєва. Пострілом серед глухої ночі ще у 1968 році був «Лист творчої молоді» проти русифікації, нищення пам'яток культури і номенклатурної сваволі. Авторів засудили від 2 до 4,5 років суворого режиму. «Лист» читали на радіо «Свобода».

Столичність Дніпропетровська так і залишилася mrією. У ній помітні

складника; схильність до конфронтаційного міфотворення. Найяскравіше свідчення останнього – запеклий антагонізм козацької та катерининської версій походження міста. Сумнівний азарт політичних перегонів за право історичної першості й надалі заважає усвідомити, що катерининський сюжет (нарівні з козацьким і річ Посполітським) можна перетворити з ідеологічного знаряддя на туристичну марку й елемент єдиної захопливої оповіді про унікальні початки і не менш унікальне продовження історії міста. ■

Зустрічайте у Дніпропетровську акцію «Зроби подарунок Україні! Переходь на українську!»

У Дніпропетровську 16 лютого 2008 року в комплексі «Метеор», Льодовий концертний зал, відбудеться акція «Зроби подарунок Україні! Переходь на українську!», яку організовує Громадський рух «Не будь байдужим!». Для Вас виступатимуть такі рок-гурти: «Фліт», «ФлайZzà», «Мотор'ролла», «Мандри», а також етногурт «Гуляйгород» та фахівці зі старосвітських інструментів Володимир Кушпет і Сергій Захарець.

Організатори заходу ставлять на меті надання допомоги людям, які хотіли б розмовляти українською, але соромляться російськомовною більшості. «Небайдужі» наголошують: спілкуватися українською мовою в Україні має бути так само легко, як і російською.

На вулицях Дніпропетровська музиканти разом з місцевими волонтерами презентуватимуть жителям міста малинову книжку (10 тис. прим.) – своєрід-

ний психологічний посібник про те, як зважитися на щоденне спілкування українською. Це видання пропонує корисні поради та приклади від фахівців та людей, які вже перейшли на українську, – у тому числі коментарі музикантів Фоми (гурт «Мандри»), Олександра Ярмоли (гурт «Гайдамаки») та інших щодо того, як і чому вони обрали українську.

Також місцеві школи отримають модні україномовні книжки. Національну літературу представлять книги Ірен Роздобудько, Оксани Забужко, Тані Малярчук, Марії Матіос, Марини Гримич, Валерія Шевчука. Активісти руху «Не будь байдужим!» уже вдесяте будуть вручати такі потрібні навчальним закладам видання.

Родзинка в тому, що дніпропетровська зала є найбільшою за весь час проведення акції Громадським рухом «Не будь байдужим!»

План проведення акції у Дніпропетровську:

1. роздавання психологічних порадників та значків центральними вулицями Дніпропетровська;
2. музично-інтерактивна акція у комплексі «Метеор» (блізько години спілкування у залі з молоддю, яка відвідає акцію, а після цього власне концерт). Початок о 18.00

ПРИЧИНА

| МИ |

УСПІХУ

ТИЖДЕНЬ ПРИЇХАВ ДО ДНІПРОПЕТРОВСЬКА, щоб зрозуміти, чому з місцевої єврейської громади вийшло багато помітних олігархів і політиків: ІГОР КОЛОМОЙСЬКИЙ, ВІКТОР ПІНЧУК, ЕВГЕН ЧЕРВОНЕНКО, ГЕННАДІЙ БОГОЛЮБОВ ТА ІНШІ

АВТОР: Антон Зікора

Що найперше врає в будинку для літніх людей «Бейт Барух», який функціонує при єврейській громаді Дніпропетровська, так це його розміри. Тутешній величезний зимовий сад, неосяжна їдальня — все здивує будь-якого столичного журналіста. Ми-бо звикли, що зараз у Києві йде справжнісінька війна за кожен квадратний дециметр. На другому поверсі будівлі — приміщення, в якому розташована синагога. Також просторе, більше схоже на спортзал... Втім, спортзал тут також є, і навіть не один, але про це — згодом.

«Нових мешканців привела?» — запитує в Олександри Кижнер, директора цього богом спасенного закладу, рабин Сендер.

«Поглянь на них, хіба такі можуть у нас мешкати?» — відповідає Олександра Мойсеївна. Втім, якщо подивитися на зовнішність, чимало жителів «Бейт Баруха» можна вважати будь-ким, але тільки не мешканцями єврейського будинку для літніх людей. У когось — надто блакитні очі, а хтось наче й не на схилі літ.

«Бейт Барух» — спільній проект Дніпропетровської єврейської громади та Всесвітньої єврейської організації «Допомога і втіха». ▶

ФОТО: ЕВГЕН КОТЕНКО

«Бейт Циндліхт» – один із найкращих дитсадків Дніпропетровська

Будинок для літніх людей існує за фінансової підтримки єврейської громади Бостона. Він був створений з ініціативи президента єврейської громади Дніпропетровська Геннадія Боголюбова і названий на честь його батька Бориса – Баруха.

«Ми приймаємо самотніх людей єврейської національності віком від 70-ти років. Зараз у будинку живуть 65 осіб. Не всі є жителями Дніпропетровська та області, є навіть із Херсона, Чернігова, Запоріжжя. Найстаршому нашему мешканцю 97 років», – каже пані Кижнер.

Варто зазначити, що єврейська громада Дніпропетровська – одна з найчисленніших і найпотужніших національних співтовариств в Україні, хоча офіційно, за даними перепису населення, в області налічується тільки 13 тис. єреїв. Олег Ростовцев, керівник прес-служби Федерації єврейських громад України, стверджує, що сьогодні в місті їх – 50 тис., а за деякими даними – 70 тис. Погодьмося, це не дуже багато. Проте вражає інше – із цієї громади вийшли: Геннадій Боголюбов, Ігор Коломойський, Віктор Пінчук, Євген Червоненко... Усі – мільярди, всі – дніпропетровці.

«ПОВНИЙ ФАРШ» ДЛЯ ЛІТНІХ ЛЮДЕЙ

На відміну від інших будинків для літніх людей, у мешканців «Бейт Баруха» не видають квартири, і на їхні рахунки «крапає» повнокровна пенсія. Тоді як у державних закладах подібного типу 70% пенсії повертається державі та видається житло.

У будинку є вся найсучасніша апаратура для здійснення повної медичної діагностики. Два тренажерні зали, де займаються три групи, які формують відповідно до стану здоров'я їхніх учасників. Кожні півроку в групах здоров'я проводять тестування за американською системою. Жителям «Бейт Баруха» регулярно влаштовують групові сеанси психологічного розвантаження, але, маєть, головний психотерапевт тут – спосіб життя, якого притримуються пенсіонери.

Пані Олександра Кижнер розповідає: «У нашему будинку є клуби з вивчення мов: ідишу, івриту й англійської. Є власний хор, в репертуарі якого понад 100 пісень різними мовами. У нас є присадибна ділянка,

ФОТО: ЕВГЕН КОТЕНКО

де працюють охочі. І наше завдання як обслуговувального персоналу – уважно стежити за тим, щоб ніхто не залишався без якої-небудь сприя або ж наодинці».

Мешканці дому годують згідно з релігійними правилами кошерною їжею. На свята подають фаршировану рибу та інші страви небуден ної національної кухні. Ми потрапили до будинку для літніх людей 31 січня, коли заклад саме відзначав своє 60-річчя. На честь цієї події

**«ВЗАГАЛІ-ТО,
В ІУДАЇЗМІ 613
ЗАПОВІДЕЙ,
І ЛЮДЕЙ, ЯКІ
ДОТРИМУЮТЬСЯ
ІХ УСІХ, ЗНАЙТИ
СКЛАДНО»**

один із найактивніших мешканців Олександр Гуревич підняв тост. «Ле хаїм!» – підтримали його усі бейт-барухівці та дружно перехилили чатки.

Олександр Наумович, в'язень гетто, довго жив на Півночі: працював у Якутії, ходив на кораблях льодовою Арктикою. Сьогодні він – голова Ради мешканців будинку для літніх людей, органу, який вирішує всі проблеми, що виникають у жителів закладу. Разом з іншими у «Бейт Барусі» пан Гуревич активно відвідує синагогу.

«Більшість наших прихожан виховувалися в роки радянської влади, тому повернути їх до Бога не так-то й легко, – підсумовує рабин Сендер, дістаючи Тору зі спеціального сейфа. – Але потрохи таки залучаємо».

ВСЕ У НИХ – ІЗ ТОРИ

У дитячому Освітньому центрі «Бейт Ціндліхт», що знаходиться на іншому кінці Дніпропетровська, проблеми навернення людей до цїудаїзму не існують. Діти все приймають на віру, водночас ставлячись до навчання як до гри. Тут читають Тору, ввечері у п'ятницю запалюють свічки, співають шабатні пісні, печуть спеціальні хлібини – хали. Дітям показують, як має бути влаштована ідеальна єврейська кухня з двома мийками – окремо для м'ясних блюд і для молочних. ▶

ДУМКА ЕКСПЕРТА

ВАДІМ ПОЛОНСЬКИЙ
політолог, Дніпропетровськ

Обійти «п'яту графу»

Історія нашого міста нерозривно пов'язана зі зростанням єврейської громади. Указом Катерини II, виданим на 15-му році існування міста – у 1791-му – євреям дозволялося надавати громадянство в Катеринославському намісництві Таврійській області. Тоді й почала активно формуватися єврейська громада, члени

якої не тільки шили чи голили, а також працювали у таких сферах як фінансова, підприємництво та торгівля. Діяльність місцевих євреїв багато в чому і зумовила розвиток міста. У 1897 році євреї становили понад 36% населення міста, при цьому єврейським промисловцям належали близько чверті підприємств Катеринославської губернії.

За радянських часів члени громади, поєднуючи капітал, природну заповзятливість і комунікаліність з підвищеною живучістю, ефективно досягали успіху також і в адміністративній ієрархії. Для цього потрібно було лише обійти сумнозвісну «п'яту графу» в паспорті, в якій зазначали національність. Це сягнуло свого піка при Брежнєві, коли в імперському політикумі заявив про себе могутній дніпропетровський клан. Тому немає нічого дивного в тому, що і в незалежній Україні дніпропетровські євреї також дуже піднялися.

На стінах розвішено зображення з підписами на івріті.

Марина Коваленко, педагог з 12-річним стажем, запитує у дітей:

ПОЄДНУЮЧИ КАПІТАЛ І КОМУНІКАБЕЛЬНІСТЬ, ЄВРЕЇ ДОСЯГАЛИ УСПІХУ В РАДЯНСЬКІЙ АДМІНІСТРАТИВНІЙ ІЄРАРХІї. ТОМУ НЕ ДИВНО, ЩО В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКІ ЄВРЕЇ ТАКОЖ ДУЖЕ ПІДНЯЛИСЯ

— Якщо ми знайшли якусь чужу річ, що ми повинні з нею зробити?

— Сказати про знахідку вихователю, — хором відповідають діти.

— Це одна з наших заповідей — повернення загубленого, — коментує пані Марина.

Перепитую, чи ця настанова міститься у Торі.

— У нас все — з Тори. Взагалі-то, в іудаїзмі 613 заповідей, і людей, які дотримуються їх усіх, знайти складно. Але варто цього прагнути, — відповідає жінка. І продовжує. — Діти, а якщо ми поїли м'яса, а потім захотіли морозива, як ми чинимо?

— Потрібно почекати 6 годин, — відказує одна дівчинка.

Наталія Казаринська, завідувач Центру, розповідає, що заклад «Бейт Ціндліхт» названий на честь Фані та Йосипа Ціндліхт, бабусі та дідуся Віктора Пінчука. Слово «циндліхт» означає «запалена свічка», сам бізнесмен — головний спонсор цього проекту.

«Тут навчаються не тільки діти місцевих єреїв», — пояснює Юдіт Барам, директор Центру. — У «Бейт Ціндліхт» віддають своїх чад також британські, канадські, ізраїльські та американські бізнесмени, які живуть у Дніпропетровську. І це при тому, що в центрі міста також є хороши дитячі садки vip-класу, але вони надають перевагу нашому».

У групі, де навчання повністю відбувається на івріті, відтворено синагогальну атмосферу. Один хлопчик читає розділ із книжки, накинувши на голову білу тканину. Решта дітей співають молитви.

Пані Шломіт Ханзін спеціально приїхала до Дніпропетровська з Ізраїлю, щоб викладати івріт. Вихова-

телька розповідає, що на Батьківщині залишилася вся її родина, але вона приїхала в Україну з місією — за викликом рабина Шмуеля Каме-

тина величезної інфраструктури єврейського життя міста. При громаді також працює центр медичної допомоги, пансіон для дівчаток, жіноче педагогічне училище «Беті Хана», ясла-садок «Ілан», середня школа. У місті видаються три єврейські газети, два журнали, на місцевому телебаченні регулярно виходить програма «Алєф», присвячена життю громади. Дніпропетровські єреї упроваджують у життя чимало різних житейських програм, зокрема, таку як «Допомога в місцях поズбавлення волі». Тут безліч кафе-шок єврейської кухні, при синагозі працює магазин іудаїки, де можна придбати атрибути релігійного життя на всі випадки життя і поза ним.

Єврейська громада Дніпропетровська — це турботлива родина для кожного її члена. А, як відомо, у дбайливих родинах зростають щасливі діти — в цьому, напевно, і полягає причина успіху місцевих єреїв, де б вони не оселилися потім, залишивши рідне місто. ■

ФОТО: ЕВГЕН КОТНОВ

Все, як у синагозі

ПОГЛЯД

МІСТО відкритих дверей

ІННА ЗАВГОРОДНЯ
(Дніпропетровськ)

Якось мені довелося попрацювати на виборах до Дніпропетровської міськради. Ми тоді були студентами якогось там, певно другого курсу, і близьче до виборів нам трапилася нагода заробити. Потрібно було розносити по квартирах листівки з інформацією про кандидата. Просто залишати їх у поштових скриньках не дозволили. Виж ніколи не забираєте зі скриньок реклому й агітації? Я також, принаймні ніколи їх не читаю. Тому нам необхідно було дзвонити у квартири і передавати їх особисто в руки, намагаючись поговорити з виборцями, пояснити їм окремі пункти програм, вислухати їхні нарікання на владу і пропозиції до нашого кандидата. У штабі нам щось казали про стресостійкість і про те, що нам це буде дуже корисно – навчимося спілкуватися з людьми, що нам пощастило, бо випав найпрестижніший центральний район, де живуть найбагатші і найшанованіші громадяни. Ми одягалися потепліше, обвішувалися пакетами з агітаційними матеріалами, розгортали відксерені карти центру міста і розходилися на дільниці.

Часом ми знали коди замків на дверях під'їздів, іноді доводилося чекати, доки хтось відчинить. Двері під'їздів деяких новобудов нам відкривали друзі кандидата, які заздалегідь виходили нам назустріч. Ми піднімалися сходами і дивувалися, що деякі квартири займали кілька поверхів. Двері відкривали, і ми одним оком зазирали у ті величезні по-

мешкання. Вони були такі великі, що погляд не сягав кінця, наче ми зазирали до п'ятого виміру. Ми заходили в інші двори і не могли оговтатися: поряд із доглянутими новобудовами стояли старі аварійні будинки з дерев'яними балконами і тріщинами у стінах. Ми навіть не завжди наважувалися до таких будинків заходити. В деяких, щоправда, ніхто й не жив. Варто було зробити крок ліворуч, і можна було потрапити у паралельний незаасфальтований світ приватних дерев'яних будиночків і пенсіонерок у фартухах, що страшенно нагадував мексиканські нетрі із серіалу «Просто Марія». Про їхнє існування нізащо не здогадаєшся, дивлячись на місто з вікна трамвая або проходячи головними проспектами. Важко повірити, але нас рідко хто проганяв. У цьому «паралельному світі» жили переважно милі люди, які легко відкривали нам і двері, і душу. Говорили, посміхалися, з цікавістю вислуховували наші тиради про кандидата, забирали наші агітаційні матеріали. Деякі з них у відповідь починали скаржитися на відсутність світлофора, заводили нас у ванні кімнати, щоб показати іржаві патьоки на стелі, і просили переказати побачені жахи кандидатові. Ми скрупульозно записували усі скарги і наприкінці дня здавали їх у передвиборчий штаб. Іноді наш кандидат йшов у народ з нами. Ми приходили на заздалегідь визначений час, під'їдждав і кандидат. Ніколи не забуду, як він виходив із «Жигулів», які вів сам(!), хоча в довиборчому житті користувався

зовсім іншою автівкою. Він рішуче і сміливо проходив із нами до занедбаних дворів центру міста, пробирається аварійними сходами до найвіддаленіших квартир, тримався рукою за старі перила, які могли будь-якої миті завалитися.

Але особливо запам'яталася сталінка на Карла Маркса, 55, найцентральніший з усіх будинків центру, на першому поверсі якого знаходяться брендові магазини одягу. У його дворі було так тихо, наче він розташовувався не на центральному проспекті, а десь у лісі. Мешканка одного з під'їздів погукала нас до себе у квартиру. Вона почала свою історію вже в коридорі, ніби увесі цей час тільки на нас і чекала, її виселяли із квартири внаслідок афери. Квартира у неї була велика і порожня: меблів майже не було, паркет, стіни пофарбовані в зелене, на них великі фотопортрети ще молодої господині. Поки ми озиралися, вона забігла на кухню і внесла заливну мисочку з апельсинами. Чистила апельсини, щоб пригостити нас соком, і розповідала щось про багатого батька, про театр, про шовкову білизну. Чистила апельсини наче картоплю – кружальця шкірки тримали в її руках...

Кандидат наш не пройшов, проте нам все одно заплатили. Тепер я не боюся починати розмову з людьми, стійка до стресу і вмію підбирати коди замків у під'їздах. І відтоді знаю, що Дніпропетровськ – це те місто, у якому перед вами ніколи не зачинять двері.

«САТАНА»

З УКРАЇНСЬКОЮ БІОГРАФІЄЮ

СТВОРЕНИЙ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ РАКЕТНИЙ КОМПЛЕКС РС-20 – ЧИ НЕ НАЙСТРАШНІША ЗБРОЯ НА ПЛАНЕТІ ЗЕМЛЯ

Автор: Сергій Лук'янчук

Наприкінці січня пострадянський інформаційний простір облетіла гучна новина – Росія денонсувала міждержавну угоду про використання радарів дальнього протиракетного попередження, розташованих в Україні. Риторика, яку при цьому активно використовували російські ЗМІ, не давала підстав для двозначностей – українські радари застарілі, інформація від них ненадійна, і взагалі – Україна йде в НАТО, тож як можна з нею співпрацювати у такій стратегічно важливій галузі, як протиракетна безпека? Однак чому ті самі ЗМІ значно скромніше коментували інше рішення Держдуми, прийняте в той же день. А саме – ратифікацію українсько-російського договору про продовження терміну використання ракетного

комплексу РС-20, технічне виконання якої має забезпечити дніпропетровське виробниче об'єднання «Південмаш». 12 лютого цей договір підписав президент Путін.

КРАЩОГО НЕМАЄ

Така скромність зрозуміла – адже важко пояснити російському обивателеві, чому потрібно відмовлятися від радарів «пронатівської» України і водночас довіряти їй опіку над частиною ракетно-ядерного арсеналу Росії? Адже виготовлена в Дніпропетровську РС-20 «Воєвода» – це найпотужніша ракета, яка стоїть зараз на озброєнні РФ. Саме на цих ракетах встановлено більшу частину російського ядерного арсеналу. Навіть в офіційних планах розвитку ракетних військ Росії створення аналога РС-20 очікується не раніше 2020 року, а в ре-

альності претендентів на заміну не видно і в більш віддалений перспективі. За оцінкою пострадянських і західних військових експертів, протиракетного захисту від цієї зброї країни НАТО не мають і навряд чи колись створять. Недаремно комплекс РС-20 (він же – Р-36М) у натівській класифікації має назву SS-18 «Satan» – «Сатана». Важко повірити, що перша модифікація цієї суперракети була створена дніпропетровським КБ «Південне» ще на початку 1970 років.

В офіційній історії ракетобудування небагато цікавого: складається враження, що її творили не живі люди, а бронзові бюсти героїв соцпраці, які майже безпомилково рухалися до обраної мети, «виконуючи завдання партії та уряду». Натомість зі спогадів безпосередніх учасників подій формується інша картина: між різними

Шахтна установка «Сатани» може витримати ядерний вибух на відстані кількасот метрів

Михайло Янгель

«ракетними школами» в СРСР точилася справжні війни, а в особистих стосунках головних конструкторів виравали шекспірівські пристрасті — з інтригами та гострими конфліктами. В епіцентрі одного з таких конфліктів опинилися «батько радянської космонавтики» Сергій Павлович Корольов та головний конструктор КБ «Південне» Михайло Кузьмич Янгель. А його наслідком стало створення в Дніпропетровську окремого (і, як виявилося потім — найбільш перспективного) напряму військового ракетобудування.

ЯК ПОСВАРИЛИСЯ СЕРГІЙ ПАВЛОВИЧ З МИХАЙЛОМ КУЗЬМИЧЕМ

На початку 1950-х стало очевидним: для того, щоб в арсеналі СРСР з'явилися ракети, здатні «дістати Америку», необхідно створити виробничо-конструкторські комплекси — з власними заводами, КБ та науково-дослідними установами. Перший такий комплекс розгортається на базі московського НДІ-88, до складу якого входило знамените згодом конструкторське бюро Корольова (ОКБ-1). У цей же інститут отримав призначення молодий авіаконструктор Михайло Янгель. У своїх мемуарах заступник Корольова Борис Черток розповідає, що Корольов, представляючи йому Янгеля, висловився про нього так: «Начальником у тебе буде Янгель, ти його не знаєш, я теж не знаю. Думаю, що він у нас буде недовго. У твоїх справах він, по-моєму, нічого не розуміє, і нашого досвіду не має».

Однак вже за рік Янгель отримав підвищення — став заступником Корольова. Той доручив Янгелю контроль за виробництвом ракет Р-1 та Р-2, яке саме тоді створювалося в Дніпропетровську.

А в 1952 році сталася несподіванка — під час кадрових змін в НДІ-88 Янгель був призначений його директором. Таким чином Корольов опинився у підлеглих свого колишнього зама. А цього він стерпіти не міг. Особливістю характеру Корольова було майже хворобливе владолюбство і крутій норов. Втім, навряд чи можна йому за це дорікнути: свого часу саме внаслідок доносів колег Корольов «загrimів» на Коліму, звідки лише дивом повернувся живим.

Янгель, у свою чергу, вважав, що КБ Корольова має підпорядковуватися інституту, а не навпаки. Справа дійшла до гострого конфлікту. Проте на той час Корольов уже мав достатньо заслуг, щоб до його думки прислухалися в ЦК Компартії. Він добився того, щоб Янгеля понизили з директора до головного інженера і тим самим звільнili від прав керувати Корольовим. Зрозуміло, що для Михайла Янгеля це була не просто невдача в кар'єрі, але й особисте приниження. І менше ніж за рік він погодився на пропозицію переїхати в Дніпропетровськ та очолити щойно створене при заводі

ни, а за кілька днів кисень випаровувався, і ракету необхідно було знову заправляти. Натомість дніпропетровці запропонували ракету на так званих висококиплячих компонентах: несиметричний диметилгідразин (НДМГ) та азотний тетраоксид (АТ) як окисник. З погляду експлуатації ці компоненти були рідкісною «гідотою» — надто токсичні, висококорозійні та вибухонебезпечні. Однак у них була одна перевага: в заправленому вигляді ракета могла простояти на бойовому чергуванні роками, і запуск можна було здійснити за лічені хвилини. Як не опирається Корольов, саме ракети Янгеля стали основою «ядерного меча» СРСР. Натомість «корольовські» ракети обслуговували космонавтику. Військові, за чий кошт виробляли балістичні ракети, юдливо жартували щодо цього: «Янгель працює на нас, а Корольов — на ТАРС» (Телеграфне агентство Радянського Союзу).

Янгель не лише дав армії потрібну її балістичну ракету: він був одним із пionерів розробки принципів застосування ядерної зброї у випадку гло-

САМЕ РАКЕТИ ЯНГЕЛЯ СТАЛИ ОСНОВОЮ «ЯДЕРНОГО МЕЧА» СРСР

конструкторське бюро. Однак Корольову він нічого не забув і не пробачив: два головних конструктори намагалися не зустрічатися і не спілкуватися між собою, а вимушенні контакти підтримували через замів.

ІНШИЙ ШЛЯХ «ПІВДЕНМАША»

Поступово КБ Янгеля здобувало все більший вплив на керівництво військово-промислового комплексу СРСР. Вагому роль тут відіграв Леонід Брежнєв, який за часів Хрущова відповідав у ЦК за оборонну промисловість. «Ми маємо свою людину в ЦК» — напівжартома, напівсерйозно говорили щодо цього на «Південмаші».

І настав час, коли Янгель зміг відплатити Корольову за минуле. Він безпосередньо і в дуже різкій формі заявив: ракети, які розробляє Корольов, не придатні для армії. Річ у тім, що «корольовські» ракети використовували як паливо керосин, а як окисник — зріджений кисень. Фатальним недоліком такого підходу була непридатність ракети як до швидкої підготовки до старту, так і до тривалого бойового чергування. Для заправки зрідженим киснем потрібні були годи-

ального конфлікту. Кількість балістичних носіїв ядерних зарядів зросла, і потрібно було вирішити, як саме використовувати цю зброю, якщо розпочнеться Третя світова війна. Стратегічно планувати превентивний масовий ядерний удар було страшно — адже це, по суті, означало спровокувати початок апокаліпсису. Натомість було розроблено стратегію так званого зворотно-зустрічного удару: СРСР здійснює масову атаку балістичними ракетами у відповідь на перший удар з боку США. Однак у цих умовах ракети мали «прориватися» в атмосферу крізь розпеченні хмар надземних ядерних вибухів, а позиції — мати посилені захисти від ударної хвилі та світлового випромінювання. Саме такою і стала знаменита дніпропетровська «Сатана» — ракетний комплекс Р-36М та її подальші видозміні. Її розробником був Володимир Федорович Уткін, який став головним конструктором після смерті Янгеля.

ПОРТРЕТ «САТАНИ»

Унікальність комплексу Р-36М у тому, що він зміг забезпечити таке поєд-

Різні модифікації дніпропетровської «Сатани»

Прийняття на озброєння	Маса	Діаметр	Довжина	Маса бойової частини	Кількість боеголовок	Дальність стрільби
P-36M						
1978	210 т	300 см	34,6 м	7300 кг	1x20 Мт 1x8 Мт 8x1 Мт	11200 – 16000 км
P-36M УТХ						
1980	211 т	300 см	34,3 м	8800 кг	10x550 Кт	11500 км
P-36M2						
1988	211 т	300 см	34,3 м	8800 кг	10 x750 Кт 1x20 Мт	11000 – 16000 км

ГРАФІКА: АНДРІЙ БРМОЛЕНКО

нання захищеності стартової позиції, ефективності й автономності запуску та потужності самої ракети, рівних яким ніде у світі досі не створено. Двоступенева ракета масою в 210 та довжиною 34,3 м була самодостатньою «річкою в собі»: на заводі її поміщали в закритий транспортно-пусковий контейнер і в такому вигляді транспортували та опускали в шахту. Після заливки пальним на ракету встановлювали боеголовку, дах шахти закривався, люки опечатували і ракета починала бойове чергування. Другою революційною інновацією став «мінометний старт» – спеціальні порохові заряди «викидали» ракету з шахти на висоту приблизно 20 м, після чого запускався її власний двигун. Такий старт був безпечнішим й ефективнішим. «Побічним ефектом» стала видовищність пуску: 200-тонна машина, яка під дією тиску порохових акумуляторів вилітала з шахти і лише після цього здіймалася в небо на стопі полум'я, справляла потужне враження. Для захисту від радіації корпус P-36M був вкритий спеціальним

покриттям чорного кольору: подейкують, що саме за цей зловісний вигляд ракета отримала прізвисько «Сатана».

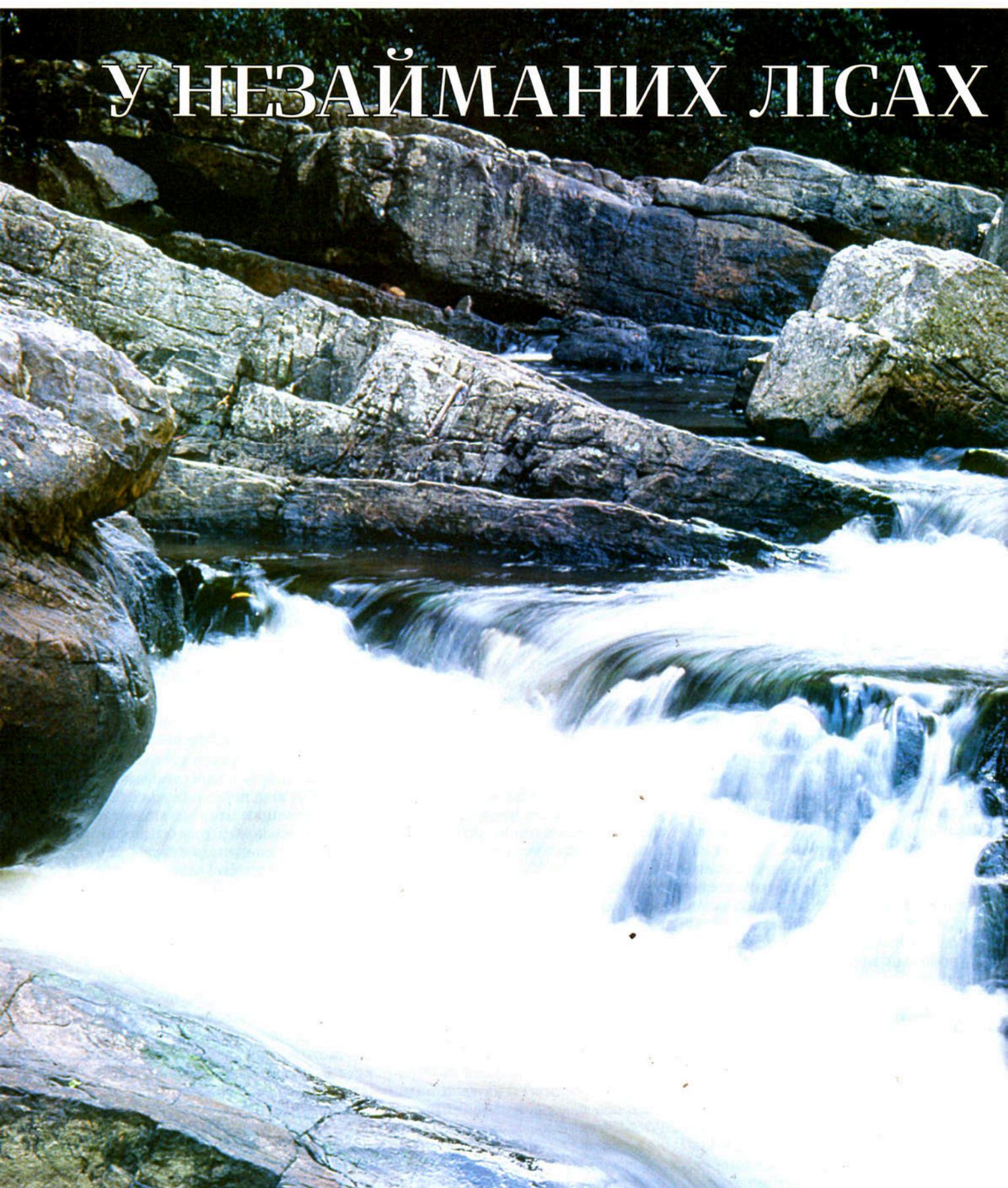
Однак найважливішою особливістю P-36M були її бойові характеристики. Перша модифікація ракети могла закинути термоядерний заряд потужністю 8 мегатонн (Мт) на відстань 16 тис. км, а «важку» боеголовку на 25 Мт – на 11 200 км. І в першому, і в другому випадках P-36M могла дістати будь-яку точку на території вірогідного противника. Однак найстрашнішими для США виявилися «багатоголові» P-36M – головна частина містила 8 боеголовок індивідуального наведення потужністю по 1 Мт кожна.

Людському розуму важко усвідомити, що неслася в собі одна така ракета. Кожна з 8 боеголовок P-36M містила 77 «хіросим». У наступних модифікаціях ракети P-36M УТХ та P-36M2 (саме вони зараз перебувають на озброєнні в Росії) потужність роздільних боеголовок дещо зменшилась (до 550 та 750 кт, відповідно), однак

їхня кількість зросла до 10. Якщо із сотень ракет P-36M, які стояли на озброєнні СРСР, лише одна донесла б до ворожої країни всі свої боеголовки, це означало б смерть для десятків мільйонів людей і повне руйнування як мінімум 10 міст. Моноблочний 20-чи 25-мегатонний заряд міг знищити лише одну цілі, але тут є ще більш вражаюче порівняння: підраховано, що за роки Другої світової війни було витрачено приблизно 5 Мт босприпасів. Тобто, одна «Сатана» у 4–5 разів смертоносніша, ніж всі армії всіх воюючих сторін у Другій світовій.

Можливо, світ досі не згорів у ядерному полум'ї лише тому, що свого часу в Дніпропетровську була створена настільки жахлива зброя, що навіть найнесамовитіші політики не наважаться її використати. Однак ракета до цього готова. Трохи більше року тому Росія здійснила випробувальний пуск «Сатани» з метою перевірки можливості продовження її бойового використання. Зроблена в Дніпропетровську ракета влучила в ціль усіма десятьма боеголовками. ■

У НЕЗАЙМАНИХ ЛІСАХ

| НАВІГАТОР |

МАЛАЙЗІЙ

ЗА МОЇМИ ПЛЕЧИМА –
БЕЗЛІЧ ЕКСПЕДИЦІЙ
У ВІДДАЛЕНІ КУТОЧКИ
ДИКОЇ ТАЙГИ... ОДНАК
СТИКНУТИСЯ
З ЕКВАТОРІАЛЬНИМИ
ЛІСАМИ НЕ
ВДАВАЛОСЯ,
ПОКИ Я НЕ ВІДВІДАВ
У МАЛАЙЗІЇ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАРК
ТАМАН НЕГАРА

АВТОР: Андрій Котлярчук

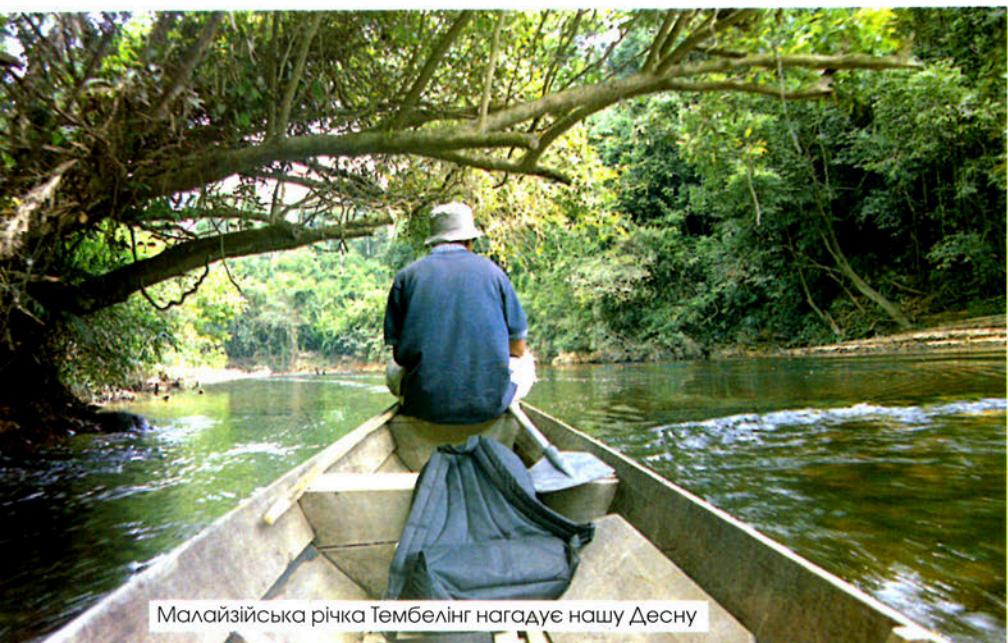
ФОТО АВТОРА

Розбитта асфальтована дорога намотувала петлі. З кожним кілометром вона забиралася усе вище й вище. Я, зізнатися, стомився спостерігати рівномірну стіну тропічного лісу, коли ліворуч вигулькнуло невелике болітце, прикрашене рожевими лотосами. Серце мандрівника здригнулося. «Гальмуй!» – гукнув я. Кмітливий гід одразу переклав водієві: «Стоп, стоп!» І впевнено показав на стежку, прокладену дикими свинями, мовляв, тут сухо. За хвилину я стояв там, де погойдували своїми голівками дікі рожеві лотоси.

Перед самим заповідником нам зустрілася череда буйволів. Не сумніваючись у правильності наших

Абориген поціляє мавпу з духовової рушниці

Малайзійська річка Тембелінг нагадує нашу Десну

дій, ми вискочили з машини. Нас відокремлювали від копитних не більше 15 кроків. І тут ми зрозуміли, що бики поводяться якось дивно. Вишикувавши стіною і нахиливши голови, вони з недружньою цікавістю розглядають нас спілоба. Швидко оцінивши ситуацію, ми почали відступ.

У ЗАПОВІДНОМУ ПАРКУ

Тут прекрасні готелі: дерев'яні бунгало в колоніальному стилі серед тропічної природи. У будиночку виявилося повно щілин. Одного разу я прокинувся від того, що якийсь місцевий пацюк притяг у будинок придушену ящірку! Півночі об стінку бунгало терся дикий кабан, дахом стрибали макаки, а на веранді полювала невгамовна цивета [див. словничок].

За сіданком нас із супутниками очікував сюрприз: основними відвідувачами Таман Негара виявилися зграйки симпатичних дівчат із Німеччини. Упродовж всього часу перебування в заповіднику ми спостерігали, як діви із заплічниками, одягнені в камуфляж і похідні черевики, ішли в джунглі. Розібравшись у місцевих умовах, я заспокоївся. Приблизно 15% Національного парку пронизано стежками, а через струмки перекинуті містки. Так що дівчатам не довелося прорубуватися з мачете в руках крізь незаймані джунглі. Але однаково їхній ентузіазм викликав повагу. Де в цей час були німецькі хлопці? Напевно, пили пиво у Мюнхені.

НЕЗАЙМАНІ ДЖУНГЛІ

З перших же кроків у джунглях на тебе вивергається скрекіт цикад, щебетання дивовижних птахів і високотіння макак. З оглушливим ляскотом пролітає зграя яскраво-синіх папуг, а перед самим носом неотруйна змійка зображені ліану. «У жодному зоопарку світу немає такої концентрації живих істот, як тут!» — наш провідник, малайзієць Сабрі, в це свято вірить. Мене вразило мильне дерево (*Rumput Kapal Terbang*). Варто намочити його листки і потерти їх, як з'являється густа мильна піна, яка є прекрасним антисептиком.

А деревоподібна папороть? Із часів динозаврів ця рослина практично не змінилася. Мурахи завбільшки з гедзів діловито пожирають волохату гусіні. В'юнкий варан

Пройти таким містком – це справжній адреналіновий атракціон

біжить вертикальним стовбуrom...
Рай для любителів природи!

Незабаром ми підходимо до ви-
сячого мосту. Оцінити враження від

По нозі текла кров. Я ретельно про-
мив ранку, наклав пластір. Через 10
секунд кров пробилася крізь тка-
нину. Здивований, я наклав ще один

Двигун вив щоразу, коли ми пе-
реоборювали черговий поріг. Навко-
ло нас білою піною кипіла вода, бриз-
ки залитали в човен.

Ми причалили до невеликого
пляжу і пішки вирушили на ма-
льовничий каскад порогів. Провід-
ник меланхолійно зауважив, що
цю стежку рік тому чомусь полю-
били слони. Каскад мене особливо
не вразив. Але! Тут я вперше ску-
пався в гірській ріці з тсплою до-
дою. Зазвичай гірські ріки утвор-
юються від підтілих у горах льо-
довиків. А тут – дивне відчуття.
Водоспад є, вири теж, гірська ріка
від зlostі, здавалося, ладна про-
ковтнути навколоїшні камені, а
вода – тепла!

ПІВНОЧІ ОБ СТІНКУ БУНГАЛО ТЕРСЯ ДИКИЙ КАБАН, ДАХОМ СТРИБАЛИ МАКАКИ, А НА ВЕРАНДІ ПОЛЮВАЛА НЕВГАМОВНА ЦИВЕТА

його проходження можуть тільки ті,
хто стрибали у прірву з гумовим
джгутом на нозі або сплавлялися
сібірськими ріками. Адреналін у
чистому вигляді! Уявіть людину, яка
їде на висоті 45 м хисткою дошкою
усього 25 см завширшки! А під нога-
ми – тропічний ліс. Удалечині ви-
дніються ріка і гори. Однак розгля-
дати цю красу якось не до снаги.
З'являється неймовірне бажання
якнайшвидше перебратися на той
бік і злегка віддихатися.

Повернувшись у бунгало, з'ясо-
вую, що мою ногу облюбувала
симпатична 5-сантиметрова п'явка.
Після того, як я облив її з пляшки ві-
скі, вона швиденько ретирувалася.

пластір. Але кровотеча ще довго і
не думала зупинятися! Втім, не
дивно: виявилося, що при укусі
п'явки виділяють у кров речовину
гирудин, що перешкоджає згор-
танню крові.

РАФТИНГ

Ми сіли у вузьку пірогу, на носі
якої розташувався лоцман з пати-
ком, а ззаду, біля двигуна, – кер-
манич. Ліс раз за разом стуляв над
нами свій дах. Численні чорні вар-
ани плили до берега. Ігуани ж
байдуже спостерігали за нашим
пересуванням. Дики свині рилися у
багноці, а орли пірнали у воду за
рибою.

ТУБІЛЬЦІ

Довідавшись, що ми їдемо у спра-
жнє село племені батек, я захвилю-
вався. У глибині душі підозрював,
що це буде щось театралізоване. Але
я помилився. Аборигени виявилися
справжніми. На території Націо-
нального парку їх люблять і ре-
ально охороняють.

Час від часу тубільці зриваються
з місця і йдуть углиб джунглів – ■

НОТАТКИ ТУРИСТА

Малайзія –
терени неозорих парків

У цій країні площа національних парків становить 61% всієї території. Саме в Малайзії ростуть найнезайманіші ліси планети. У багатьох регіонах людина взагалі ніколи не втручалася в життя лісу!

Національний парк Таман Негара розташований на Малаккському півострові. Його площа становить 436 тис. га. На території цього заповідника, крім лісів, розташоване скелясте пасмо Кербау.

Національний парк обмиває ріка Паханг, яка із численними притоками створює густу річкову мережу. Ріки бурхливі і порожисті, умови для рафтингу там просто ідеальні.

СЛОВНИЧОК

Цивета – невеликий хижак, що нагадує куницю або кішку. Тулуб витягнутий, мускулястий і гнукий. Живе у лісах. Поїдає боби й плоди кавового дерева. Щирим цінителям кави пропонують спробувати дорогий напій з екскрементів цивети. Цей напій вигадали в Австралії, поширеній він також у США.

за чередами мавп. Ними й харчуються. Адміністрація заповідника іноді завозить у селище туристів. За це аборигени отримують якісь кошти. Тим і живуть. Тепер уявіть мій шок, коли я замість розмальо-

ця для полювання на мавп. Це 2-метрова бамбукова тичка. Стріляють 20-сантиметровими отруйними стрілами, вирізаними з бамбука. Поранена мавпа намагається позбутися від стріли, ламає її, а за

кордоном заповідника, а тому риболовлю у ній дозволено. Місцями вона нагадувала мені рідну Десну.

Наша пірога, що підганялася потужним двигуном, одразу ж вирвались на середину потоку й помчалася проти течії. Ліворуч і праворуч до неба здіймалися потужні гори.

У заводі ріки двоє парубійків пірнали з вузького човника. До правої руки кожного була прив'язана гумка й довга тонка піка. Тільки-но хтось із них відпускав гумку, як піка миттєво вилітала на метр уперед. Підсумком їхнього годинного рибополювання стало кілька чудових 4-кілограмових рибин. Вони зблизька нагадували лящів.

Протягом двох годин ми штурмували пороги й купалися в затоках. На самій ріці купатися було неможливо, тому що течія миттєво б нас знесла. Час від часу ми підпливали до рибалок, щоб подивитися, що вони зловили. Одного

АБОРИГЕНИ ВИЯВИЛИСЯ СПРАВЖНІМИ. НА ТЕРІТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПАРКУ ЇХ ЛЮБЛЯТЬ І РЕТЕЛЬНО ОХОРОНЯЮТЬ, ЯК І ІНШІ ОБ'ЄКТИ ПРИРОДИ

ваних театральних дикунів побачив табір темношкірих людей, одягнених у спортивні штани «Аді-дас» і маєчки «Марко Поло». Одяг, зрозуміло, був подарований Червоним Хрестом. Мені залишалося лише руками розвести.

Та як компенсацію папуаси показали, як працює духовна рушни-

кілька хвилин вмирає. Тельбухи вбитої мавпи аборигени викидають, а м'ясо ретельно промивають.

Щораз, коли ми штурмували пороги мутної ріки Тембелінг, на камінні я зауважував рибалок. Ця ріка досить широка, дуже бурхлива, з водою кольору «кава з вершками». Вона є природним

Діти-тубільці вдягнуті в гуманітарний сейкond-хенд

разу мене зацікавив малайзієць, який метав невід-вітрило. Варто було нам тільки наблизитися, як невід зачепився за корч. Рибалці довелось пірнати на дно.

Однак найцікавіша риболовля йшла на плесі. Там на спініні ловили креветок. Це були гіантські прісноводні креветки, які за розмірами були навіть більшими ніж ко-

— Дякую, я здогадався. А в неї є місцева назва?

— Я вперше бачу білу людину, яку цікавить малайзійська назва! Вона має ім'я «уданг' галаг» (Udang galah).

Трохи нижче за течією середніх років китаєць закидав спінінг. Я встиг тільки гукнути йому:

— Як риболовля, друже?!!

**ПАПУАСИ ПОКАЗАЛИ,
ЯК ПРАЦЮЄ ДУХОВА РУШНИЦЯ
ДЛЯ ПОЛЮВАННЯ НА МАВП.
ЦЕ ДВОМЕТРОВА БАМБУКОВА
ТИЧКА, З ЯКОЇ СТРІЛЯЮТЬ
ОТРУЙНИМИ СТРІЛАМИ**

ролівські! У нас із рибалкою відбувся діалог англійською:

— Містере, а як називається те, що ви зловили?
— Креветка.

— Відмінно, містер! — доніс вітер. — Як в акваріумі!

Наш човен несло до готелю, і я усвідомив, що моя мрія нарешті здійснилася. ■

ЯК ДІСТАТИСЯ

Дороги там погані

У Куала-Лумпур, столицю Малайзії, можна дістатися арабськими авіалініями за маршрутом «Київ – Дубай – Куала-Лумпур». Або ж французькою «Ейр Франс» через Париз, або німецькою «Люфтганзою» через Франкфурт. За будь-якого вибору вартість авіаперельоту в обидва кінці коштуватиме \$840–890. Поїздки туди безпечні і не вимагають юдних щеплень.

Потім від Куала-Лумпura до заповідника потрібно винайняти машину, оскільки парк Таман Негара знаходитьться у глухій провінції на північ від столиці. Дорога до нього поганенька, нарадує наші українські шляхи, тож беруть місцеві водії недешево.

Київські туристичні агенції пропонують поїздку до Малайзії зазвичай «у паїеті» з Таїландом. Але ж не кожному потрібне на додачу «пластмасове відро».

Під космічним прицілом

НА ГОЛОВУ ЗЕМЛЯНАМ МОЖЕ ВПАСТИ АМЕРИКАНСЬКИЙ СУПУТНИК-«ШПИГУН», ПЕРЕПОВНЕНИЙ НЕБЕЗПЕЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ

Автор: Антоніна Цимбалюк

Розвідапарат USA-193, відомий як NROL-21, від початку переслідували невдачі. Вже за місяць після його запуску в грудні 2006 року з'явилася інформація, що він вийшов з-під контролю. Не виключено, що причиною цього стало виведення його на нестандартно низьку орбіту чи навіть зіткнення з «космічним сміттям». Втім, Управління національної розвідки США (не плутати з ЦРУ), яке ініціювало експеримент, спростовувало цей факт до останнього.

Достовірні дані, нехай і фрагментами, просочилися у пресу на початку минулого року. Уже тоді анонімні джерела з управління прогнозували ситуацію як «вкрай не-втішну». Разом із витоком інформації зросла і кількість теорій: що буде у разі зіткнення супутника із Землею. На безprecedентність ситуації впливають кілька чинників.

Супутник фактично нашпиговані небезпечними речовинами. Останнє нещодавно визнав Пентагон. За словами головнокомандувача північного командування — генерала ВПС США Джина Ренуарта, двигун корабля працює на токсичному паливі гідразині. Це раніше допускали й астрономи-любителі. Під час оптичних спостережень за супутником вони не зафіксували розкритих панелей сонячних батарей. Тож версія про наявність на борту радіоізотопної енергетичної установки потребувала лише офіційного визнання.

Американський супутник має шанси впасти на більшості території суши

НАВІГАТОР

Не менш небезпечними є і 9-тонні габарити апарату. Маса, нехай і не критична, проте з такою «начинкою» загрозлива. Якщо бак з пальним витримає подорож через атмосферу, на Землю потрапить значна кількість високотоксичних речовин, які легко утворюють вибухові сполуки. Втім

У РАДІ БЕЗПЕКИ США ВИЗНАЮТЬ: НАРАЗІ ЙДЕТЬСЯ ЛИШЕ ПРО ПОШУК МОЖЛИВОСТЕЙ МІНІМІЗАЦІЇ ШКОДИ, ЯКУ ЗАВДАСТЬ «ШПИГУН», ЩО ПАДАЄ

найбільша проблема — неконтрольованість супутника. У Раді безпеки США визнають: наразі йдеться лише про пошук можливостей мінімізації шкоди, яку завдасть «шпигун», що падає.

СУХОДІЛ ЧИ ОКЕАН?

Із урахуванням нахилу орбіти супутника, його падіння можливе в межах: 58,5° південної широти — 58,5° північної широти. Йдеться майже про всю заселену територію суходолу. За розрахунками американських фахівців, супутник, падаючи, швид-

ше за все, згорить у щільних шарах атмосфери. Його ж залишки потраплять у Світовий океан. Заспокійлива реакція чиновників зрозуміла. У разі катастрофи американського супутника-«шпигуна», відповідатимуть за завдану шкоду саме США. «Відповідні урядові відомства стежать за розвитком ситуації», — заявив ЗМІ представник Ради національної безпеки при Білому дому Гордон Джондро. — Ми вивчаємо різні варіанти розвитку подій, аби зменшити ступінь збитку, спричиненого падінням цього супутника».

Проте такому прогнозу довіряють не всі. USA-193 мас, приблизно, розміри мікроавтобуса, тому згоріти в атмосфері він не встигне. Зазвичай супутники таких габаритів, якщо не втрачено керування із Землі, топлять в Тихому океані. Чи не найбільше занепокоєні фактом космічної загрози в Росії. Попри те, що ймовірність падіння на її територію USA-193 не перевищує й 4%, російські засоби контролю пильно відстежують його траекторію руху. Адже, керуючись оперативними даними, можна буде роз-

ДОВІДКА

Космічний шпіонаж

США — беззаперечний лідер світової космічної царини. Витрати Вашингтона на спецслужби у 2006–2007 роках сягли \$43,5 млрд. 80% цієї суми становить бюджет Національного управління повітряно-космічної розвідки й Агенції національної безпеки США. Першим і найуспішнішим проривом американців у галузі космічної розвідки була програма Corona. Впродовж 1968–1972 років на орбіту Землі виведено 121 супутник — зроблено 800 тис. фотографій, на яких розпізнаваними на земній поверхні були новітні двометрові об'єкти. Своїм лідерством фотосистема Corona поступилася лише після винайдення цифрових відеотехнологій.

урахуватиме і час, авідтак — вчасно евакуювати населення, чи зібрати уламки і дізнатися про американські технічні ноу-хау. Адже поламаний апарат призначався для тестування нових технологій, які планували використати для розробки супутників-«шпигунів» нового покоління. Крім того, падіння космічного «шпигуна» загрожує розкриттям американських технологій у сфері збору розвідданих. Супутники-«шпигуни» поділяються на два класи — відової розвілки і рапіоперехоплення. Перші призначенні для фотозйомки з космосу, другі — для прослуховування. Не проти дізнатися про секретні технології США і Китай.

Запобігти перехопленню уламків можна, лише збивши «шпигуна» ракетою. Пентагон все ж не виключає цей план ліквідації апарату. ■

ІСТОРІЯ

Хроніки «зоряних» аварій

З історії космічних технологій відома не одна «зоряна» аварія. 30 років тому з орбіти зійшла 78-тонна космічна станція Skylab. Тоді жертв вдалося уникнути — залишки апарату впали в Індійський океан та на безлюдні пустельні території Західної Австралії. Подібне сталося в 1991 році з радянською орбітальною станцією «Салют-7». Її уламки впали на Землю неподалік від берегів Чилі.

Ще на зорі космічної ери на території СРСР приземлився американський супутник-«шпигун» Discoverer — залишки знайшли місцеві жителі. У 1970-х і 1980 роках з орбіти регулярно падали радянські супутники морської розвідки з ядерними реакторами на борту. Востаннє невдалий запуск космічних апаратів стався рік тому. 6 вересня 2007 року російська ракета-носій «Протон-М» з японським супутником зв'язку впала в безлюдному районі Казахстану невдовзі після старту.

Феномен «ДНІПРА»

ВИБОРОВШИ НЕОФІЦІЙНЕ ЗВАННЯ
ЗИМОВОГО ЧЕМПІОНА УКРАЇНИ, «ДНІПРО»
СВОЄЮ ГРОЮ НАГАДУЄ СЬОГОДНІ СЛАВНУ
КОМАНДУ 1980-Х

Автор: ВЛАДИСЛАВ ГОЛОВАХІН

Тоді колектив з обласного центру своїми досягненнями поступався лише легендарному київському «Динамо». Дніпряні двічі здобували «золото» радянської першості й стільки ж — срібні та бронзові медалі, вигравали також Кубок країни. Команда під керівництвом спочатку Володимира Ємця, а потім і Євгена Кучеревського, гідно виступала і в Європі. У двох стартах Кубка європейських чемпіонів (прапором нинішньої Ліги) вона обидва рази потрапляла до вісімки найсильніших клубів Старого світу.

У СЕМИ НЯЊОК...

Широке русло «Дніпра» обміліло на початку 1990-х. Власник команди — «Південмаш» — був уже неспроможний фінансувати своє дітище. На допомогу клубу прийшла місцева фірма «Дебют-Фідав», яка виявилася «каліфом на годину». За деякий час шефство

над колективом ненадовго взяла столична корпорація «Республіка». Говорять, що 1996 року перший президент ФК «Дніпро» і другий Президент України Леонід Кучма попросив допомоги у групи «Приват». Сергій Тігілко дійсно намагався повернути «Дніпру» колишню славу, але після його від'їзду до Києва ніхто проблемами колективу не опікувався. На життєдіяльність клубу виділялися близько \$3 млн (з чуток, саме така сума значилася в джентльменській угоді між Кучмою і керівництвом «Привату»). Тоді команді довелося поборотися за виживання в елітному дивізіоні.

Проте поступово новий власник клубу Ігор Коломойський усе більше занурювався в нюанси гри мільйонів і, відповідно, частіше звертав увагу на команду. Саме він домовився з братами Суркісами про пірейзд до Дніпропетровська гравців «Днімара», які не мали ігрової прак-

тики у столичному клубі. За 5 років цей маршрут освоїли півтора десятка киян, а деякі уболівальники жартома стали називати «Дніпро» фарм-клубом «Динамо».

НАЙБІЛЬШ УКРАЇНСЬКА

У нинішньому тисячолітті першу «бронзу» разом з командою кував Микола Федоренко, але справжнього розквіту колектив досяг уже при новому-старому наставнику Євгеніві Кучеревському. Для уболівальників «Дніпра» Мефодій, як його любовно тут називали, — все одно, що Валерій Лобановський для шанувальників столичного «Днімара». Тренер, який вигравав з дніпрянами «золото» союзного карбування, зміг об'єднати гравців загальною метою, збалансувати склад і налаштувати командну взаємодію. Під його керівництвом розцвіли півзахисники Олександр Рикун і Руслан Ротань, справно штампував голи «золотий хлопчик» Олег Венглінський.

НАВІГАТОР

зміг прищепити босові ідею конкуренції з футбольними грандами. Але в цьому рації не було: саме завдяки коучу Коломойський поступово «втягувався» у футбол, і в його нинішньому ставленні до «Дніпра» — чимала заслуга Кучеревського. Останній, вичавивши з тієї команди максимум, після тимчасового спаду в грі колективу поступився місцем Олегу Протасову.

АМБІЦІЇ ТА МОЖЛИВОСТІ

Протасов-тренер прийшов уже до зовсім іншої команди. На базі клубу в Придніпровську закінчували грандіозний ремонт, після якого інфраструктура «Дніпра» одразу зробила гіантський якісний стрибок. Тривало будівництво нового клубного стадіону в самому центрі Дніпропетровська — на цій арені, яка називалася «Металург», команда грава в 1960—1970-х роках. Та й клуб став сповідувати гнучкішу політику в трансферних питаннях.

Утім, на те, аби поставити гру

Дмитро Лепа і 17-річний нападник Євген Шахов-молодший.

Керівництво команди не стало коригувати завдання на сезон (місце в трійці), здається, що засновники клубу просто не хочуть психологічно перенавантажувати спортсменів. Хоча амбіції власника «Дніпра» видно неозброєним оком. По-перше, йому вдалося утримати в Дніпропетровську Олега Протасова, який отримав пропозицію від ФК «Москва». По-друге, в зимове міжсезоння на трансферному ринку клуб проявив вражуючу активність. До Дніпропетровська приїхали півзахисник збірної Росії Ролан Гусев, його колега по амплуа Маріо Холек, який вже отримав запрошення до національної збірної Чехії, аргентинець Осмар Данель Феррейра і нападник збірної Румунії Іон Мазілу. За \$5 млн повернувся до Дніпропетровська Руслан Ротань, який так і не проявив себе в кіївському «Динамо».

Схоже, Коломойський спить і

ВАЛІКУ 2008 РОКУ, КОЛИ БУДЕ ЗДАНО В ЕКСПЛУАТАЦІЮ КРАСЕНЬ-СТАДІОН, ІНФРАСТРУКТУРА «ДНІПРА» ВІДПОВІДАТИМЕ ВСІМ ВИМОГАМ ПРОВЕДЕННЯ ДОМАШНІХ МАТЧІВ ЛІГИ ЧЕМПІОНІВ

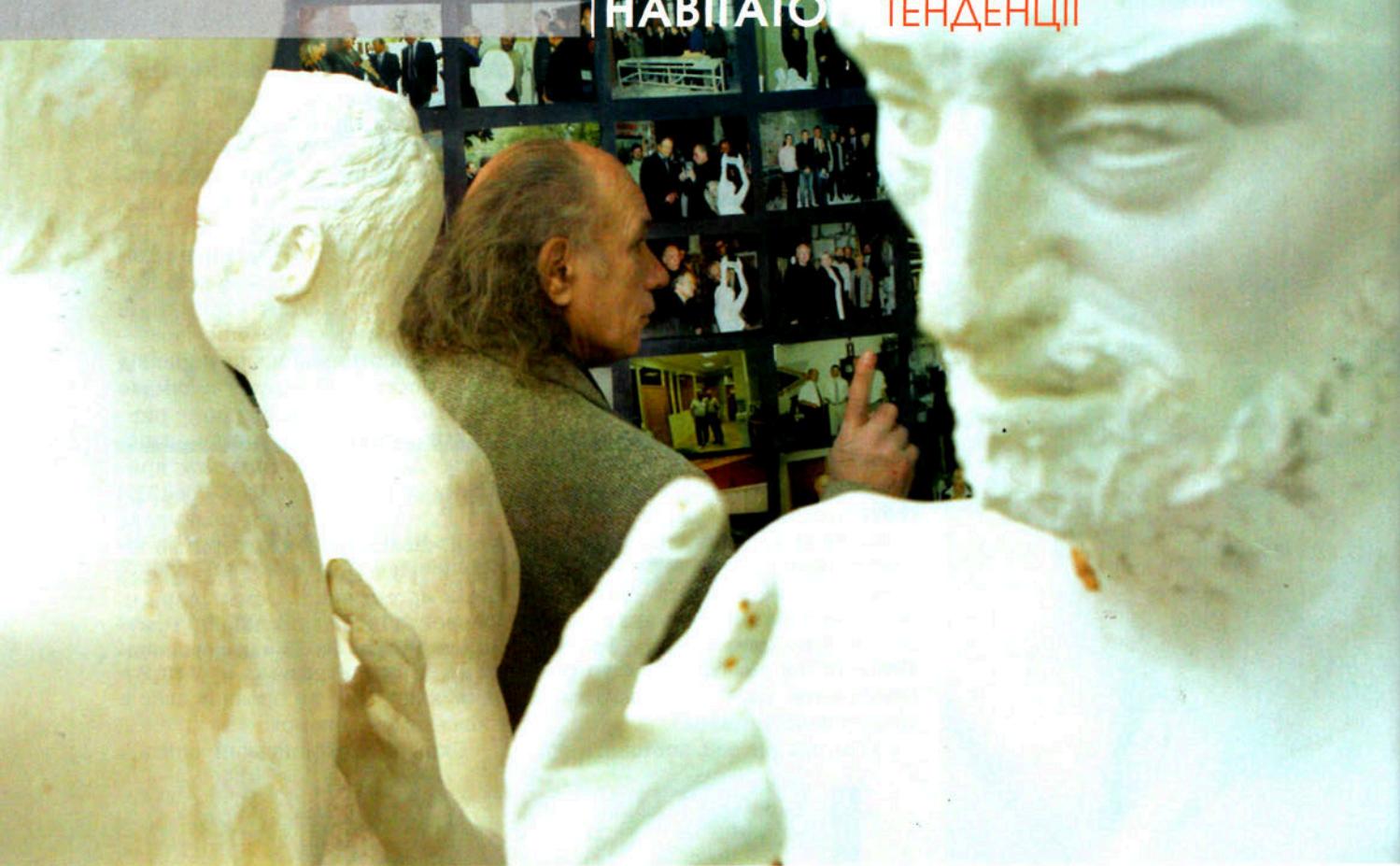
Завзята команда, яка більше з фінансових причин відмовлялася від купівлі дорогих легіонерів, могла дати бій і «Шахтареві», і «Динамо», нерідко перемагаючи їх в очних поєдинках. Найбільш українська за складом, вона громила на своєму полі німецький «Гамбург» і шотландський «Хіберніан», перемагала непоступливі бельгійський «Брюгге» і голландський «Уtrecht».

Двічі поспіль дніпряни зустрічали єврокубкову весну, але замахнулися на більше на континентальній і внутрішній аренах команді не давав обмежений, особливо на тлі конкурентів, підбір гравців. Ще 4 роки тому бюджет клубу становив трохи більше \$10 млн, тоді як власник і президент «Шахтаря» Рінат Ахметов витрачав на своїх футболістів \$85 млн щорічно, а київське «Динамо» отримувало до \$50 млн щороку. Враховуючи стан фінансових справ Коломойського, дехто навіть намагався дорікати Кучеревському, що той не

команді, Протасову потрібен був час. Перейнявши владу від свого попередника на екваторі сезону, кращий бомбардир в історії «Дніпра» спершу привів команду до 6-го місяця. Минулий рік «Дніпро» закінчив 4-м, а цього сезону змужніла команда демонструє цілком інший футбол. Підопічні Протасова на старті першості перемогли в шести матчах поспіль. Після короткотермінового спаду вони знову набрали чемпіонської ходи, вигравши в жовтні 7 поєдинків.

Добре почувається в клубі приданий у московського ЦСКА росіянин Сергей Самодін, який з сіома забитими голами ділить із Сергієм Назаренком звання кращого бомбардира команди. Другу молодість переживає і списаний у «Шахтарі» Андрій Воробей, на рахунку якого — 6 м'ячів у чемпіонаті країни і постійне місце основного форварда «Дніпра». Поки що виправдовують щедрі аванси 19-річний півзахисник

бачить своє дітище в наступному розіграші Ліги чемпіонів. Уже влітку, коли буде здано в експлуатацію красень-стадіон, інфраструктура «Дніпра» відповідатиме всім вимогам для проведення домашніх матчів Ліги. Звичайно, питання, хто здобуде «золото» української першості, залишається відкритим. Але, що цікаво, — в історії «Дніпра» є своя магія чисел. Дебютне чемпіонство підопічні тоді ще Володимира Ємця вибороли 1983 року. На першу сходинку п'єдесталу команда Кучеревського знову піднялася 1988-го. Найвище досягнення в чемпіонаті України — срібні медалі — дніпряни завоювали за 5 років, коли команду очолював Микола Павлов. З логіки цього циклу, вихованцям Протасова час згадати звичайне минуле. Чемпіонське звання — найкращий подарунок команді, яка цього року святкує свій 90-літній ювілей.

Сізіфова праця

СКУЛЬПТОР ІЗ ЛУГАНСЬКА МИКОЛА ШМАТЬКО НА ФЛОРЕНТІЙСЬКІЙ БІЄНАЛЕ ОТРИМАВ ОДНУ З НАЙПРЕСТИЖНІШИХ СВІТОВИХ ВІДЗНАК – ОРДЕН ЛОРЕНЦО МЕДИЧІ

АВТОР: Наталя Петринська

Нагородили українця за три скульптури: «Лугань», «Білл Гейтс» і «Поклоніння диску». «Король мармуру», як називають українського митця у фахових колах, став першим нашим співвітчизником, вшанованим на такому високому рівні. Знаковості події додає те, що, за словами самого переможця, «італійці, як ніхто інший, знаються на мистецтві скульптури». Дорогу до цієї нагороди художник вирубав собі власноруч. Без

зайвої скромності він розповідає, що емоційні жителі Апеннінського півострова вітали його, наче «нового Мікеланджело». Вочевидь, такі порівняння пов'язані з тим, що за технікою обробки мармуру й відточенністю форм Шматъко продовжує класичні традиції, а власні роботи не обмежують стилістичними визначеннями.

СКУЛЬПТОР ВІД БОГА

Якби не знати, що 40-річний банківський службовець переродився

митцем Гогеном, а Ван Гог відкрив свій талант, коли майже перетнув 30-річну межу, в історію Шматъко важко повірити. Художник стверджує, що познайомився з мармуром у 33 роки внаслідок кумедного казусу. Якось, помилившись будинком, до нього завітав чоловік і попросив зробити надмогильний барельєф. Шматъко жартома погодився, навіть не подумавши, що не має вищої художньої освіти і за своїм фахом надто далекий не лише від ритуального, але й від будь-яко-

НАВІГАТОР

го іншого мистецтва. Малювати він умів, але живопис і скульптура — різні речі.

«І тут у мене ніби «відкрилася» пам'ять. Начебто хтось почав розповідати, які саме потрібні інструменти, що я мушу робити», — згадує він. Тепер у його домашній галереї зберігаються понад 70 молочно-бліхих скульптур з італійського та уральського мармуру. Митець працює з цільними блоками, за якими потрібно їздити особисто, щоб не проглядіти камінь із тріщинами. «Бути скульптором — це, перш за все, важка фізична робота. Мої сини, Андрій та Рафаель, допомагають мені. Я застосовую традиційну техніку: спочатку створюю ескіз, потім виліплюю фігуру з гіпсу, і зрештою переходжу до обробки мармуру. Можу працювати навіть із зав'язаними очима», — пояснює майстер.

ДАНИНА РЕФОРМАТОРАМ

Погрудя усміхненого Гейтса митець створив безпосередньо для Флорентійської бієнале. Шматъко зізнається, що все життя захоплювався реформаторами. А хто, як не

засновник компанії Microsoft, доклав найбільших зусиль до розвитку новітніх технологій?

У вузькому розумінні «Поклоніння диску» — також своєрідна данина перетворювачам, у широкому — втілення ідеї поклоніння Всевишньому. За основу теми взято революційну спробу Аменхотепа IV Ехнатона змінити політейські уявлення єгиптян. Цей фа-

думав, що вона дійсно віддає пошану Богові. Й коли почав шліфувати диск, щоб крізь нього пробивалися сонячні промені, на ньому проявилося обличчя. Ніби Божий лик», — розповідає скульптор.

Відвідувачі бієнале на цю роботу звернули особливу увагу. А спеціальна комісія, до якої увійшли незалежні фахівці з 12 країн, оцінила скульптуру щонайменше у €800 тис.

**ІНІЦІОВАНА МИКОЛОЮ
ШМАТЬКОМ «ІТАЛІЙСЬКО-
ФЛОРЕНТІЙСЬКА-УКРАЇНО-
КІЇВСЬКА БІЄНАЛЕ» МАЛА Б
ВІДБУТИСЯ 16 – 25 ВЕРЕСНЯ, АЛЕ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ПОКИ
«ЗЕЛЕНОГО СВІЛА» НЕ ДАЄ**

район намагався ввести нову форму релігії — поклоніння Атону — сонячному кружалу. «Я знайшов натурницю, посадив її навколошки, дав у руки диск, що уособлював Сонце. Протягом роботи я весь час

Поки що унікальний твір Шматъко продавати відмовляється і зберігає на своєму подвір'ї.

Окрім реалістичних алегорій, у нього є авангардні роботи, чимало архітектурних проектів, велика ►

«Поклоніння диску»

колекція живопису. Шматько га-
рує від 12 до 16 годин на добу, а ви-
готовлення ескізів та гіпсову ліпку
вважає відпочинком. Наразі пра-
цює над двома проектами. Компо-
зиція «Явлення Христа апосто-

МІСІЯ НЕ ЗДІЙСНЕННА?

«Я не потребую визнання в Україні в бурхливих звеличувань. Я прагну лише, щоб у нашій країні розвивалося мистецтво», — стверджує майстер. Микола Гавrilovich підписав з прези-

Італійці беруть на себе запрошення митців, друкування каталогів, ство-рення нагороди.

Однак ця ініціатива поки зали-
шається без відповіді. Представ-
ники Міністерства культури, аби зайдий раз не напружуватися, пере-
творилися на риб. Та якщо фло-
рентійські організатори не отрима-
ють позитивної відповіді до кінця лютого, ця можливість лусне, як мильна бульбашка.

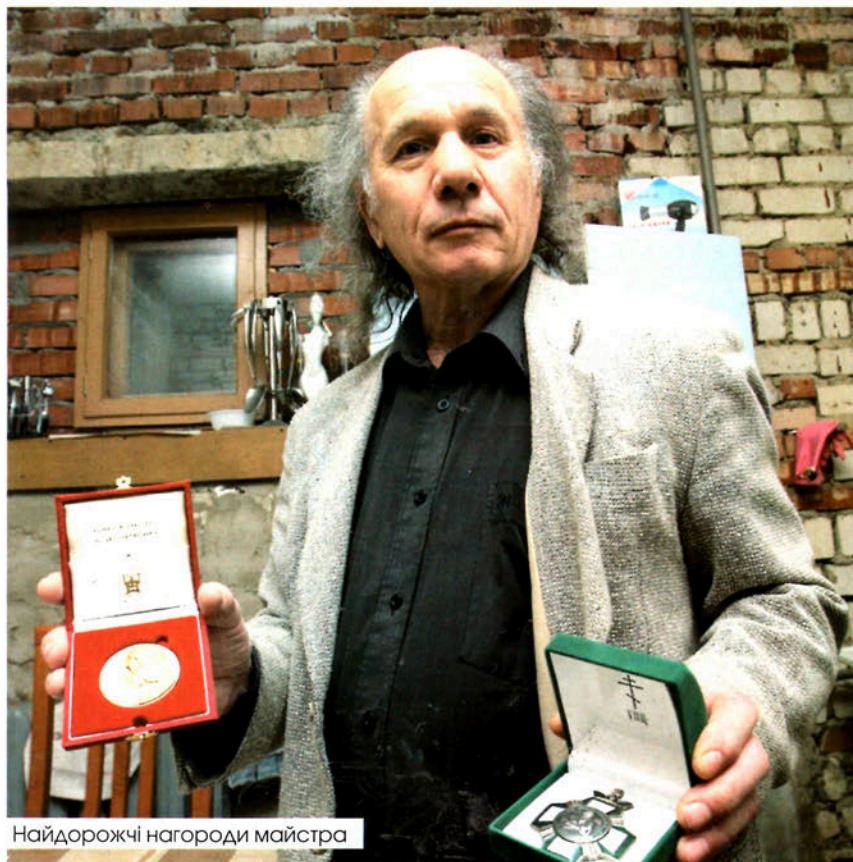
МИТЕЦЬ ПРОТИ ЧИНОВНИКІВ

«Як би я не лаяв нашу країну, все одно я український художник», — каже Микола Гавrilovich. 13 років разом із родиною він прожив у підвальні, де ство-
рював і зберігав свої роботи. Дахом цього особистого мистецького анде-
граунду слугували старі чоботи шахта-
рів міста Червоний Луч, які він вико-
ристовував замість шиферу чи соломи. Помешкання було швидше схоже на землянку, ніж на будинок. Утім, Шматька помітили впливові люди, і він отримав річний контракт на робо-
ту в Донецькій області. Там із двох 40-тонних блоків уральського марму-
ру він зробив скульптуру «Святогор-
ська Богородиця». Згодом за цей витвір отримав орден Нестора Літописця.

«УКРАЇНСЬКА АВРОРА» — ОГОЛЕНА ФІГУРА ЮЛІЇ ТИМОШЕНКО — ПЕРЕБУВАЄ НА ПОЧАТКОВІЙ СТАДІЇ ТВОРЕННЯ. «ОДЯГ У МАРМУРІ ВИГЛЯДАЄ ГРУБО», — ПОЯСНЮЄ СКУЛЬПТОР

лам» — наймасштабніше втілення ідей скульптора — має бути висічена зі 100-тонного блоку. За останній рік митець виліпив шість фігур учнів та Христа з гіпсу. «Українська Аврова» — оголена фігура Юлії Тимошенко — пере-
буває на початковій стадії тво-
рення. «Одяг у мармурі виглядає грубо», — пояснює скульптор, до-
даючи, що це не політичне замов-
лення, а певний підсумок вітчиз-
няних реалій. На зображення Юлії Володимирівни митець витратив останній блок мармуру.

дентом Флорентійської бієнале П'єро Целона попередню угоду про прове-
дення наступної виставки сучасного мистецтва в Києві. Крок доволі не-
обачний, якщо зважити на неповорот-
кість вітчизняної бюрократичної си-
стеми. Названий по-бароковому роз-
кішно арт-проект «Італійсько-Фло-
рентійська-Україно-Київська бієнале»
мав би відбутися 16 — 25 вересня цього
рока. Умова одна: Україна повинна
організувати цей захід на найвищому
рівні. Тобто забезпечити, принаймні,
відповідне масштабові та специфічні
акції приміщення та прийняті гостей.

Найдорожчі нагороди майстра

«Білл Гейтс»

ДОВІДКА

Biennale Internazionale dell'Arte Contemporanea

Міжнародна бієнале сучасного мистецтва у Флоренції була заснована 1997 року братами Паскалем і П'єро Целона. Раз на 2 роки в історичному замку Фортезца да Бассо збираються близько тисячі митців із понад 70 країн світу. Крім виставок, на бієнале проводять конференції, дискусії, концерти. Головна мета заходу – представити в одній експозиції кращі твори сучасного світового мистецтва найширшого стилістичного і жанрового спектру. Тому саме тут поруч із проектами *contemporanea art* можна побачити класичну скульптуру, а поруч із фігуративним живописом – відеоінсталляції.

Коли скульптор поїхав на Донеччину, луганські чиновники вблагали його повернутися, пообіцявши галерею та помешкання. Шматъко повірив, і опинився ні з чим. Обіцянки функціонерів виявилися передвіборчим піаром. Після тривалої тяганини художнику дали будинок (фактично – недобудовану «коробку») на околиці Луганська. Там вічно змерзла родина протягом трьох місяців влаштовувала акції протесту. Зрештою, за сприяння тогодчасного губернатора нашоукраїнця Геннадія Москаля, в оселю скульптора протягнули комунікації. Однак тепер будинок, і за сумісництвом – приватну галерею майстра – майже ніхто не відвідує. І навіть більше: розміщені у дворі скульптури комусь явно дошкуляють – їх регулярно намагаються розтрощити.

Але наразі найболючіше питання – не «розбірки» із варварами чи борг за матеріали на загальну суму \$20 тис., а вереснева виставка, в яку чим далі, віриться все менше. Шматъко продовжував говорити про неї вже як ми виходили з його будинку. І тут, ніби на підтвердження його сумних прогностів, син Рафаель дістав із поштової скриньки лист від Міністерства культури. Класичний набір казенних кліше: «Зареєструйтесь як юридична особа», «розробіть програму» й таке інше. У мене виникло враження, що звернення художника розглядала, у країні випадку, секретарка, а підписував автомат для штампування бланків. Канцелярії, як і мистецтво, вічні. ■

ПЕРСОНАЛЬНЕ

ІДА ВОРС
художник, журналіст-концептуаліст

ПИШНОТИ І ЧЕСНОТИ

Мистецтво в жодному випадку народові не належить. Маси навіть не знають, як до ладу ним «користуватися». Воно належить лише їхнім творцям, тому тільки творці й залишаються в пам'яті як фіксатори певних епох. Інколи до них долучаються і меценати. Була колись у європейській історії розкішна доба – епоха Відродження. За звичай її пов'язують з Італією, де мистецтво Ренесансу розквіло особливо буйним цвітом. І жив там у другій половині XV ст. (на яке й припадає ренесансний апогей) такий собі Лоренцо Медічі на прізвисько Пишний. Він був представником славетного клану, що залишив в історії навіть не слід – радше широку борозну. Бо всі чесноти і вади представників цього клану були непересічні, то й супроводжуються в подальших описах прикметниками із префіксом «най».

Погодьтеся, важко не поважати родину, члени якої діяли у спектрі від найвправніших великосвітських отрюювачів до керманічів Святої Церкви. Лоренцо ж став, напевне, генетичною вершиною роду. Ні, з отрутою він справи не мав, натомість був гуманістом у найвищому сенсі. Отримав блискучу освіту, був одним із найдосвідченіших дипломатів свого часу. Коли очолив Флорентійську республіку, домігся небаченого

її розквіту. Його двір став найпишнішим у Європі. Та найбільшою його розрадою було мистецтво: він був природженим меценатом.

Лоренцо позибирав навколо себе найвидатніших тогочасних філософів і літераторів, запросив до свого двору цвіт мистецтва – Леонардо да Вінчі, Сандро Ботічеллі, філософа Ліппі Альре Верроккіо, юного Мікеланджело. Його особиста колекція творів стала основою зібрання знаменитої галереї Уфіци.

Хлопець зінав, що робити: він упевненими кроками прямував у безсмертя. І це йому вдалося, недарма «Нобелівська премія» для художників, що вручалася на Флорентійській бієнале, названа його іменем. І ось якраз його постаті і діяння сьогодні мають всі шанси опинитися в центрі уваги світового люду, коли перейдуть у площину масової культури. Американський актор і режисер Мел Гібсон, який одного разу зрозумів, що плекання ниви «історизму» – це і масштабно, і прибутково, збирається зняти про життя Лоренцо розкішну в усіх сенсах американського смаку картину із карколомним бюджетом у \$200 млн. Думаю, що таїй розмах припав би до смаку Пишному. Ось вона, слава.

Листи до неба

СЛОВО МОЖЕ БУТИ ВИТВОРОМ МИСТЕЦТВА
НЕ ЛІШЕ В ЛІТЕРАТУРІ, АЛЕ Й У МАЛЯРСТВІ

Автор. Мар'яна Пруї

1 «ГРАФІТІ», папір, гуаш

ОЛЕКСАНДРА ПРАХОВА
каліграф-розбішка

Знаний графік, Саша Прахова, — парость родини, яка понад століття творила культурне обличчя столиці. Прадід художниці, мистецтвознавець Адріан Прахов, ініціював будівництво Володимирського собору, залучивши до його розпису Васнецова, Нестерова, Врубеля. Прабабця Емілія була Музою Врубеля — закоханий майстер написав серію її портретів, а найзнаменитіше втілення її образ знайшов у «Богородиці» з Кирилівської церкви.

Тут хочеш не хочеш — планку потрібно тримати високо. Роботи нашої сучасниці вирізняють широка, майже хуліганська, манера письма, карнавальний колір і масштабність. Згадати лише її 18-метрову картину на дзеркальному склі «Ванна Набокова» з портретом письменника й текстами на тлі пейзажу. Згодом до цього коктейлю Прахова домішала каліграфію. Сама мисткиня власні графіті називає «великими аркушами». Нетрадиційний для наших широт напрямок вільного краснопису й потужні «текстові» полотна вивели художницю на якісно новий рівень. Багато хто й досі пам'ятає її спільній з Андрієм Блудовим та китаянкою Мао-Мао проект-перформанс «Лист до неба». Довжелезні каліграфічні аркуші вкрили всю Водонапірну башту в Хрещатому парку (екс-Першотравневий).

Наразі Прахова готується реалізувати давно задуманий циклопічний проект «Безкінечний фриз». Вузькі 26-метрові сувої рисового паперу перетворяться на носії потоку «особистої» інформації. Художниця наноситиме письмена пальцями і такими позахудожніми предметами, як вінки й ганчірки. А каліграфію доповнять малюнки, графічні елементи і навіть авторська «копія» одного із врубелівських портретів прабабусі. Кров, як переконує класик, — велика справа. ■

ІНСТАЛЯЦІЯ ТА ОРЕНДА

- ПЛАЗМОВІ ПАНЕЛІ
- РІДКОКРИСТАЛІЧНІ ЕКРАНИ
- ПРОЕКЦІЙНЕ ОБЛАДНАННЯ
- АКСЕСУАРИ ТА ІНШЕ

ПресКом[®] TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

"Ностальгія за літом"

Згадуй літо... Та Виграй
Гаряче африканське сонце
та екзотичне Червоне море

Подробні на 99FM
з 18 лютого до 14 березня
Щодня з 14:00

NOSTALGIE 99FM

Твої приемні спогади...

Із фото стилістка ТДЕ "Прес-Ком" (С.Шах, В.Білко, А.Цвєтко, Г.Сулямко, А.Остапчук, С.Лінко)

Інформація та ціни на квитки: +38(044)-585-13-00
Підсумок розкладу заповідного та фотопоїздів НР № 2688 від 29.02.06

Ліцензія АВ №0220999 від 30.03.07

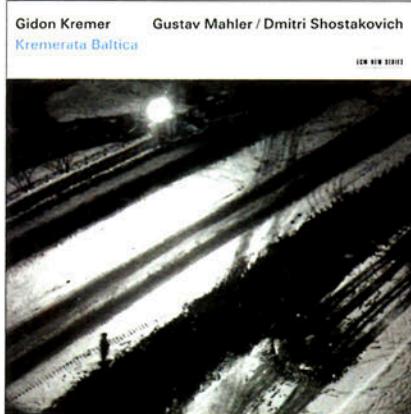
Ліцензія Міністерства культури

CD

Туга за життям

Сусідство «Адажіо» з Десятою симфонією Густава Малера (1910) та Чотирнадцятою симфонією для сопрано, баса і струнних на вірші Лорки, Аполлінера, Кюхельбекера та Рільке Дмитра Шостаковича (1969) на одному диску — ідея смілива і водночас виправдана. Незакінченій Десятій судилося стати останнім опусом Малера. Російський класик писав свій твір під час хвороби у цілковитій впевненості, що той буде для нього підсумковим. Мабуть, тому й просив вважати цю симфонію своїм «надгробком». Похмурості Чотирнадцятій додало і джерело композиторського натхнення: над нею Шостакович працював під враженням «Пісень і танців смерті» Мусоргского. Скрипаль Гідон Кремер і камерний оркестр «Кремерата Балтика» у її трактуванні передняли естафету від перших виконавців: диригента Рудольфа Баршая і Московського камерного оркестру. Перекладення ж для струнних партитури Малера, розрахованої для виконання великим симфонічним оркестром, ще у 1971 зробив диригент Ханс Штадлмайєр. Виклик підкорити оркестровку в сконцентрованому вигляді Кремер та його підопічні прийняли із вражуючою гідністю.

Іван Лютій

Gidon Kremer, Kremerata Baltica. Mahler/Shostakovich. – ECM, 2007.

ВИСТАВКА

Без цензури

Кіно — лише частина творчого спадку Сергія Параджанова. У вільні від фільмування хвилини режисер робив асамблажі, колажі, різноманітні декоративні предмети, використовуючи світлини, уламки порцеляни, клаптики тканини і шматочки мережива. Як син антиквара він умів роздивитися приховану сутність речей. Слушний для «рукоділля» час художник часто обирає сам, за покликом душі. Але інколи до образотворчого мистецтва примушували обставини, зокрема, два тюремні терміни. Еротичні малюнки Параджанова для втіхи співкамерників, дотепні колажі, «медальйони» з кефірних кришечок стали його засобами виживання. В усіх сенсах — і як людини, і як митця.

Среванський музей Параджанова привіз до Києва понад 50 робіт різних років. Крім колажів, на виставці представлено графіку, а також спеціально зроблені для акторки Алли Демідової ляльки й капелюшки. Столичне «алаверди» не забарилося. Виявляється, київські знайомі режисера й досі зберігають невідомі листи майстра, його малюнки та креслення. Власники дозволили зробити копії цих документів і артефактів, а кілька оригіналів подарували музею.

До 16 березня

Національний художній музей України
(Київ, вул. Грушевського, 6)

Анна Шабеко

КІНО

Для дівчат

Екранізація однайменного роману Анни Гавальди «Просто разом» — симпатична, але не надто яскрава. Особливо порівняно з літературним оригіналом. В той час, як письменниці вдалося втіматися на межі дамського читва та інтелектуальної прози, режисер стрічки Клод Беррі обрав шлях найменшого спротиву. «Вилучивши» всі дражливі або надто відверті моменти, він створив фільмову французьку мелодраму: легку й безпретензійну.

Посварившись із матір'ю, художниця Каміла (Одрі Тоту) знімає собі крихітну холодну мансарду і йде працювати прибиральницею. Її сусід Філібер (Лорен Стокер) — молодик з манерами аристократа, який постраждав від примхливого батьківського виховання, також воє з родичами. У результаті цієї боротьби він залишає навчання в престижному університеті. Його новий фах немудрий — продавець поштових

листівок. У своєму наповненному антикваріатом помешканні він дає прихисток грубуватому кухареві Франку (Гійом Кане), разом з яким оселяється і його хвора бабуся Полетт (Франсуаза Бертін). Їм усім доведеться пристосовуватися до примх одне одного. І не лише для того, аби просто бути разом. Один із трійці молодих, завзятих і закоханих виявиться зайвим.

У кінотеатрах України з 7 лютого

Олександра Коверзнєва

НАВІГАТОР

ТЕАТР

«Напевно комедія»

Так визначено жанр прем'єрної вистави театру «Київ» «Вечір з гарненькою і самотньою». І дійсно, кумедний оксюморон – бути гарненькою і самотньою. Так само сміховинно, як бути чоловіком і жінкою, які кохають одне одного, але геть не спроможні порозумітися. П'есу сучасного російського драматурга Олега Єрнєва про людську здатність усе ускладнювати переклала і поставила студентка театрального університету Тамара Трунова. І коли ви дотепер були переконані, що експериментальний театр в Україні давно помер, то на вас чекає присмна несподіванка. Хоча на тлі всюдисушої естетики гламуру як ідеології легкотравного споживання експериментальним можна назвати просто гарний театр.

Вічну тему либонь екзистенційного двобою закоханих позначено своєрідним британським гумором, невичерпним джерелом якого є нонсенс. Недаремно й костюми персонажів вирішено в колориті «шотландки». У

тканину постановки режисер сміливо вплітає інтермедії – саркастичні скетчі ізраїльського драматурга Ханока Левіна. Ці відверто придуркуваті діалоги вносять абсурдистську ноту до нашої «вічної теми». Тож атмосфера вистави нагадує світ п'ес Семюеля Беккета, адже основне дійство молоді актори (Ірина Скрипникова, Алла Бінесова, Андрій Федінчик, Роман Чорний) ведуть побританські стримано. Точність психологічного малюнка, мистецтво наповненої паузи, правильність інтонацій – і це максимально наблизлено до глядача в маленькому залі – для початківців сцени просто вражаючі.

Мала сцена Муніципального театру «Київ» (Київ, Андріївський узвіз, 21)

Наталія Шевченко

КНИГА

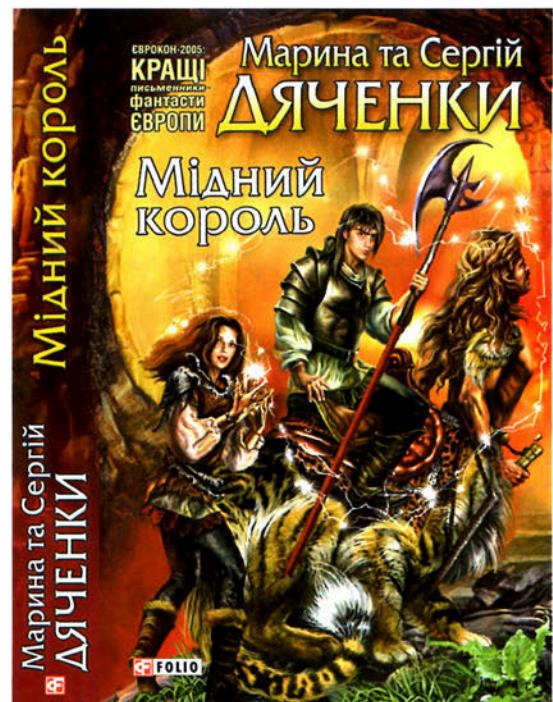
Жертви влади

«Мідний король – один із темних безіменних богів. Приймає жертви не в усіх і не всяки...» Цю таємницю головний герой нового роману Марини та Сергія Дяченків – гекса Розвіяр – розкриває насамкінець своїх блукань, коли вже надто пізно виправляти помилки. Він так часто офірував найдорожче для себе, що й не помітив, як з полохливого підлітка перетворився на могутнього й безжаліального володаря.

Особисто я розумію пафос тих письменників, які стверджують, що ресурси фентезі ширші, ніж можливості «серйозної літератури». Ніхто не відмовляє цьому жанрові у здатності розкривати глибини психології – хай навіть, як у цьому випадку, йдеться не зовсім про людину. На тлі екзотичних пейзажів має цілком природний вигляд любовний «трикутник» між напівкровкою, чарівницею і звір'їном. І навряд чи когось здивує, що різні за ступенем розви-

тку та мірою антропоморфності персонажі керуються феодальними принципами. На те є фентезі, щоб крізь його казковий «кістяк» і м'язову тканину, сплетену з класичних творів на кшталт «Володаря перснів», проглядала авторська алегорія. У «Мідному королі» – це влада, яку уособлює людська на вигляд істота, генетично пов'язана з племенем людожерів. Натяк більше ніж прозорий. А всі оті фантазійні створіння – поштові нетопіри, іздові шури, товсті, але спритні ляскуни або страхітливі вогнянки – лейкоцити, такі необхідні для захисту фентезійного організму від проникнення хвороботворних мікробів. Наприклад, реалістичних подробиць.

Вікторія Поліненко

| **Марина та Сергій Дяченки.** Мідний король. – Х.: Фоліо, 2008.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

ЛІТЕРАТУРА

КІНО

КЛАСИКА

МОВОЮ СМІХУ

ПРОЕКТ *Тиждень* презентує роботи українських майстрів карикатури, зокрема, Володимира Казаневського, Василя Вознюка, Ігоря Лук'янченка, Марини Туровської, Дмитра Скаженика, Олесі Цуркової і Сергія Рибокона. На «Виставці під відкритим небом» можна познайомитися з найкращими зразками жанру, який, попри свою веселу природу, не такий уже й легковажний. Гарна карикатура «зчитується» за кілька секунд, але при цьому піднімає масштабні теми. Експозиція від *Тижня* знайомить із широким спектром мистецтва графічної сатири. Ті події та явища, які надихають художників, актуальні для громади загалом. Це наші страхи й дурниці, байдужість та інерція відображуються у кривому дзеркалі карикатури. Вона не відповідає за виправлення недоліків, але дає всім нам шанс позбавитися, принаймні деяких, своїх фобій. Жартома варто прощатися не лише з минулим.

15 – 22 лютого

Алея художників (Дніпропетровськ, пр-т Маркса)

СВІТ КНИГИ

До міст, де регулярно представляють українську друковану продукцію, долучився й Чернігів. Спеціалізована виставка-ярмарок «Світ книги – 2008» знайомить з художньою, науково-технічною, навчальною, дитячою літературою, а також із картографічними виданнями. Ті, хто й досі дотримуються принципу «Книга – найкращий подарунок», матимуть змогу втілити його в життя.

21 – 23 лютого

Експоцентр ЧР ТПП (Чернігів, вул. Рокосовського, 20а)

МАГІЯ СЛОВА

ЗУСТРІЧ із найкращими письменниками-фантастами Європи Мариною та Сергієм Дяченками – завжди подія для шанувальників жанру, в якому таємниця, диво і реальність невідділні один від одного. Творчий tandem цього разу розповідатиме про новий роман «Мідний король», який уперше з'явився українською мовою, випередивши російськомовні видання, і щойно виданий українською переклад роману «Варан». Обидва твори входять до циклу «Бродяча Іскра». Літератори активно працюють і на нові кіномистецтва. Зокрема, вони з авторами сценарію до екранизації книги братів Стругацьких «Населений острів» (режисер Фёдор Бондарчук). Прем'єра фільму має відбутися у грудні 2008 року, а уривки з нього можна буде побачити вже тепер. Так само, як і фрагменти з мультфільмів «Театральний роман» і «Червона жабка», які за казками Дяченків створює «Українаміфільм».

21 лютогоКнигарня «Є»
(Київ, вул. Лисенка, 3)

ДЛЯ ДІТЕЙ

Значне місце у творчому доробку Ірен Роздобудько посідає дитяча література. Під час рандеву із письменницею дорослі й діти матимуть можливість познайомитися з її книгами «Коли оживають ляльки» та «Ірен Роздобудько... про Блеза Паскаля, Вольфі Моцарта, Ганса Андерсена, Катрусю Білокур, Чарлі Чапліна». За одним із сюжетів останньої для малечі буде показано виставу.

16 лютогоКнигарня «Є»
(Київ, вул. Лисенка, 3)

МІСТО КОХАННЯ

ТРАГІКОМЕДІЯ «Паризька історія» вже встигла отримати премію за найкращий сценарій на МКФ у Сан-Себастьяні та відзнаку Баварського кінофестивалю за найкращу режисуру. А її режисера Кристофа Оноре європейська преса проголосила «нащадком раннього Трофоффа», адже стрічка, в якій звучить музика ретро, стилізована під класику французької «нової хвилі» 1960-х і відзначається непритаманним сучасному кіну ліризмом. В основі сюжету лежить родинна історія. Поль (Ромен Дюрі) розлучився з коханкою, тому змушений переїхати до батьківського дому, де, зайнявши кіннату молодшого брата, занурюється в депресію. Занепокоєний батько (Г. Маршан) просить молодшого сина (Луї Гаррель) його розважити. Веселій Жонатан вимушений грati роль хатнього психоаналітика. І аби розважити сумного родича, він у яскравих подробицях переповідає йому власні походеньки. Париж – місто кохання, а не самотності, що й потрібно було довести.

3 14 лютого

У кінотеатрах України

ЯК НА ВІЙНІ

Сімейне життя бійця загону спеціального призначення Сергія Макарова (Андрей Мерзлікін) і його дружини Тані (Марія Миронова) нагадує справжній театр боївих дій. Втім, режисер Антон Сіверс вважає, що його новий фільм «Гойдалка» призначений закоханим. Бо попри складність стосунків та відсутність взаєморозуміння, супермен Куваїда та його «половинка» один без одного жити не можуть.

3 14 лютого

У кінотеатрах України

СЕРЦЯ ДВОХ

ГАСТРОЛІ Дружба двох музичних стратегів, диригента Національного симфонічного оркестру Володимира Сіренка та російського піаніста Вадіма Руденко, має давнє коріння. Творчої кульмінації вона досягла 2 роки тому, коли у Національній філармонії відкрили абонемент «П'ять вечорів із Вадімом Руденко», впродовж яких піаніст однією лівою підкорював опуси Мендельсона, Сен-Санса, Чайковского та інших хрестоматійних велетнів. Можливо, нинішній концерт – навмисно відтягнута для найбільшої насолоди музична розкіш. Адже звучатимуть Друга симфонія Сергія Рахманінова і його ж Другий концерт для фортепіано з оркестром. Якщо заплющити очі та намалювати образ найпрекраснішої у світі музики, наскічнішого концертрату романтичної пристрасті годі собі уявити. Страннями друзів на сцені ця краса має всі шанси перетворитися на дійність.

21 лютого

Національна філармонія України (Київ, Володимирський узвіз, 2)

ОРФЕЙ ГІТАРИ

Італієць Аніелло Дезідеріо на гітарі грає мало не з народження. З цього часу встиг стати лауреатом 18 міжнародних конкурсів, взяти майстер-класи у знаменитого Лео Брауера і стати улюбленим Владіміра Співакова. Для своїх київських шанувальників Дезідеріо підготував цілу обійму творів Паганіні, Альбеніса, Теордоракіса, Доменіконі й Пако де Люсії.

19 лютого

Національна філармонія України (Київ, Володимирський узвіз, 2)

НАВІГАТОР

ТЕАТР

ВИСТАВКА

МУЗИКА

НА ДОБРО

ВИСТАВА Пам'ятаєте, що траплялося, коли злі родичі ображали Гаррі Поттера? А ось маленька Поліанна — геройня одноїменної повісті Елеонор Портер — у подібній життєвій ситуації поводилася інакше. Намагаючись не ображатися на сувору тітку, дівчинка вигадала «гру в радість». І спромоглася зацікавити нею все своє містечко. Вміння в будь-яких обставинах відшукувати щось позитивне настільки сподобалося американським читачам, що уже в рік оприлюднення книги (а сталося це далекого 1912-го), в США виникла ціла мережа «Клубів Поліанни», члени яких намагалися втілити літературну гру в реальність. Сучасне сценічне прочитання цієї книги столичним глядачам пропонує режисер Віктор Гирич. Його щемка і лірична вистава здатна пробудити найсвітліші почуття, яких так сьогодні не вистачає: співпереживання, милосердя, співчуття.

21–22 лютого

Київський театр юного глядача на Липках (Київ, вул. Липська, 15/17)

«КИСЕНЬ»

П'есу «Кисень» російського театрального режисера і актора Івана Вирипаєва критика охрестила «маніфестом сучасної молоді». Це 10 — за кількістю заповідей — композицій, розкладених на куплети у стилі реп, де ненормативна лексика сусідує з біблійною риторикою. Українську постановку за цим текстом здійснили Володимир Гориславець і актори театру «Котелок».

15 лютого

Будинок актора (Харків, вул. Красіна, 3)

ЧОРНО-БІЛЕ

СВІТЛІНИ «Інсайт. Українська чорно-біла фотографія. ХХІ століття» представляє твори, зроблені в класичній техніці, на фотоплівці і друковані вручну. В проекті взяли участь найкращі фотохудожники, серед яких — Ілля Чичкан, Рита Островська, Олександр Ранчуков, Сергій Солонський, Олександр Чекменев. Роботи не обмежено тематично — вони представляють життя таким, як воно є. Позбавлені колору, ці фото концентрують увагу на можливостях світла, ідеальних лініях, драматичних або комедійних сюжетах. Не даремно фахівці стверджують, що епізод або предмет, зафіксовані цифровою камерою і на ч/б плівку одним і тим самим художником, — принципово інакші. Ніби їх знімали різні люди.

15–20 лютого

Муніципальна галерея (Харків, вул. Чернишевського, 15)

4–16 березня

«Дім Миколи» (Київ, вул. Січневого повстання, 13)

26 березня – 10 квітня

Галерея «Дзіга» (Львів, вул. Вірменська, 35)

«НЕБО НА ЗЕМАЛІ»

Столиця побачить виставку Миколаївської школи іконопису — 92 ікон, виконані в сучасних техніках. Зокрема, це авторські інтерпретації різних національних іконописних шкіл, повтори традиційної ікони, написані на камені образи, а також зразки реставрації. Майстри використовують лише натуральні матеріали, а фарби готують власноруч — з природних мінералів і пігментів.

15 лютого – 8 березня

Музей Івана Гончара (Київ, вул. Мазепи, 29)

НАШІ ГЕРОЇ

ФЕСТИВАЛЬ Олег Скрипка організував нову імпрезу «Молода гвардія». Цього разу популяризатор вітчизняної співочої культури взявся за малознаний напрям — козацькі партизанські, повстанські пісні. Учасниками звітняжного фесту стануть Тарас Компаніченко, Марія Бурмака, «Тартак», Тарас Чубай, «ВВ», «ТНМК». окрім них, співану героїку виконуватимуть барди, лірники та кобзарі: Тарас і Святослав Силенки, Сергій Солоний, Едуард Драч, капела «Хорем Козацька». У межах фестивалю відбудеться презентація збірки «Українська Героїчна Пісня», над створенням якої працювали більшість присутніх на сцені. Виступи учасників будуть доповнені тематичним візуальним рядом, складеним переважно з кінохронік і фотографій воєнної доби початку — середини ХХ ст. А за лаштунками концертного простору розгорнеться виставка світлин і документів, присвячена українському визвольному руху 1920–1950-х років.

19 лютого

МЦКіМ «Жовтневий» (Київ, вул. Інститутська, 1)

MANSOUND

Концертом «The Best» український вокальний секстет підсумовує свою 14-річну діяльність. У виконанні колективу прозвучать кращі композиції з його репертуару — народні пісні в оригінальній обробці, госпел, джазові стандарти. Родзинка концерту — спільна програма з відомими київськими музикантами під керівництвом Ігоря Стецюка.

23 лютого

Національний палац «Україна» (Київ, вул. В. Васильківська, 103)

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

«ФАКТУРА КОХАННЯ»

Нова столична галерея представляє роботи Андрія Северинка, Леоніда Берната, Анатоля Тертичного, Петра Лебединця, Темо Свірелі, Давида Шарашидзе.

3 13 лютого. «Кобальт»

(Київ, вул. Банкова, 2)

«ЖЕСТЬ»

Фестиваль українського метал-року.

15 лютого. Кінотеатр «Кіїв»

(Львів, пр-т Шевченка, 8)

«ЗРОБИ ПОДАРУНОК УКРАЇНІ!»

ПЕРЕХОДЬ НА УКРАЇНСЬКУ!»

На підтримку рідного слова виступатимуть гурти «Мандри», «Гуляйгород», «Фліт», «ФлайZza», «Мотор'ролла».

16 лютого. Палац спорту «Метеор»

(Дніпропетровськ, вул. Марковська, 27а)

НАПЕРЕКІР УСЬОМУ

Моновистава «Сара Бернар» за участю Лариси Кадирової.

17 лютого. Академічний драматичний театр ім. Івана Франка

(Київ, пл. Франка, 3)

«ЯКУТОВИЧІ»

Прем'єра документального фільму Юлії Лазаревської про династію українських митців.

19 лютого. «Я Галерея»

(Київ, вул. Волоська, 55/57)

«МАГНІФІКАТ»

У виконанні ансамблю класичної музики ім. Бориса Лятошинського прозвучать «Магніфікат» Йоганна Себастьяна Баха і Меса ля Бемоль мажор Франца Шуберта.

20 лютого. Національний будинок органної і камерної музики

(Київ, вул. В. Васильківська, 77)

ALMAS DEL FUEGO

Концерт найвідомішого в Росії ансамблю фламенко.

22 лютого. Театр музичної комедії

(Одеса, вул. Пантелеймонівська, 3)

GABIN

Джаз і лаунж від дуету італійських ліриків.

22 лютого. МЦКіМ «Жовтневий»

(Київ, вул. Інститутська, 1)

«АЛІСА»

Презентація альбому «Пульс хранителя дверей лабірінта».

23 лютого. ЦКМ НАУ

(Київ, пр-т Космонавта Комарова, 1)

СПРАВЕДЛИВА РОЗПЛАТА На-впроти моого будинку є шашлична. Продавці там завжди напідпитку, шашлики гудкі, кухня брудна, столи також. Та й навколо закладу постійно брудно — валяється одноразовий посуд. Поступово розростаючись, цей генделик впритул підібрався до дитячого майданчика. Нещодавно помітив, що кілька хатинок кабака стоять обпалені, а потім згоріла й кухня. «Що за країна! Відбирають у людей бізнес!» — стрільнуло у голові. Але потім подумав, що таки є Бог на світі, і рейдерська атака — цілком справедлива розплата власникам за хамське ставлення до клієнтів і людей, які живуть поряд. ■

РОМАН
КУЛЬЧИНСЬКИЙ

АННА
БАБІНЕЦЬ

МІСТО ГРОШЕЙ Якщо ви скажете дніпропетровському бізнесмену, що у Києві крутяться великі гроші, він нічого не відповість, бо знає, що насправді великі гроші крутяться у Дніпропетровську. Київ у бізнес-середовищі Дніпра сприймається не як гора Олімп, а як формальність, яку важко оминути, будуючи власну справу. Якби не ліцензії, підписи посадовців та інші малоприємності, бізнесмени взагалі не звертали б уваги на існування Києва. Бо багато роботи. У дніпропетровців не має звички сперечатися про політику чи дискутувати про мистецтво. Вони зосереджені на зароблянні грошей. Якось почула думку екстрасенса, мовляв, дніпропетровський регіон має дивну енергетику, тому немов магніт притягє гроши. Коли буваю у Дніпрі, майже фізично відчуваю це. ■

СПРАВЖНЄ ХХІ СТОЛІТТЯ Якось брат зауважив: «Знаєш, а ми вже таки живемо у справжньому ХХІ столітті...» «Чому?» — здивувало мене таке несподіване «відкриття». «Бо ми останнім часом в ICQ спілкуємося більше, ніж вдома...» А й справді, чомусь дедалі частіше спілкування з друзями і рідними у кращому випадку обмежується телефонною розмовою, а в гіршому (а найчастіше так і буває) — скрупими sms-ками, які задля більшої наочності підсилюються смайліками. Для особливо ледачих Всесвітня павутина навіть пропонує широкий спектр послань на будь-які випадки життя — варто лише знайти необхідну рубрику і вибрати рядки, які припадали до душі :) ■

СВІТЛАНА
СТОВПОВА

СЕРГІЙ
ЛУКЯНЧУК

ОДА СПОЖИВАННЮ Заклики до споживання тільки найнеобхіднішого можна знайти ще в античних філософів. А в нинішньому глобалізованому світі критика «економіки споживання» — неодмінна ознака належності до «передових прошарків сусільства». Втім, тавруючи світ «хижих речей» і хизуючись своїм нонконформізмом, апологети споживчого мінімалізму забувають просту річ: перш ніж спожити товар чи послугу, їх необхідно виготовити. Вклавши в це працю, знання і талант. Споживаючи результат чужої праці, і сплачуючи за нього, я роблю цю чужу працю вигідною. І, у свою чергу, даю змогу іншим людям витратити частину отриманих прибутків на споживання результатів вже моєї праці. Зрештою, з економічного погляду, стаття в журналі — такий же продукт, як джинси, кросівки чи пляшка «Кока-Коли». ■

ПРО ШЕВЧЕНКА Я подаю же-бракам. Так, я не раз чула, що розпластана в калюжі жіночка має на собі білизну, яка може підтримувати задану температуру і коштує \$2000, а у зортку, що притискає до грудей чорноока смуглявка, — не немовля, а наркотики. Але все одно подаю відтоді, як отримала урок від Тараса Шевченка. До нього, щасливого, молодого, в ціліндри і в модній шубі, звернувся жебрак. Юнак поспішав до Карла Брюллова, тому навіть не зупинився. За мить почув за собою плюскіт води — нещасний кинувся у Неву і потонув. З того часу Тарас Григорович подавав усім. І я подаю. Бо, може, нехай це буде один випадок з мільйона, але там, у зортку, — справді голодне немовля. ■

ОЛЕНА
ЧЕКАН

АНАТОЛІЙ
БОНДАРЕНКО

РОЗМОВИ У ТРАНСПОРТИ Почув у маршрутці двох персонажів Тарантіно. Дрібні кримінальні елементи обмінювалися досвідом. Дуже спокійні. Рекет, судячи з розмови. Один розказував, як добре було колись на ринку: «Накормлений-напоєний я був щодня, пробігся по кіоскам — кишеня повна бабла». Другий, а-ля Вінсент Вега, згадав, як на Полтавщині потрапив під руку міліції, яка ловила маніяка. Казав, що «замели» 12 чоловік, і тортури були жахливі. Йому повезло, хоч він і встиг покурити у протигазі (пускають дим під надягнений протигаз). «А два хлопці не витримали — взяли на себе вину, відмотали по шість років. Зараз їх випустили. Приїхало в село телебачення, він показує: на місці хати — пустка, жінка пішла. Де йому жити? І як?» Загалом непогані хлопці. Обидва люблять зимову риболовлю. ■

ТЕЛЕКАНАЛ НОВИН

Коли ти хочеш знати

Сьогодні мало знати більше,
сьогодні треба знати все!

УКРАЇНА РЕГІОНАЛИ ЗНОВУ "З'ЯСОВУВАЛИ" СТОСУНКИ З БЮТІВЦЯМИ
ДАТСЬКІ РОЗВАГИ КИЇВ

УКРАЇНА ЧАСТЬ ГРИНІВЧИХ ИПОТЕЧНИХ КРЕДИТІВ СКЛАДАЄ БЛІЖКО 5%
ІПОТЕКА КИЇВ

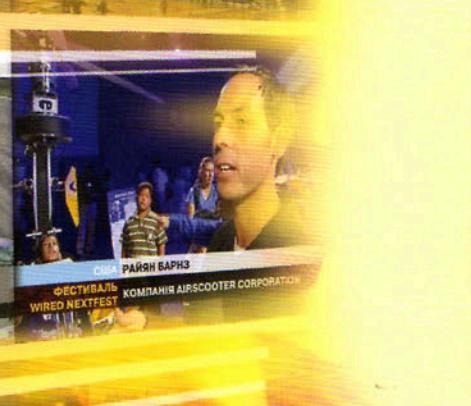
США УРД ЗАНДОРОВА УСТАЛА
НАЦІОНАЛЬНА NASDAQ З ВОРСЕ DUBAI
БЕЗПЕКА АРХІВ

ЄВРОСОЮЗ ЄВРОПАРЛАМЕНТ УХВАЛИВ ВХОДЖЕННЯ 9 КРАЇН ДО ЗОНИ ШЕНГЕНУ
ШЕНГЕНСЬКА ЗОНА СТРАСБУРГ

ІСПАНІЯ ЗУСІЛЛЯ "HONDA" СКОНЦЕНТРОВАНИ НА СЕЗОНІ 2008-ГО РОКУ
ФОРМУЛА-1 АРХІВ

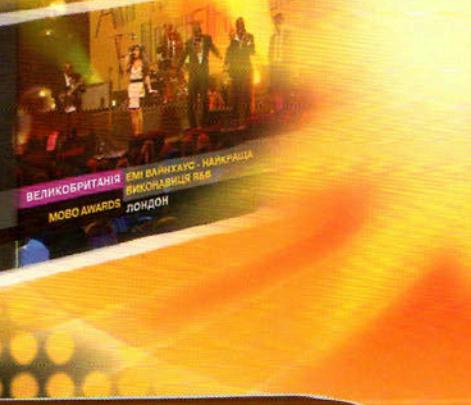

ФЕСТИВАЛЬ WIRED NEXTFEST
РАЙАН БАРНЗ
КОМПАНІЯ AIRSCOOTER CORPORATION

PARIS
in Stars

КИТАЙ ПЕРІС ХІЛТОН "ЗАСВІТИЛАСЯ"
ШОУ MTV НА MTV STYLE AWARDS
ШАНХАЙ

ВЕЛІКОБРITАНІЯ ЕМІ ВАННХАУС - НАЖИРАДА
MOBO AWARDS ВІКОНАВЧИЙ РЕЙС ЛОНДОН

10 080 хвилин мовлення щотижня дозволили телеканалу новин «24» стати зручним цілодобовим джерелом інформації

764 новинних сюжеті за добу дають повну інформаційну картину дня на одному телеканалі

105 пізнавальних програм за добу дозволяють глядачеві отримати більше, ніж просто новини

65 журналістів-професіоналів стежать за тим, аби жодна новина не пройшла повз вашу увагу

24 корпункти по Україні та за її межами щоденно збирають для вас найважливішу інформацію

8,23 млн. глядачів вже дивляться нас в кабельних мережах, в ефірі та з супутника

Новий унікальний
український проект

МЕРЕЖА КНИГАРЕНЬ

К Н И Г А Р Н Я

Купуйте в інтернет-магазині за адресою:
www.book-ye.com

Нова сучасна книгарня в історичному центрі Києва,
поруч зі станцією метро «Золоті ворота», вул. Лисенка, 3
тел: (044) 228-05-66
office@book-ye.com